

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет іноземних мов

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Тези доповідей

IX Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції
з міжнародною участю
(8 травня 2025 року, м. Харків, Україна)

Електронний ресурс

Харків – 2025

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(посвідчення №729 від 09 грудня 2024 року)*

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням
Науково-методичної ради Харківського національного університету імені
В. Н. Каразіна
(протокол № 8 від 28 березня 2025 року)*

Редакційна колегія : С. А. Віротченко (відповідальний редактор),
Ю. В. Лахмотова, С. С. Науменко, І. А. Хотченко,
І. А. Кіріяченко, М. І. Кривоніс (технічний редактор)

Адреса 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
редакційної Факультет іноземних мов
колегії: Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Відповідальність за достовірність викладених фактів, аутентичність цитат, правопис, стиль, а також правильність списку використаних джерел несуть автори тез, які включені до електронної збірки.

Питання Сходознавства в Україні: тези доповідей ІХ Всеукраїнсько
ї дист. наук.-метод. конф. з міжнар. участю, (8 травня 2025 року,
м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені
В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 137 с.)

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу та Африки.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних, історичних спеціальностей та фахівців-міжнародників.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/20981>

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2025
© Колектив авторів, 2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V.N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY
SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES

THE ISSUES OF ORIENTAL STUDIES IN UKRAINE

Abstracts of
the IX All-Ukrainian Remote Scientific
and Methodological Conference
(May 8, 2025, Kharkiv, Ukraine)

Electronic resource

Kharkiv – 2025

UDC 908(5):001](477)(063)

Registration certificate UkrINTEI (№ 729 December 09, 2024)

*Approved for publication by the decision of the Scientific-methodical Council
of V. N. Karazin Kharkiv National University
(Protocol No8, March 28 , 2025)*

Editorial board: Virotchenko S.A. (Executive editor), Lakhmotova Y.V.,
Naumenko S. S., Khotchenko I. A., Kiriychenko I. A.
Kryvonis M.I. (technical editor)

The editorial board address: 61022, Kharkiv, Svobody sq., 4,
School of Foreign Languages
V.N. Karazin Kharkiv National University

The authors are responsible for the content and accuracy of the facts outlined in the abstracts included in this electronic collection.

The Issues of Oriental Studies in Ukraine: Abstracts Collection of the IX All-Ukrainian Remote Scientific and Methodological Conference (May 8, 2025, Kharkiv, Ukraine) [Electronic resource]. – Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2025. – (PDF 137 p.)

The collection includes articles that cover issues of foreign philology, education, methods of teaching Oriental disciplines, translation, intercultural communication, literary studies, history, economics, politics, and the society of the countries of the East and Africa.

For researchers, teachers, graduate students, students of philological and historical specialties, and international scientists.

URI | <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/20981>

© V.N. Karazin Kharkiv National University, 2025
© The team of authors, 2025

ЗМІСТ/TABLE OF CONTENTS

ЛІНГВІСТИКА КРАЇН СХОДУ *Linguistics of the Orient*

Bucko Radomír, Luchenko Olha Comparison of kyūjitai and shinjitai character forms in modern Japanese writing system	9
Didyk Oksana, Ahmad Garibo Garibo Between reform and regime: the contradictory personal brand of Ahmad al-Sharaa	11
Бабаєв Б. О., Лахмотова Ю. В. Проблема диглосії в сучасній китайській мові	13
Гасанова К.А., Науменко С. С. Синонімічні групи в сучасній китайській мові	15
Давидова К.Л., Науменко С. С. Структурні особливості фразеології китайської мови	17
Касьяненко А. В., Лахмотова Ю. В. Структурні, функціональні та стилістичні особливості синонімії при перекладі китайських текстів	19
Кваша М.О., Науменко С. С. Символіка часу та способи його позначення в китайській мові	21
Корнійко Р. О., Хотченко І. А. Інтернаціоналізми в китайській мові	23
Лахмотова Ю. В. «Чінгліш» – сучасне культурне явище Китаю	25
Панасенко К. М., Лахмотова Ю. В. Особливості використання модальних дієслів у різних типах текстів у сучасній китайській мові	27
Позднякова К. Д., Лахмотова Ю. В. Фразеологізми та особливості їх перекладу в сучасній китайській мові	29
Пономарьова К.О., Науменко С. С. Культурні та лінгвістичні особливості фітонімів в китайській мові	31
Плясун А. А., Хотченко І. А. Неологізми, архаїзми та історизми в китайській мові	34
Савченко Ю. О., Хотченко І. А. Фразеологізми в китайській та українській мовах. Компаративний аналіз	36
Стасилович Є.С., Хотченко І.А. Особливості уніфікації китайської мови та спрощення ієрогліфів у XX столітті	38

Тітова С.О., Віротченко С. А. Використання інструментів автоматизації перекладу текстів китайською мовою	40
Ткаченко О. М., Хотченко І. А. Омонімія в сучасній китайській мові	42
Унжакова А.В., Науменко С. С. Аналіз походження історичних фразеологізмів періоду пізньої хань: взаємозв'язок із давньокитайською літературою та історичними подіями	44
Федюк В.Ю., Коцюба О.О. Функціональна багатозначність частки «就» у китайській мові: прагматичний аналіз у різних стилях мовлення	46
Халудрова А. С., Лахмотова Ю. В. Модальні значення та темпоральності в сучасній китайській мові	48
Циркот Є.О. Вживання та використання веньянізмів в китайському медіапросторі	50
Шевченко А. Є., Віротченко С. А. Синхронізація мовних і культурних аспектів у перекладі з китайської мови	52
Шелест В. А., Лахмотова Ю. В. Семантико-структурні особливості словосполучень у китайській мові	54
Шуленко Я.Є., Хотченко І. А. Сучасна лексика та її роль в китайській мові	56

ЛІТЕРАТУРА КРАІН СХОДУ *Literature of the Orient*

Akimov Victor Reception of images of traditional Japan in Western mass culture (on the example of «Ghost of Tsushima»)	58
Cao Jing Artistic idea of the “native land complex” in the story of Lu Yao	60
Dashchenko Hanna The cicada image in chinese female poetry: The case of Zhu Shuzhen (朱淑真, 1135–1180)	62
Dudar Yana The legacy of Yukio Mishima: the last work “The Sea of Fertility”	64
Vechorynska Tetiana Historical evolution, contemporary trends, and future prospects of Chinese literature in Japan	66
Бекетова А. І. Інтертекст у жіночій фентезійній прозі Ц. Фейсян та р. Кван	68
Ільницька М. Б. Своєрідність емігрантської прози Чжан Айлін. Гендерне питання і новаторство	71

Нікітіна М. О., Кривоніс М. І. Феномен японської мультиплікації: від ранобе через мангу до аніме	73
Піхтовнікова Л. С. Соціокультурна складова лінгвостилістичної інтерпретації тексту (на матеріалі арабських і китайських текстів притч)	76
Смольницька О. О. Орнітонім качок-мандаринок як імплікатура в перекладах і працях Ярослави Шекери	79
Фараджов Е.Б., Піхтовнікова Л. С. Вплив громадянської війни у Лівані на творчість Гади ас-Самман	82

ФІЛОСОФІЯ ТА КУЛЬТУРА КРАЇН СХОДУ *Philosophy And Culture Of The Orient*

Larina Mariana , Luchenko Olha Japan's invisible appeal: Soft power and cultural influence	84
Грінченко Є. М., Кривоніс М. І. Порівняльний аналіз китайських образів у американських, японських та корейських коміксах різних періодів	86
Долженко В. І., Шевченко А.О. Елементи китайського традиційного одягу в сучасній моді	87
Смольницька О. О. Газель Газаї: динаміка образів	89
Смольницька О. О. Сезонна символіка дерев і квітів у китайській традиції: порівняння дискурсу Ярослави Шекери і зарубіжної синології	91
Товкун Г. О., Шевченко А.О. Акупунктура в сучасній медицині: ефективність та застосування	94

ОСВІТА, ВИХОВАННЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СХОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН ТА ВИХОВАННЯ У КРАЇНАХ СХОДУ *Methods of teaching oriental disciplines and education of the Orient*

Баранік К. П. Методичні засоби при викладанні практики перекладу китайської мови	96
Бондаренко Д. В., Лахмотова Ю. В. Використання сучасних педагогічних методик у викладанні іноземних мов	98
Гирюшта Д. С., Віротченко С. А. Впровадження цифрових технологій вивчення китайської мови: роль штучного інтелекту та мовних додатків	100
Дубінін М. В., Віротченко С. А. Використання доповненої та віртуальної реальності у підготовці перекладачів китайської мови	103

Закурдаєва О.В.	Комунікативний підхід у викладанні китайської мови як іноземної: періоди та принципи	105
Фурса О.І., Віротченко С. А.	Використання мультимодальних ресурсів у навчанні перекладачів китайської мови	108
Хотченко І. А.	З практики проведення китайського акредитаційного тесту для письмових та усних перекладачів (CATTI)	110
	ІСТОРІЯ СХОДУ : ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ <i>History of the Orient: problems of theory and practice</i>	
Коровасько П. О.	Жінки в «Аль-Каїді»: мотивації, ролі, вплив	113
Новіков І. А.	Роль Абдулли Оджалана в антитурецькому русі опору (80-ті – 90-ті рр. XX ст.)	116
Ямпольська Л. М.	Мустафа Барзані в період «радянського заслання» (1947-1958 рр.): міфи та реалії	119
	КРАЇНИ СХОДУ ТА КРАЇНИ АФРИКИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ <i>Oriental and African Countries in World Politics</i>	
Аулін О. А.	Турецька республіка у світовій політиці (1923-2023)	122
	МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ <i>Modernizational Economic Processes in the Oriental Countries</i>	
Шахова С. А., Нікітіна Ю. О.	Модернізація виробничих потужностей Китаю: вплив індустрії 4.0 на конкурентноспроможність та зміцнення економічного лідерства Китаю	125
	АРАБСЬКА МОВА ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ <i>Arabic language and intercultural communication</i>	
Касем Я.І., Мізяк О. В.	Історія в мовленні: як завоювання вплинули на формування арабських діалектів	129
Алієва Айгюн Фазіл кизи, Мізяк О. В.	Іслам як основа арабської філософії: єдність релігії та розуму	131
Ахмад Гарібо Г., Кривоніс М. І., Алієва А., Касем Я.І.	Чисельні та обчислювані та метафори чисел в арабській мові	133
Мохамед АЗХАРІ (Mohamed AZHARI)	Роль поезії та її значення у засвоєнні та вдосконаленні арабської мови	134
Адель Манна (ADEL MANNA)	Роль контексту в аналізі мовних текстів	136

COMPARISON OF KYŪJITAI AND SHINJITAI CHARACTER FORMS IN MODERN JAPANESE WRITING SYSTEM

Radomír Bucko

*2nd-year MA student at the Department of East Asian Studies
Comenius University in Bratislava, Slovakia*

Olha Luchenko

*PhD in Professional Education, Associate Professor,
Research Fellow at the Department of East Asian Studies,*

Comenius University in Bratislava, Slovakia

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2844-0441>

Abstract. *Post-World War II language reforms in Japan led to the adoption of Shinjitai characters as part of kanji reforms. This created distinct character forms compared to pre-war and unmodified characters for common use, highlighting various patterns that enhance our understanding of the modern Japanese writing system.*

Keywords: *character form, Japanese language reform, kanji, kyūjitai, shinjitai.*

Our study aims to examine the nature and development of *shinjitai* (new kanji character forms) introduced in post-World War II Japan, focusing on their relationship with the pre-reform *kyūjitai* (old character forms). We analyze how *shinjitai* were created and standardized, the reasoning behind specific character modifications, and the extent to which these new forms simplified the kanji system. The research also aims to highlight inconsistencies in the reform process and explore the broader impact of *shinjitai* on the Japanese writing system.

Post-World War II reforms in Japan influenced many aspects of political and social life, including significant changes to the Japanese language. A major focus of the reforms was the written language, particularly the kanji characters. These changes were driven by the belief that the complexity of the Japanese writing system had hindered the country's progress in fields like science and technology, especially when compared to the rapid advancements seen in the United States (Kokugo kaikaku no jikkō, 2005).

One of the central documents in post-war kanji reforms was the *Tōyōkanjihyō*, a list of fewer than 2,000 *tōyō kanji* designated for common use, accompanied by rules for their usage. These rules encouraged avoiding the use of kanji not included in the designated list (Japanese Agency for Cultural Affairs, 1946). As a result, kanji outside the list were, to some extent, marginalized (though not entirely forgotten), while those within the list received official emphasis and recognition. These characters were selected as suitable for everyday use, and they were also assigned officially sanctioned character forms and “approved” readings (Atsuji, 2020). It was during this period that the so-called new character forms (*shinjitai*) were first officially created and adopted.

While the *Tōyōkanjihyō* already contained a few *shinjitai* characters, most of these simplified forms were officially introduced with the adoption of another document, the *Tōyōkanjijitaihyō*, which established the designated forms for the kanji in the *tōyō kanji* list (Atsuji, 2020). These *shinjitai* forms were included alongside their pre-reform counterparts, which became known as *kyūjitai* (literally “old character forms”). Although the terms *shinjitai* and *kyūjitai* were not used in the original documents or those that immediately followed, these terms became common in later works, especially dictionaries. The number of *shinjitai* characters expanded further when *Tōyōkanjihyō* was replaced by *Jōyōkanjihyō*, and its additional revision continued to enlarge this list.

While *shinjitai* represent a form of simplification of kanji characters, calling them strictly “simplified” can sometimes be misleading (Bucko, 2023). For example, the kanji 頻 is a *shinjitai* form, but its relationship to its *kyūjitai* counterpart is not straightforward. The *kyūjitai* form is 頻, almost identical to the *shinjitai* version, except for having one less stroke. Although many *shinjitai* forms are simpler than their *kyūjitai* versions, there are cases where the post-reform character is, counterintuitively, more complex. For example, the character form may have been altered to make certain components more familiar or recognizable, such as adapting a rarely used component to resemble a common kanji like 少. Therefore, it is essential to analyze *shinjitai* character forms individually and examine how they relate to their older versions and to one another.

Moreover, while there are instances of consistent simplification, such as the characters 乗 and 剩 being modified into 乗 and 剩, respectively, this pattern of consistency does not apply universally. The inconsistent nature of *shinjitai* modifications can be observed in characters like 沸, 佛, and 拂. While 沸 was retained in its pre-war form, 佛 and 拂 were simplified into 仏 and 払, respectively. These examples underscore the irregularity of *shinjitai* reforms, revealing a non-systematic, case-by-case approach to character modification. This inconsistency highlights the unique nature of *shinjitai* within the Japanese writing system, making it important to study them as a distinct subset of kanji.

References:

1. Kokugo kaikaku no jikkō [Application of language reforms]. (2005). In *Kokugo shisaku hyakunenshi* [100 Years of National Language Policy] (pp. 284 – 411). Tōkyō: Bunkachō. Retrieved February 15, 2025, from https://www.bunka.go.jp/tokei_hakusho_shuppan/hakusho_nenjihokokusho/archive/pdf/93728801_04.pdf
2. Japanese Agency for Cultural Affairs. (1946). *Tōyōkanjihyō* [List of tōyō kanji]. Retrieved February 15, 2025 from https://www.bunka.go.jp/kokugo_nihongo/sisaku/joho/joho/kakuki/syusen/tosin02/index.html
3. Atsuji, T. (2020). *Sengo nihon kanji-shi* [History of kanji in post-war Japan]. Tōkyō: Chikuma shobō.
4. Bucko, R. (2023). Porovnanie foriem znakov kjúdzitai a šindžitai. [Comparison of character forms kyūjitai and shinjitai]. [Bachelor’s thesis, Comenius University in Bratislava]. Available at <https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=9CB04A0EB3E2DA914F998E0E204E>

BETWEEN REFORM AND REGIME: THE CONTRADICTIONARY PERSONAL BRAND OF AHMAD AL-SHARAA

Oksana Didyk

PhD Student at the Department of Political Science, Sociology, and Cultural Studies,

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0491-3395>

Ahmad Garibo Garibo

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3247-7950>

Scientific advisor: Bezruk Oleksandr Oleksandrovych,

Candidate of Political Sciences, Associate Professor

Abstract. *Ahmad al-Sharaa is a paradoxical figure in Syria's political landscape, balancing continuity and change. Tied to the ruling elite, he projects reformist potential, appealing to both establishment and opposition audiences. His brand thrives on strategic ambiguity, blending populist rhetoric with elite affiliations. This study examines his discourse, media portrayal, and public reception, contributing to the understanding of political branding in hybrid regimes, where controlled pluralism and adaptive messaging shape leadership perception.*

Keywords: *political branding, Middle Eastern politics, populism and elitism, political leadership strategy*

Introduction. In political contexts, particularly in hybrid regimes, a leader's personal brand (Torres-Spelliscy, 2019) is a crafted public identity that influences their legitimacy, authority, and audience perception. Ahmad al-Sharaa rose to prominence in Syria's political landscape following shifts within the ruling establishment, positioning himself as a moderate alternative to the entrenched Assad regime. Unlike Bashar al-Assad, whose brand has been defined by authoritarian control and resistance to change, al-Sharaa projects an image of reform while maintaining deep ties to the existing power structure. His appeal extends across multiple audiences – international actors seeking stability, domestic elites cautious of upheaval, and segments of the public hoping for gradual transformation. This strategic ambiguity makes his brand particularly complex, allowing him to navigate Syria's hybrid political environment while maintaining credibility with both the regime and reformist forces.

Methodology. This study analyzes discourse, media framing, and public reception (Athique, 2017) to assess contradictions in al-Sharaa's brand and its impact on leadership in hybrid regimes.

Results and Discussion. Ahmad al-Sharaa's political brand is defined by contradictions, allowing him to navigate Syria's complex political landscape (Quilliam, 2025) while appealing to multiple, often conflicting, audiences. The key contradictions shaping his image include, but are not limited to:

- Insider and Outsider: While deeply connected to Syria's ruling elite, he presents himself as a reformist alternative, avoiding full identification with the regime.
- Regime Loyalty vs. Reformist Appeal: He maintains ties with established power structures but simultaneously advocates for political and economic reforms.
- Populist Rhetoric vs. Elite Status: His messaging aligns with public frustration over governance failures, yet he remains embedded within the elite networks that sustain the system.
- Stability vs. Change: He is seen as a figure capable of ensuring continuity while symbolizing a shift away from Assad's authoritarian model.
- Strategic Ambiguity: He avoids clear ideological commitments, allowing him to appeal to both conservative and reform-minded constituencies.
- Ties to Extremist Organizations: While portraying himself as a stabilizing force, his alleged connections with extremist factions raise concerns about his true political alignments (Alrefaai & Abazeid, 2025).

As a conclusion, Ahmad al-Sharaa's brand is built on contradictions – he is both a reformist and an establishment figure, a populist yet an elite insider. This duality allows him to remain politically relevant but raises doubts about his true intentions and long-term viability. His case illustrates the complexities of political branding in hybrid regimes, where leaders must balance stability with transformation to maintain influence.

References:

1. Torres-Spelliscy, C. (2019). *Political brands*. Edward Elgar Publishing.
2. Athique, A. (2017). *Transnational audiences: Media reception on a global scale*. Polity Press.
3. Quilliam, N. (2025). *Syria: Realism in action*. Agenda Publishing Limited.
<https://doi.org/10.2307/jj.22605045>.
4. Alrefaai, L., & Abazeid, A. (2025, February 28). The multiple identities of Syria's new leader. *New Lines Magazine*. <https://newlinesmag.com/essays/the-multiple-identities-of-syrias-new-leader/>.

ПРОБЛЕМА ДИГЛОСІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Бабаєв Б.О., Лахмотова Ю.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація: *Феномен диглосії в сучасній китайській мові являє собою складний та багатогранний процес, що відображає взаємодію різних мовних варіантів у контексті соціальних та історичних змін. Аналіз цього явища передбачає вивчення як історичних аспектів розвитку китайської мови, так і соціолінгвістичних факторів, що визначають функціональний розподіл між путунхуа, стандартною мовою, та регіональними діалектами. Особливості цієї взаємодії виявляються у соціокультурному контексті, де стандартна мова та діалекти не лише виконують різні функції, але й формують національну ідентичність.*

Ключові слова: *диглосія, путунхуа, китайські діалекти, мовна політика, культурна ідентичність, соціолінгвістика.*

Мовна ситуація в Китаї є прикладом складної взаємодії між офіційною мовною політикою та збереженням регіональних діалектів. Останні дослідження підкреслюють, що диглосія відіграє ключову роль у соціокультурній динаміці країни, а стандартизація мови може спричиняти поступове зникнення місцевих діалектів. Аналіз функціонального розподілу між путунхуа та діалектами дозволяє краще зрозуміти мовні трансформації сучасного Китаю.

У результаті, взаємодія між стандартною мовою та діалектами виступає як динамічний процес, що має значення не лише для мовної практики, а й для загальних соціальних процесів, що сприяють як збереженню культурного різноманіття, так і національній згуртованості.

По-перше, важливим аспектом мовної політики Китаю є поширення путунхуа як загальнонаціональної мови. Завдяки цьому усуваються комунікативні бар'єри між регіонами, що сприяє економічному та соціальному розвитку країни. Водночас це викликає певні ризики щодо поступового витіснення місцевих діалектів із повсякденного вжитку (Li, 1994).

По-друге, діалекти залишаються важливим чинником збереження культурної ідентичності регіонів. Деякі діалекти, зокрема кантонський та шанхайський, активно використовуються в побутовому спілкуванні, медіа та мистецтві. Уряд Китаю намагається підтримувати баланс між стандартизацією та збереженням регіональних мовних особливостей. (Yuan, 2017).

Культурне та соціолінгвістичне значення диглосії в Китаї полягає в тому, що вона відображає як історичні особливості розвитку мови, так і сучасні тенденції глобалізації та урбанізації. В умовах модернізації суспільства важливо підтримувати мовне розмаїття як елемент культурної спадщини,

уникаючи при цьому соціальних бар'єрів у комунікації між носіями різних діалектів (Yuan, 2017).

Результати дослідження демонструють, що диглосія в Китаї проявляється у функціональному розподілі між стандартною мовою та місцевими діалектами. Путунхуа виконує роль основного засобу міжетнічної комунікації, освіти, державного управління та мас-медіа, тоді як діалекти залишаються важливими у сфері побутового спілкування та культурного самовираження. Водночас державна політика КНР спрямована на розширення використання путунхуа, що викликає занепокоєння щодо збереження регіональних мовних традицій. Отримані результати дозволяють зробити висновок, що мовна політика КНР перебуває в динамічному розвитку, і подальші дослідження можуть бути спрямовані на пошук оптимальних стратегій збереження мовного різномайття у країні.

Таким чином, диглосія в сучасному Китаї є складним соціолінгвістичним явищем, яке потребує зваженого підходу в контексті мовної політики. Оптимальне співіснування стандартної мови та діалектів сприятиме не лише ефективній комунікації, а й збереженню багатої мовної спадщини країни.

Література (References):

1. 李如龙. 《方言与文化的宏观研究》. 暨南学报 (哲社版), 广州, 199404 期, 第 139-148 页. 分类号: H1 (语言文字学). 复印期号: 199502. URL: https://web.archive.org/web/20230509170427/http://media.openonline.com.cn/media_file/rm/huash i0703/yuyanxgl/ckwx/ckzl06.htm
2. 又摘录于袁钟瑞. 《话说推普》[话题六] 新中国的推广普通话工作. 中国语言文字网. 教育部语言文字应用研究所. (原始内容存档于) 2017-01-13. URL: https://web.archive.org/web/20170113163415/http://www.china-language.gov.cn/63/2008_3_10/1_63_3386_0_1205124588531.html

THE PROBLEM OF DIGLOSSIA IN THE MODERN CHINESE LANGUAGE

Bohdan Babaiev, Yuliia Lakhmotova

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Abstract. *The phenomenon of diglossia in modern Chinese is a complex and multifaceted process that reflects the interaction of various language variants within social and historical changes. The analysis of this phenomenon involves studying the historical aspects of the development of the Chinese language and the sociolinguistic factors that determine the functional distribution between Putonghua, the standard language, and regional dialects. The characteristics of this interaction manifest in the sociocultural context, where the standard language and dialects serve different functions and shape national identity.*

Key words: *diglossia, Putonghua, Chinese dialects, language policy, sociolinguistics, cultural identity.*

СИНОНІМІЧНІ ГРУПИ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Гасанова К. А., Науменко С. С.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Анотація: Проблема синонімічних груп у сучасній китайській мові, аналізується їхня класифікація, семантичні відмінності та стилістичні особливості. Особлива увага приділяється впливу контексту на використання синонімів та специфіці їхньої взаємозамінності. Вивчення цих аспектів є важливим для глибшого розуміння мовної системи та культурних особливостей. Також це сприяє вдосконаленню перекладацької практики та оптимізації навчальних методик для іноземних студентів, які вивчають китайську мову.

Ключові слова: аналітична структура, Китай, діалект, контекстуальне значення, синонімія.

Синонімія є важливим аспектом будь-якої мови, що впливає на її багатство та варіативність. У китайській мові, яка має аналітичну структуру, синоніми часто використовуються для вираження тонких семантичних відтінків. Відмінності між синонімами можуть бути зумовлені не лише значенням, а й стилістичними, емоційними та контекстуальними чинниками (Цимбал, 2017).

Згідно з дослідженнями 王力 (Wang Li), синоніми в китайській мові можна поділити на такі основні групи:

- Абсолютні синоніми (повністю взаємозамінні у всіх контекстах, напр., “父亲” (fùqīn) та “爸爸” (bàba) – «батько»).
- Семантичні синоніми (відрізняються відтінками значення, напр., “思考” (sīkǎo) – «глибоко роздумувати» vs. “考虑” (kǎolù) – «обмірковувати») (Liu, 2021).
- Стилiстичні синоніми (використовуються у формальному або неформальному мовленні, напр., “死亡” (sǐwáng) – офіційне «смерть» vs. “去世” (qùshì) – розмовне «піти з життя») (Chao, 1968).
- Діалектні синоніми (відмінності між синонімами залежать від регіонального вжитку, напр., “西红柿” (xīhóngshì) – томат у Північному Китаї vs. “番茄” (fānqié) – томат у Південному Китаї) (Zhang, 2018).

Синонімія в китайській мові відрізняється від європейських мов через граматичні та стилістичні фактори: Часто один синонім є книжним, а інший – розмовним. Багато синонімів виникають через взаємодію китайських діалектів.

Деякі синоніми використовуються лише в певних контекстах: наприклад: у формальному мовленні частіше використовують “协助” (xiézhù) – «сприяти»,

тоді як у розмовному стилі більш поширене “帮助” (bāngzhù) – «допомагати» (Wang, 2020).

У поетичних текстах використовують “离世” (líshì) – «покинути цей світ» замість “死” (sǐ) – «померти» (Xinhua Dictionary, 2022).

Крім того, у китайській мові є випадки, коли синоніми можуть бути взаємозамінними лише у певних конструкціях. Наприклад, “喜欢”(xǐhuan) – «подобатися» можна використовувати в усіх контекстах, а “爱”(ài) – «любити» частіше вживається щодо людей (Li, 2017).

Синонімічні групи в китайській мові демонструють складну систему взаємозв'язків, яка формується під впливом стилістичних, семантичних та контекстуальних факторів. Розуміння цих відмінностей є важливим для точного перекладу та ефективного спілкування китайською мовою. (Wang, 2020).

Література (References):

1. Цимбал, С. В. (2017). Концепти ПРОСТІР (空间), ЧАС (时间) та ЧАС-ПРОСТІР (时空) у китайських фразеологічних одиницях чен'юй крізь призму метафори, 161–165. <https://dspace.onua.edu.ua/items/5138f111-66a2-4caf-a3db-09f70e16d0c2>
2. Chao, Y. R. (1968). A Grammar of Spoken Chinese. University of California Press. Режим доступу: <https://archive.org/details/grammarofspokenc0000unse/mode/2%20up>
3. Liu, X. (2021). Semantic distinctions in Chinese synonyms: A corpus-based study. Journal of Chinese Linguistics, 49(2), 215-230. DOI: <https://doi.org/10.1353/jcl.2021.0010>
4. Wang, H. (2020). The pragmatic functions of Chinese synonyms in formal and informal discourse. Chinese Language and Discourse, 11(3), 350-367. DOI: <https://doi.org/10.1075/cld.00055.wan>
5. Xinhua Dictionary. (2022). Modern Chinese synonym distinctions. Xinhua Publishing House.
6. Zhang, Y. (2018). Dialectal variation in Mandarin Chinese synonyms. Language and Linguistics, 19(4), 501-520. DOI: <https://doi.org/10.1075/ll.1904.03zha>
7. Li, J. (2017). The influence of social context on the choice of synonyms in Mandarin. Chinese Linguistics Review, 15(1), 75-92. DOI: <https://doi.org/10.1515/clr-2017-0005>

SYNONYM GROUPS IN THE MODERN CHINESE LANGUAGE

Hasanova Kamila, Stanislav Naumenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Abstract. The issue of synonymic groups in modern Chinese is analyzed, focusing on their classification, semantic differences, and stylistic features. Particular attention is paid to the influence of context on the use of synonyms and the specifics of their interchangeability. Studying these aspects is essential for a deeper understanding of the Chinese language system and its cultural characteristics. It also improves translation practices and optimizes teaching methods for foreign students studying Chinese.

Key words: analytical structure, China, dialect, contextual meaning, synonymy.

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Давидова К.Л., Науменко С.С.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Анотація: дослідження структурних особливостей китайських фразеологізмів, а також граматичних і семантичних характеристик. Аналіз культурно-історичних факторів, що вплинули на формування китайських фразеологізмів (чен'юй), їх стійкість та багатозначність. Визначення основних типів китайських фразеологізмів та особливостей їх використання.
Ключові слова: чен'юй, фразеологія, семантика, структура, культурний аспект, історичний аспект.

Китайська фразеологія складається з об'єднань фразеологічних одиниць різного типу, серед яких чен'юй (成语) займають провідне місце. Специфіка чен'юй споконвіку незмінна – чотирискладова структура та семантична цілісність. Наприклад, вираз 画蛇添足 (huà shé tiān zú) – «намалювати змії ноги» – символізує зайву або непотрібну дію, що лише псує кінцевий результат.

Лексична структура китайських фразеологізмів – це продукт історичного змістоутворення. Походять вони переважно з стародавніх текстів, історичних хронік та філософських трактатів. Як наприклад, чен'юй 叶公好龙 (yè gōng hào lóng) «пан любить драконів». Це взято з історії, в якій чоловік стверджував, що обожнював драконів, але насправді боявся їх. Цей вираз використовується як метафора нещирості, недоброзичливості чи страху перед чимось, що, за словами людини, їй дороге. Відмінна риса китайських чен'юй – відсутність граматичної варіативності. На відміну від української та англійської мови, у китайській слова не змінюються (тобто, не набувають іншої форми залежно від часу). Тож і чен'юй залишаються у початковій формі, незалежно від контексту. Наприклад, вираз 破釜沉舟 (pò fǔ chén zhōu) "спалювати мости" взагалі не змінюється у формі, й незалежно від того коли і як саме воно було використано.

Семантика китайських чен'юй також відрізняється. Багато виразів мають метафоричний характер і є більш зрозумілими для носіїв мови в їхньому власному історичному та культурному середовищі. Наприклад, 愚公移山 перекладається як "Югун зрушив гори". Це метафора того, що потрібно прагнути і бути вірним своєму успішному майбутньому, навіть якщо це поки що неможливо (Ма, 2010).

Варто зазначити, що китайські фразеологізми також відрізняються своєю багатозначністю. Залежно від контексту одне й те саме речення може мати

кілька значень. Наприклад, 塞翁失马 (sài wēng shī mǎ) «Втратити коня, але здобути удачу» (Ma, 2010) В деяких ситуаціях цей вираз може означати несподівану втрату, а в інших – ситуацію яка згодом приведе до позитивних наслідків. Така неоднозначність показує на скільки китайська мова багатогранна, а її фразеологізми філософські та глибокі за значенням. Через цю особливість перекладачі зустрічаються з іншою проблемою. Це складність перекладу китайських фразеологізмів на інші мови, особливо на українську. Через різну структуру виразів та контекст сюжету, часто передаються лише приблизні значення, якщо їх не пояснити або не адаптувати, це може призвести до абсурдних та комічних ситуацій. Як у випадку з 井底之蛙 (jǐng dǐ zhī wā) «жаба на дні криниці». Цей вираз, як і український «бачити світ у вузьке віконце», описує людину з обмеженим поглядом на світ (Федічев, 2006). І хоча можна здогадатися про значення, дослівний переклад буде некоректним.

Таким чином, китайська фразеологія це не просто одна з частин мовної системи, а й важливіший носій культурного та історичного досвіду китайського народу. Її вивчення допомагає краще зрозуміти особливості китайського менталітету, а також сприяє розвитку міжкультурної комунікації та перекладацької діяльності.

Література (References):

1. Ma, XiaoPing (2010). *Stories Of Chinese Idioms*. Newbuds Press. Retrieved from: <https://www.amazon.de/-/en/ma-xiao-ping/dp/7530746146>
2. Chen, P. (1999). *Modern Chinese: History and Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press. Retrieved from: <https://www.cambridge.org/ch/universitypress/subjects/languages-linguistics/asian-language-and-linguistics/modern-chinese-history-and-sociolinguistics?format=PB>
3. Федічев, О. (2006). «Чен юй» як найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові. Київський національний лінгвістичний університет. 85-87.

STRUCTURAL FEATURES OF CHINESE PHRASEOLOGY

Kateryna Davydova, Stanislav Naumenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Abstract. Research deals with the structural features of Chinese phraseology and grammatical and semantic characteristics. Analysis of cultural and historical factors that influenced the formation of Chinese phraseology (chengyu), their stability and ambiguity. Identification of the main types of Chinese phraseology and the features of their use.

Key words: chengyu, phraseology, semantics, structure, cultural aspect, historical aspect.

СТРУКТУРНІ, ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНОНІМІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКИХ ТЕКСТІВ

Касьяненко А. В., Лахмотова Ю.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6128-8020>

Анотація: Особливу увагу зосереджено на вивченні стилістичних відтінків синонімів, їх функціональній ролі в текстах різних жанрів китайської літератури та мовленнєвого контексту. Розглянуто вплив вибору синонімів на точність та адекватність перекладу. Окрему увагу приділено аналізу різних підходів до застосування синонімів у мовленнєвій практиці, зокрема, в процесі перекладу.

Ключові слова: синонімія, стилістичні відтінки, жанри китайської літератури, переклад, китайська мова.

Синонімія є одним із ключових аспектів мовознавства, оскільки ставить перед лексикологами багато питань і завдань, пов'язаних із проведенням різноманітних досліджень. Водночас у цій галузі залишається чимало невирішених питань, що потребують подальшого вивчення (Агафонова, 2019).

Синонімія дозволяє точніше висловлювати думки, емоції в усній або письмовій формі, уникнути повторень, збагатити виразність мовлення, та додавати тексту емоційно-експресивного забарвлення. Китайська мова, одна з найстаріших у світі, також характеризується широким використанням синонімів, які роблять її більш колоритною, багатогранною та виразною. Українські лінгвісти відзначають синонімічне багатство рідної мови, що підкреслює її виразність та гнучкість у передаванні всіх відтінків значень (Смельянова, 2024).

Вивчення структурних, функціональних та стилістичних особливостей синонімії при перекладі китайських текстів є важливим аспектом теорії та практики перекладу. Переклад китайських текстів на українську чи інші мови включає ряд труднощів, зокрема через мовні відмінності, культурні нюанси та синонімічні варіанти. Розглянемо ці аспекти окремо (Агафонова, 2019).

У китайській мові синонімія може виражатися не лише через лексичні синоніми, але й через різні граматичні структури. Наприклад, китайські дієслова можуть мати різні форми в залежності від контексту, і це може вимагати вибору найбільш відповідного синоніма для збереження змісту в перекладі. Структурні особливості включають: порядок слів (в китайській мові порядок слів є дуже важливим для розуміння значення. Тому перекладач повинен враховувати синтаксичні особливості китайської мови при виборі синонімів) та частки та префікси (використання різних часток та префіксів

може змінювати значення слова, що є важливим для передачі точного змісту в перекладі).

Функціональна роль синонімії в перекладі китайських текстів полягає у забезпеченні адекватності та точності передачі смислу, з урахуванням контекстуальності та емоційного колориту.

Стилістичні особливості синонімії при перекладі китайських текстів полягають у виборі лексики, що відповідає стилю та жанру тексту:

Літературний стиль: У поезії чи художньому тексті вибір синонімів часто залежить від ритміки, метафоричності та символіки. Китайські поети та письменники часто використовують синоніми для створення певної атмосфери або емоційного впливу.

Офіційний стиль: В офіційних та юридичних текстах переклад синонімів повинен бути точним і нейтральним, без зайвих емоційних чи суб'єктивних відтінків.

Ідіоматичні вирази: Китайська мова багата на ідіоматичні вирази, які можуть не мати точних синонімів в інших мовах, тому перекладачеві потрібно вміти правильно адаптувати такі вирази, зберігаючи їхній сенс.

Переклад китайських текстів з урахуванням синонімії потребує глибокого розуміння як лексичних, так і граматичних аспектів. Оскільки китайська мова відрізняється великою кількістю синонімічних варіантів, перекладач має враховувати функціональне та стилістичне значення кожного синоніма, щоб зберегти точність, емоційний колорит та культурні особливості оригіналу.

Література (References):

1. Агафонова А.С. (2019). *Проблема типологізації синонімів у сучасній китайській мові. Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю.* Харків. Режим доступу: <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/38a431e26e297a45b2a1b5d0c7d34ac9.pdf> (дата звернення: 4 лютого 2025 р.)
2. Ємельянова Д.С. (2024). *Порівняльний аналіз явища синонімії в українській і китайській мовах: схожість і відмінності.* Аналітичний вісник. №3. С. 98–104.

STRUCTURAL, FUNCTIONAL, AND STYLISTIC FEATURES OF SYNONYMY IN THE TRANSLATION OF CHINESE TEXTS

Kasianenko Anna, Yuliia Lakhmotova

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6128-8020>

Abstract. Particular attention is focused on the stylistic nuances of synonyms and their functional role in texts of various genres of Chinese literature and speech contexts. The impact of synonym selection on the accuracy and adequacy of translation is examined. Special attention is paid to the analysis of different approaches to using synonyms in speech practice, particularly in the translation process.

Key words: synonymy, stylistic nuances, genres of Chinese literature, translation, Chinese language.

СИМВОЛІКА ЧАСУ ТА СПОСОБИ ЙОГО ПОЗНАЧЕННЯ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Кваша М. О., Науменко С. С.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Анотація: дослідження символіки часу та способів його позначення в китайській мові, зокрема альтернативних засобів вираження темпоральності, лексичних одиниць, часових часток та контекстуальних конструкцій, дослідження труднощів перекладу часових конструкцій китайської мови на українську.

Ключові слова: час, китайська мова, темпоральність, символіка часу, граматики, китайський зодіак, конфуціанство, даосизм, буддизм.

У китайській культурі час сприймається інакше, ніж у західній традиції. Замість лінійної послідовності подій він розглядається як циклічний процес, у якому природні й соціальні явища постійно повторюються. Це відображається у традиційних системах вимірювання часу, зокрема в 12-годинному поділі доби (时辰, shíchén), що має зв'язок із китайським зодіаком, а також у 60-річному циклі, який поєднує дванадцять знаків зодіаку та п'ять стихій. (Yip, Po-Ching & Don Rimmington, 2006)

Філософські уявлення про час у Китаї базуються на трьох основних доктринах:

- Конфуціанство розглядає час як елемент впорядкованого світу, де минуле слугує основою суспільної стабільності, а ритуали й традиції акцентують увагу на циклічному характері життя.
- Даосизм сприймає час як неконтрольований та природний потік подій, що не підлягає контролю, а ідеальне життя утворюється в гармонії з цим потоком.
- Буддизм тлумачить час через поняття сансари, тобто нескінченного циклу народження, смерті та переродження, вийти з якого можливо завдяки досягненню нірвани. (A. C. Graham, 1989)

Китайська писемність містить багатий пласт символіки часу, у якому такі ієрогліфи як 年 (nián) – «рік», 月 (yuè) – «місяць», 日 (rì) – «день», 时 (shí) – «мить» мають глибоке культурне та історичне значення. Наприклад, ієрогліф 光阴 (guāngyīn), що дослівно означає «світло та тінь», є символом плину часу, а 天长地久 (tiān cháng dì jiǔ) – «доки існує небо і земля» – втілення ідеї вічності.

В сучасній китайській мові позначення часу поєднує традиційні та міжнародні стандарти. Так, використовується звичний 24-годинний формат часу, де 点 (diǎn) – позначає години, 分 (fēn) – хвилини, 秒 (miǎo) – секунди.

У розмовній ж мові можуть вживатися елементи традиційної системи, наприклад 半 (bàn), тобто половина (на позначення півгодини) та 刻 (kè) – чверть години. (Syntax of Chinese, 2009)

Якщо розглядати китайську мову з точки зору граматики, то вона не має дієслівних часів, і темпоральність можна передати за допомогою контексту та спеціальних маркерів. Частки 了 (le) та 过 (guò) вказують на досвід минулого часу, 着 (zhe) як показник стану, а 将 (jiāng) та 会 (huì) виражають майбутній час. Часові вирази також можуть включати додаткові маркери лексики, до прикладу, 现在 (xiànzài) – «зараз», 昨天 (zuótiān) – «вчора», 明天 (míngtiān) – «завтра». (Chu-Ren Huang & Dingxu Shi, 2016)

Переклад часових конструкцій з китайської мови на українську викликає певні труднощі через відмінності у мовній структурі. Оскільки в китайській мові відсутні часові форми дієслів, ключову роль відіграє контекст, а також правильний підбір відповідних мовних засобів. Наприклад, чен'юй 光阴似箭 (guāngyīn sì jiàn) означає «час летить, як стріла» і передає ідею швидкоплинності подібно до українського вислову «час минає, як мить».

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що концепція часу в китайській мові є не тільки багатогранною, але й тісно пов'язаною з традиційними уявленнями про циклічність світу. Особливості граматики китайської мови сприяють формуванню специфіки мовних конструкцій, що відображають відмінний спосіб сприйняття часу. Хоча сучасна мова інтегрує традиційні уявлення у міжнародні стандарти, проте саме лексико-семантичні показники утримують національну своєрідність китайського мовного світогляду.

Література (References):

- Li, Charles N., & Sandra A. Thompson. (1981) Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar. University of California Press.
- Yip, Po-Ching & Don Rimmington. (2006) Chinese: A Comprehensive Grammar. Routledge.
- Syntax of Chinese. (2009) Cambridge University Press.
- A. C. Graham. Disputers of the Tao: Philosophical Argument in Ancient China. (1989) Open Court Publishing.
- Chu-Ren Huang & Dingxu Shi, A Reference Grammar of Chinese. (2016) Cambridge University Press.

TIME SYMBOL AND WAYS OF ITS SIGNIFICATION IN THE CHINESE LANGUAGE

Kvasha Mariia, Stanislav Naumenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Abstract. *The exploration of the symbolism of time and ways of marking it in the Chinese language, in particular alternative means of expressing temporality, lexical units, time particles, and contextual constructions, research on the difficulties of translating Chinese time constructions into Ukrainian.*

Key words: *time, Chinese language, temporality, time symbolism, grammar, Chinese zodiac, Confucianism, Taoism, Buddhism.*

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Корнійко Р. О., Хотченко І. А.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація: інтернаціоналізми є невід'ємною складовою лексичного складу кожної з мов по всьому світу. У роботі розглянуто роль інтернаціоналізмів в китайській мові, їхній вплив на збагачення лексичного складу та адаптацію до умов глобалізації. Незважаючи на китайський пуризм та ізолятивність КНР, запозичення успішно інтегруються до мови вже протягом тривалого часу, переважно з західноєвропейських та східноазійських мов, особливо англійської та японської.

Ключові слова: китайська мова, інтернаціоналізми, інтеграція, англійська мова, японська мова, запозичення, Китай.

Міжкультурна комунікація завжди існувала серед всього міжнародного соціуму, в результаті якого відбувається поширення економічного, політичного, технологічного розвитку до інших регіонів. Це також відноситься і до лінгвістичного розвитку кожного регіону світу, адже під час комунікації будь-яке мовне середовище має змогу глобалізувати та запозичити поняття з певної мови. Таке явище запозичень інтернаціональної лексики визначають як поняття «Ітернаціоналізм» – це слово, яке першопочатково запозичене з однієї мови-джерела, вживається у якнайменше трьох мовах та зберігає семантичну, фонетичну, морфологічну будову слова-оригіналу.

Період заснування Китайської Народної Республіки у 1949 році та 改革开放 (*gǎi gé kāifàng*) політика реформ та відкритості у 1978 році став рушієм для глобального збагачення китайської лексики інтернаціоналізмами. Адже через мовний пуризм, були випадки інтеграції запозичення в китайську мову, але така лексика не приживалась в мові на довгий час (Акбудақ, Вечоринська, 2020).

Зокрема, поширення інтернаціоналізмів в китайську мову викликає низку труднощів, через що, порівнюючи відсоток запозичень з іншими мовами, в путунхуа він складає лише 1,2%, однак з переходом до епохи інформаційних технологій і з розвитком регіональних культур, можливостей для запозичення стає більше, призводячи показник запозичень до зростання (Wiebusch, Tadmor, 2009).

Особливістю китайської мови безумовно стає її морфологічна будова слова, а саме ієрогліфічна система письма, в якій кожен китайський ієрогліф або морфема завжди має семантичне значення, через яку виникають як і складнощі перекладу так і спрощення, в залежності від мови слова-оригіналу. Для цього існують три основні типи перекладу інтернаціональної лексики: фонетичний, семантичний та графічний способи. Вони сприяють будь-яким нюансам словотвору в китайській мові, перекриваючи проблему фонетичного, семантичного або морфологічного типу.

Ітернаціоналізми англійського походження частіше перекладаються за допомогою фонетичного способу запозичень, транслітерації. Зумовлено тим, що англійська та китайська мови мають різні системи письма, ускладнюючи семантичний або графічний способи. При транслітерації, китайська вимова наближається до іноземної оригінальної форми, семантична значущість морфеми

при цьому ігнорується. Наприклад: 巧克力 (*qiǎokèlǐ*) – шоколад, (від англ. *chocolate*), 咖啡 (*kāfēi*) – кава, (від англ. *coffee*) тощо.

Семантичний спосіб запозичення також використовується при перекладі англіцизмів, перекладаючи кожну морфему окремо відповідно англійській формі слова: 藍球 (*lánqiú*) – баскетбол, (від англ. *basketball*), досл. 藍 (*lán*) англ. *basket*, 球 (*qiú*) англ. *ball*, 電子郵件 (*diànzǐ yóujiàn*) – електронна пошта, (від англ. *e-mail*), досл. 电子 (*diànzǐ*) англ. *electronic*, 邮件 (*yóujiàn*) англ. *post, mail*. Хоча мови відрізняються системами письма, але слова запозичуються і графічним способом, але до способу додається фонетичний чи семантичний: X 光 (*x guāng*) – рентген, (від англ. *x-ray*), перша частина X – власне фонетичне і графічне запозичення, а 光 (*guāng*) досл. англ. *ray*.

Японізи у свою чергу, мають однакову ієрогліфічну систему письма з китайською мовою, спрощуючи запозичення семантичним та графічним способами. Особливо з японським канджі, ієрогліфами, які за основу взяли китайське письмо де значення морфем подібне, роблячи графічний та семантичний способи природними: 世纪 (*shìjì*) – століття, (від яп. 世紀 *seiki*), досл. 世 (*shì*) епоха, століття, 纪 (*jì*) період. Фонетичний спосіб в японізмах зустрічається вкрай мало, одна й та сама морфема в обох мовах буде вимовлятися по-різному, в наслідок чого унеможливорюється запозичення вимови під час перекладу. Однак завдяки двом типам читання в японській мові кун-йомі (японське читання) та он-йомі (китайське читання) цей спосіб існує в мові: кун-йомі 麦酒 (*màijiǔ*) – пиво, (від яп. 麦酒 *bīru*), он-йомі 俱乐部 (*jùlèbù*) – клуб, (від яп. 倶楽部 *kurabu*), в якому морфема 乐 (*lè*) семантично перекладена з однаковим значенням японського 楽 (*ra*) – музика (Shi, 2021).

Зокрема, в інтернаціоналізмах китайської мови є випадки вторинного запозичення, тобто не прямої інтеграції до мови-реципієнта, а через мову-посередника, яка позичила слово раніше: 披萨 (*pīsa*) – піца, (від італ. *pizza*, мова-посередник – англ. *pizza*), 教授 (*jiàoshòu*) – професор, навчати (від англ. *professor*, мова-посередник – яп. 教授 *kyōju*) тощо.

Таким чином, за результатами дослідження можна підтвердити, що запозичення інтернаціоналізмів в китайській мові лише продовжують розвиватись та допомагають носіям мови глобалізуватись в сучасному зовнішньому світі в різних сферах життя міжкультурній комунікації.

Література (References):

1. Акбуда К. Г., Вечоринська Т. В. (2020) Історія китайської мови: Навч. посіб. Київ. 182 с.
2. Wiebusch T., Tadmor U. Loanwords in Mandarin Chinese. (2009) *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*. Berlin. P. 575—598.
3. Shi Y. (2021) *Loanwords in the Chinese Language*: пер. з кит. New-York. 268 p.

INTERNATIONALISMS IN CHINESE LANGUAGE

Ruslana Korniiiko, Iryna Khotchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. *Internationalisms are an integral part of the lexical composition of every language around the world, and this is no different for Chinese. Despite Chinese purism and China's isolation, loanwords have been successfully integrated into the language for a long time, in particular from Western European and East Asian languages, especially from English and Japanese.*

Keywords: *Chinese, internationalisms, integration, English, Japanese, loanwords, China.*

«ЧІНГЛІШ» – СУЧАСНЕ КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ КИТАЮ

Лахмотова Ю. В.

к.п.н., доцент закладу вищої освіти

кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація. Чінгліш (Chinglish) — це термін, який використовується для опису мовних помилок, що виникають при перекладі з китайської мови на англійську, а також для опису мовного стилю, який містить елементи обох мов. У Китаї чінгліш може з'являтися через прямий переклад, що не враховує граматичні або лексичні особливості кожної мови. Китайські компанії та уряд продовжують робити зусилля для поліпшення якості перекладів, щоб зменшити кількість граматичних та лексичних помилок.

Ключові слова. чінгліш, переклад, мовні помилки, китайська мова, англійська мова, Китай.

Оволодіння англійською мовою -дуже складний процес для китайців. Вона відрізняється від китайської мови, насамперед, тим, що ці мови відносяться до різних мовних груп: англійська мова належить до германської групи індоєвропейської сім'ї мов, а китайська мова належить до синотибетської мовної сім'ї (Lakhmotova, 2016). Звісно, деякі мови мають більше схожих елементів, інші — менше. Наприклад, порівнюючи англійську з українською, можна виявити значно більше спільних рис, ніж у випадку порівняння англійської та китайської.

Англійська мова має певні специфічні риси, які є важкими для сприйняття іноземцями, тому виділяють три типи існування англійської мови: перший тип — внутрішнє коло (британський варіант англійської мови та похідні від нього: американський, канадський, австралійський та новозеландський); другий тип — зовнішнє коло (формуються в колишніх колоніях та активно використовується в повсякденному житті); третій тип — коло, що розширюється (сюди відносять англійську мову, яка поширена в різних міжнародних етнічних групах, наприклад: Japtish (японська англійська мова), Chinglish (китайська англійська мова)) (Kelly, 1998).

З іншого боку, британська дослідниця Меган Івз охарактеризувала «чінгліш» як міжмову, яка проявляється у використанні англійських слів, що підкоряються китайським синтаксичним структурам, супроводжуються китайськими фонологічними характеристиками в вимові або граматичними відмінностями, що намагаються відповідати англійським нормам, але не досягають їх. Альтернативно, «чінгліш» можна розглядати як викривлену та проблемну форму англійської мови, що виникає через низькоякісні переклади, орфографічні помилки та невірну вимову (Kachru, 1985).

При вивченні англійської мови виділяють два типи труднощів (мовні труднощі та граматичні труднощі).

До мовних труднощів відносить фонетичні труднощі. Китайська мова сама по собі тональна, слова вимовляються з різними тонами. В англійській мові інтонація відноситься не до окремих слів, а до набору слів, які представляють собою смислову групу – речення. Кожна смислова група має певну інтонацію, яка вказує на завершеність або незавершеність думки. Деякі слова в англійській мові знаходяться у безударній позиції, вони вимовляються редуцировано, тому їх дуже складно розпізнати. Незважаючи на це, головні слова відокремлюються інтонацією, тому зрозуміти сенс речення можна (Lakhmotova, 2016). Таким чином, фонетико-фонологічна компетенція є сукупністю знань учнів про співвідношення фонетичної та фонологічної систем рідної мови та мови, яка вивчається (Lakhmotova, 2016).

Відносно граматичних труднощів, то сюди ще відносять мовну інтерференцію, яка виникає при вивченні китайцями англійської мови через існуючу різницю в системі рідної та англійської мови, включає в себе письмо, яке є невід'ємною частиною усного мовлення. До складу усного мовлення також відносять говоріння. Як відомо, порядок слів у реченні в китайській мові відрізняється від порядку слів у реченні в англійській мові. Великі труднощі для китайців складають артиклі, які притаманні англійській мові. Слід звернути увагу на використання в англійській мові прийменників. Кожен прийменник у вживанні з дієсловом дає своє тлумачення слова, якщо цього не знати, можна наробити багато помилок: look – послухай, дивись; look for - шукати; look after – дбати тощо (Kelly, 1998).

Отже, «чінгліш» є культурним феноменом, який дуже схожий на англійську мову і, насамперед, китайці його розуміють дуже гарно. Щоб відмовитись від «гібриду» англійської та китайської мови, китайцям слід розуміти англійську мову, а не зазубрювати її (Lakhmotova, 2016).

Література (References):

1. Lakhmotova Y.V. Teaching English methods in primary school of China. Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology. Budapest, 2017. V (56), Issue 128. Pp. 32-35.
2. Kelly, D., Liu, J. Sowing the Seeds: Reproduction & Educational Reform in China. Comp. ed. Review. 1998. Vol. 42. № 2 (May) P. 184—196.
3. Kachru, B. B. Standards, codification and sociolinguistic realism: The English language in the outer circle. In Quirk, R. & Widdowson, H. (Eds.). English in the world: Teaching and learning the language and literatures. Cambridge: Cambridge University Press, 1985. P. 11—30.

«CHINGLISH» – A CONTEMPORARY CULTURAL PHENOMENON IN CHINA

Yuliia Lakhmotova,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Department of Oriental Languages and Intercultural Communication

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Abstract. Chinglish is a term used to describe language errors that occur when translating from Chinese to English, as well as a linguistic style that contains elements of both languages. In China, Chinglish may arise from direct translation that does not take into account the grammatical or lexical features of each language. Chinese companies and the government continue to make efforts to improve the quality of translations in order to reduce the number of grammatical and lexical mistakes.

Keywords. Chinglish, translation, language errors, Chinese language, English language, China

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У РІЗНИХ ТИПАХ ТЕКСТІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Панасенко К. М., Лахмотова Ю.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація: Модальні дієслова в китайській мові відіграють важливу роль у вираженні різних відтінків значень у різних типах текстів. Вони збагачують мову, надаючи їй точності та емоційності, що особливо важливо для наукових, журналістських, художніх та розмовних стилів. У кожному з цих стилів вони використовуються відповідно до специфіки жанру, що робить їх важливим інструментом для комунікації.

Ключові слова: модальні дієслова, типи текстів, науковий стиль, журналістський стиль, художній стиль, розмовний стиль, китайська мова.

Модальні дієслова в китайській мові займають важливе місце в побудові речень і вираженні різноманітних відтінків значень, таких як можливість, необхідність, здатність, дозволи чи ймовірність. Використання модальних дієслів може варіюватися в залежності від типу тексту, в якому вони застосовуються, що визначає специфіку їх функціонування в різних стилях.

Використання модальних дієслів у наукових текстах, де важлива точність і логічна послідовність, модальні дієслова зазвичай використовуються для вираження обов'язковості, можливості або припущення: дієслова 能 (néng) — «може», 应该 (yīnggāi) — «повинен», 可以 (kěyǐ) — «можна» часто вживаються для позначення припущення або обов'язковості дій.

• 这种方法能提高效率 (Цей метод може підвищити ефективність). Модальні дієслова також використовуються для формулювання припущень або вказівок на можливі результати дій, що важливо для обговорення гіпотез чи пропозицій у науковому контексті.

Використання модальних дієслів у журналістських текстах, де акцент робиться на повідомлення новин і аналіз подій, модальні дієслова часто використовуються для вираження ймовірності, сумніву або необхідності: дієслова 可能 (kěnéng) — «можливо», 必须 (bìxū) — «необхідно» можуть передавати невизначеність або обов'язковість дій.

• 据专家分析, 气候变化可能影响农业生产 (За словами експертів, зміни клімату можуть вплинути на сільське господарство).

У журналістських матеріалах модальні дієслова активно працюють на створення інформаційної напруги, надаючи новинам динамічності та значущості.

В художніх текстах модальні дієслова використовуються для передачі психологічного стану героїв, виявлення емоційних відтінків та нюансів взаємодії персонажів. Вони часто служать для вираження бажання, надії,

здивування або роздумів. Модальні дієслова, такі як 想 (xiǎng) — «хотіти», 能 (néng) — «може», 愿意 (yuànyì) — «бути готовим», можуть з'являтися як у прямій мові, так і в описах дій героїв:

- 他愿意为爱做任何事 (Він готовий зробити все заради любові).

У художній літературі модальні дієслова часто використовуються для створення внутрішнього конфлікту персонажів, для виявлення їхніх переживань і сумнівів, а також для вираження іронії чи метафоричних значень.

У розмовному стилі китайської мови модальні дієслова використовуються часто для вираження дозволу, запитів або пропозицій. Наприклад, дієслова 可以 (kěyǐ) — «можна», 得 (děi) — «потрібно», 要 (yào) — «хотіти» використовуються для того, щоб запитати або дати дозвіл на якусь дію.

- 你可以告诉我吗? (Ти можеш мені сказати?)

В розмовному стилі модальні дієслова часто виступають як елементи взаємодії між людьми, допомагаючи врегулювати норми поведінки, створювати дружельно-атмосферу або виражати ввічливість.

Модальні дієслова в китайській мові відіграють важливу роль у вираженні різноманітних відтінків значень у різних типах текстів. Вони дозволяють збагачувати мову, надаючи їй точності, багатогранності та емоційності, що особливо важливо для наукових, журналістських, художніх та розмовних стилів. У кожному з цих стилів модальні дієслова використовуються відповідно до специфіки жанру та функції тексту, що робить їх важливим інструментом для адекватної комунікації в китайській мові.

Література (References):

1. 黄勇, (2013) 汉语助动词研究综述 // 文教资料. 年第 32 期. 152-155.
2. Bally, C. (1999) General Linguistics and Questions of the French Language / C. Bally; trans. from French by T. Ventzel. – Cambridge: Cambridge University Press, 120 p.

FEATURES OF USING MODAL VERBS IN DIFFERENT TYPES OF TEXTS IN CONTEMPORARY CHINESE

Kateryna Panasenko, Yuliia Lakhmotova

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Abstract. *Modal verbs in the Chinese language play an important role in expressing various shades of meaning in different types of texts. They enrich the language, providing precision and emotionality, which is especially important for scientific, journalistic, literary, and conversational styles. In each of these styles, modal verbs are used according to the specific features of the genre, making them an essential tool for communication.*

Keywords: *modal verbs, types of texts, scientific style, journalistic style, literary style, conversational style, Chinese language.*

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Позднякова К. Д., Лахмотова Ю. В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6317-633X>

Анотація: *Фразеологія є перлиною китайської мови, що через свою видиму недосконалість й досі залишається відкритим питанням для українських лінгвістів-сходознавців. Фразеологізми відкривають неочевидний парадокс пластичності китайської мови – стародавні крилаті вислови використовуються у рекламних банерах передових компаній, стають втіленням думок відомих на весь світ політичних діячів, об'єднують у собі погляди та філософію цілих династій, дивують, трактують, надихають, навчають.*

Ключові слова: *китайські фразеологізми, переклад, китайська мова, культура, еквівалент*

Головна ідея, що об'єднує людей під час фіксування думки за допомогою китайських ієрогліфів – бажання сказати максимум, використавши мінімум, що стало можливим завдяки існуванню фразеологізмів. Кожен з них був створений за певних культурних, історичних та соціальних обставин, прослідкувавши які можна не тільки детальніше розглянути значення сказаного, але й глибше зрозуміти, під впливом яких подій китайська цивілізація знаходилась і вдавалась до створення нових мовних одиниць, що живуть і нині.

Китайський фразеологізм – це змістовна та в більшості випадків неподільна одиниця, що містить у собі чітку структуру, усталену граматичну форму та шляхом метафори виражає певне значення. Унікальним є різноманіття їх видів, що, відповідно, мають власне стилістичне забарвлення та структурні типи, тобто містять у собі поєднання різних частин мови: чен'юй (成语, ідіома), гуан'юн'юй (惯用语, фразеологічне поєднання), ян'юй (谚语, прислів'я), сехоу'юй (歇后语, алегорія), цзін'цзю (警句, афоризм) (Chapman & Hall, 2024).

Використання крилатих висловів є невід'ємним у текстах різного стилю та жанру: від соціально-економічного та конфесійного до художнього та розмовного. Нині в україномовній лінгвістиці все частіше зустрічаються статті та дослідження на тему їх використання у сучасній мові: фільмах, серіалах, рекламних оголошеннях, урочистих промовах, спеціалізованих текстах тощо, досліджуються способи перекладу, складаються словники та посібники.

У випадку з китайською мовою переклад фразеологізму стає своєрідним викликом, адже, будучи уособленою та довго перебуваючою у ізолюваному від впливу інших мов світу, вона зберегла свій унікальний світогляд, що зафіксували у наочних письменах та мовних трафаретах. Лінгвісти часто

застосовують термін «неперекладності», яким описують мовні одиниці, унікальні для окремої культури та суспільства, такі як жарти та анекдоти – найбільш яскравий прояв культурологічної специфіки. Проте, китайські фразеологізми не можна назвати повністю неперекладними – ключем до трактування, наближеного до зразкового, є загальна обізнаність перекладача не тільки у китайській, але й ґрунтовні знання у мові перекладу. Отже, головною задачею є відшукати абсолютний чи близький еквівалент, або ж вдатися до засобів описового перекладу. [1] Наприклад, візьмемо декілька фразеологізмів зі збірки повістей «Дванадцять башт» («十二楼»), Лі Юй: «冰炭不相容» має абсолютний еквівалент в українській мові – «як вогонь та лід», абсолютно діаметральні, несумісні; «挖肉补疮» не вийде перекласти дослівно, проте, мудрістю українського народу було створено близький еквівалент – «з рукава зробити заплатку», що абсолютно прозора передає основну думку – усувати одну проблему, створюючи іншу; прикладом описового може стати переклад «若敖之鬼» («Стати приви́дом Жо Ао»), адже він містить у собі глибокий історичний підтекст: Жо Ао – правитель царства Чу, родину якого було жорстоко вбито під час святкування Дня Рівнодення. Так його душа перетворилась на примару, яка вічно скитається по землі та шукає помсти. Схоже значення матиме фразеологізм «гнатися за тінню» (漁 李, 2018).

Отже, ґрунтовні знання природи китайських фразеологізмів стануть у нагоді під час детальнішого дослідження китайської мови студентами-перекладачами та китаїстами які, зокрема, зацікавленні у перекладі статей, рекламних слоганів, віршів та творів китайської літератури на українську мову.

Література (References):

1. Chapman & Hall (2024) Incorporated. Routledge Handbook of Chinese Language and Culture.
2. 漁 李. (2018) 十二楼. 浙江古籍出版社; 第 1 版.

PHRASEOLOGISMS AND THEIR TRANSLATION FEATURES IN MODERN CHINESE

Kateryna Pozdnyakova, Yuliia Lakhmotova

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6317-633X>

Abstract. *Phraseology is the jewel of the Chinese language, which, due to its apparent unattainability, remains an open question for Ukrainian linguists specializing in Oriental studies. Phraseological expressions reveal a paradoxical flexibility of the Chinese language—ancient idiomatic expressions are used in advertising banners of leading companies, become the embodiment of thoughts of world-famous political figures, integrate the views and philosophies of entire dynasties, astonish, interpret, inspire, and teach.*

Keywords: *Chinese phraseologisms, translation, Chinese language, culture, linguistics.*

КУЛЬТУРНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІТОНІМІВ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Пономарьова К. О., Науменко С. С.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Анотація: вивчення китайської культури та світогляду за допомогою аналізу назв рослин, їх походження, символізму та лексико-семантичних особливостей в сталих виразах китайської мови.

Ключові слова: фітонім, рослина, ідіома, символізм, чен'юй з назвами рослин, особливість культури, символ, світогляд.

Фітоніми, або назви рослин, є важливими елементами лексико-семантичної системи мови, що відображають культурні, історичні та символічні особливості певного народу. Сам термін походить від грецьких слів "phyton" (рослина) і "onuma" (ім'я, назва). Фітоніми досліджуються в кількох основних напрямках: етнолінгвістика, семантика та порівняльна лінгвістика. Вони можуть класифікуватися за ботанічними, функціональними та культурними критеріями.

Фітоніми в китайській мові мають особливе значення, оскільки багато з них відображають традиційні філософські системи, такі як даосизм і конфуціанство. Наприклад, 荷花 (лотос) символізує духовну чистоту, 松 (сосна) – стійкість і довголіття, 菊花 (хризантема) – мудрість і самотність. Крім того, рослини в Китаї часто використовуються як символи пір року: 梅花 (слива мейхуа) – зима, 牡丹 (півонія) – весна, 荷花 (лотос) – літо, 菊花 (хризантема) – осінь (А. С. Шаповал, 2019).

У китайській мові фітоніми мають певні морфологічні та синтаксичні особливості. Вони можуть бути простими (складатися з одного ієрогліфа) або складеними (утвореними з двох і більше ієрогліфів), часто поєднуються з уточнюючими словами, що вказують на колір, розмір або інші характеристики:

1) Прості фітоніми. Це ті, що складаються лише з одного ієрогліфу. Приклади: 竹 zhú – бамбук, 梅 méi – слива, 松 sōng – сосна.

2) Складені фітоніми. Ці фітоніми мають два або більше ієрогліфів, що їх утворюють. Приклади: 荷花 héhuā – лотос, 牡丹 mǔdān – півонія, 菊花 júhuā – хризантема.

3) Додавання уточнення та поєднання двох слів для створення нового. Приклади: 红梅 hóngméi – червона слива, 白竹 báizhú – білий бамбук, 松 sōng, сосна → 松林 sōnglín, сосновий ліс; 竹 zhú, бамбук → 竹叶 zhúyè, бамбукове листя.

У реченні фітоніми можуть виконувати функції підмета, додатка або означення:

- 1) В якості підмета: 梅花开了。 – Слива розцвіла.
- 2) В якості додатка: 我喜欢菊花。 – Я люблю хризантеми.
- 3) В якості означення: 竹林间的风景。 – Пейзаж у бамбуковому лісі.

Зазвичай фітонім буде розташовуватись після дієслова, означення чи числівника. Приклад: 两棵梅树 – два сливових дерева, 盛开的荷花 – квітучий лотос.

Етимологія фітонімів у китайській мові тісно пов'язана з культурними традиціями та давніми уявленнями про світ. Походження назв рослин в китайській мові відображає стародавні уявлення про навколишній світ та роль рослин в житті людини (Shelley Ching-yu Hsieh & Yuan-Ling Chiu, 2004).

1) Лотос, 荷花 héhuā: назва походить від давніх текстів де 荷 асоціювалася з гармонією та чистотою. 花 значить “квітка”. Через те, що лотос був дуже важливою рослиною як для даосизму, так і для буддизму, він мав, і досі має, широке розповсюдження в літературі та мистецтві.

2) Бамбук, 竹 zhú: назва походить ще з часів найперших ієрогліфів китайської мови, тобто коли написи були на кістках або панцирах (甲骨文 jiǎgǔwén).

3) Камфорне дерево, 樟 zhāng: назва з'являється приблизно під час династії Тан, описуючи аромат цього дерева, котрий допомагає в боротьбі зі злими духами за легендами.

Інші фітоніми запозичені з інших мов такі, як 咖啡树 (кавове дерево), що зумовлено географічним контекстом, бо кава розповсюдилась на територію Китаю пізніше через торговельні стосунки з Європою.

Китайська мова також багата на сталі вирази та ченьюї з використанням фітонімів:

1) 出淤泥而不染 chū yū ní ér bù rǎn – виростати з бруду, але не забруднюватися. Використовує образ лотоса, що росте корінням в мулі, а суцвіттям над водою, для символізації моральної чистоти.

2) 梅花香自苦寒来 méihuā xiāng zì kǔ hán lái – аромат сливи з'являється після суворих морозів. Означає, що труднощі ведуть до успіху.

3) 竹报平安 zhú bào píng ān – бамбук приносить добрі новини. Є така традиція писати на бамбукових паличках різні побажання, звідти і походить цей вираз. Символізує добрі новини та надію (汉语成语词典, 2004).

Проаналізувавши фітоніми та їх використання, можна зробити висновок, що назви рослин є важливим інструментом для вивчення мови та культури, вони відображають символічні та історичні особливості певного народу. Їх дослідження допомагає краще зрозуміти світогляд, філософію та традиції Китаю.

Література (References):

1. Шаповал, А. С. (2019). Символіка фітонімів у китайській і турецькій картинах світу. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VII(62), Bun. 211. С. 45-48. Одеса: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2019-211VII62-11>
2. Shelley Ching-yu Hsieh & Yuan-Ling Chiu (2004). Plant Fixed Expressions in Mandarin Chinese and English: A Cross-cultural Study on 'trees'. URL: https://www.researchgate.net/publication/329861907_Plant_Fixed_Expressions_in_Mandarin_Chinese_and_English_A_Cross-cultural_Study_on_'trees'
3. 何伟渔, 包南麟 [Хе Вейю, Бао Наньлін] (2004) 汉语成语词典 [Словник китайських ідіом] 上海教育出版社 [Видавництво шанхайська освіта].
Claire Kramsch (1998). *Language and Culture*. New York: Oxford University Press. URL: https://www.researchgate.net/publication/277912797_Language_and_Culture

CULTURAL AND LINGUISTIC FEATURES OF PHYTONYMS IN CHINESE LANGUAGE

Katherine Ponomarova, Stanislav Naumenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Abstract. *Study on Chinese culture and worldview through analysis of plant names, their etymology, symbolism, and lexical-semantic features in set phrases in Chinese language.*

Key words: *phytonym, plant, idiom, symbolism, chengyu with plant names, cultural feature, symbol, worldview.*

НЕОЛОГІЗМИ, АРХАЇЗМИ ТА ІСТОРИЗМИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Плясун А. А., Хотченко І. А.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація: *робота присвячена дослідженню неологізмів, архаїзмів та історизмів у китайській мові. Дослідження охоплює теоретичні основи цих мовних явищ, їхню класифікацію, джерела виникнення, функціонування у сучасному мовному просторі та вплив суспільних змін на мовну систему.*

Ключові слова: *китайська мова, неологізми, архаїзми, історизми.*

Динамічний розвиток китайської мови у зв'язку з соціальними, економічними та технологічними змінами зумовлює появу великої кількості нових слів, водночас певна частина лексики виходить із вжитку. Аналіз цих процесів дозволяє простежити взаємозв'язок мови та суспільства, а також визначити основні тенденції розвитку китайської лексики.

Дослідження неологізмів, архаїзмів та історизмів є важливою складовою мовознавства, адже мова постійно еволюціонує, відображаючи зміни у суспільстві, культурі та науці. Неологізми стають свідченням сучасного світогляду, технічного прогресу і соціальних трансформацій, допомагаючи зафіксувати нові концепти та явища. Архаїзми та історизми, навпаки, дають змогу зрозуміти минуле, реконструювати історичний контекст і зберігати культурну спадщину. Саме їхнє вивчення дозволяє прослідкувати динаміку розвитку мови, культурну ідентичність народу та взаємозв'язок між минулим і теперішнім.

Неологізми в китайській мові активно розвиваються внаслідок глобалізації, цифровізації та суспільних трансформацій. Основними джерелами їхнього виникнення є запозичення з інших мов, скорочення, словотворчі процеси та розвиток нових технологій. Наприклад, широкого вжитку набули слова, пов'язані з Інтернетом, соціальними мережами та новими реаліями життя в Китаї (Єременко, 2019).

Архаїзми в китайській мові, незважаючи на їх відсутність у повсякденному вжитку, можуть зберігатися в певних контекстах, виконуючи специфічні функції. Збереження архаїзмів є важливим аспектом мовної і культурної спадщини Китаю. Основні напрямки використання архаїзмів у сучасній китайській мові: літературна та поезія, історія, культура, символіка, культурний код. Архаїзми використовуються для створення культурних кодів у певних соціальних групах, що дозволяє зберегти зв'язок з історичним минулим, не втрачаючи сучасного значення. Збереження архаїзмів у таких групах часто пов'язано з національною гордістю, особливо у літературних колах (Левченко, 2022).

Історизми, що позначають реалії минулих епох, зустрічаються у наукових, художніх та історичних працях. Їхня актуальність змінюється відповідно до суспільних потреб (Мащенко, 2023).

Основними факторами, що сприяють появі та зникненню слів, є соціально-економічні зміни, технологічний прогрес, запозичення та мовна політика. Китайська мова активно адаптується до нових умов, що забезпечує її динамічний розвиток.

Дослідження показало, що неологізми відіграють ключову роль у розвитку китайської мови, тоді як архаїзми та історизми допомагають зберігати культурну та історичну спадщину. Зміни у лексиці є природним процесом, який відображає суспільні трансформації. Важливість цих мовних явищ підтверджує необхідність їх подальшого вивчення в контексті історичного та сучасного розвитку китайської мови.

Література (References):

1. Єременко, А. О. (2019). Класифікація неологізмів у китайській мові. *Мовознавчий вісник*, (8), 30–39.
2. Левченко, І. М. (2022). Архаїзми та історизми в сучасній китайській мові. *Східні мови та міжкультурна комунікація*, (4), 22–30.
3. Мащенко, С. В. (2023). Історизм як відображення культурного розвитку Китаю. *Філологічний дискурс*, (10), 74–81.

NEOLOGISMS, ARCHAISMS AND HISTORICISMS IN THE CHINESE LANGUAGE

Anna Plyasun, Iryna Khotchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. *The paper is devoted to the study of neologisms, archaisms and historicisms in the Chinese language. The study covers the theoretical foundations of these linguistic phenomena, their classification, sources of origin, functioning in the modern language space and the impact of social changes on the language system.*

Keywords: *Chinese language, neologisms, archaisms, historicisms.*

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В КИТАЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ. КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ

Савченко Ю. О., Хотченко І. А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID:<https://orcid.org/0009-0009-8518-7663>

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація. У роботі проаналізовано дефініцію «фразеологізм», розглянуто семантичні особливості стійких виразів, проведено компаративний аналіз, в результаті якого виявлено спільні та відмінні риси фразеологізмів в китайській та українській мовах.

Ключові слова: фразеологізм, ідіома, семантичні особливості, метафоричність, методика, компаративний аналіз

Вивчення та значення фразеологізмів відіграє велику роль в мові. Це унікальне та стійке поєднання слів, які разом формують цілісне метафоричне значення, з якого не можна прибрати окремі слова, які входять до його складу. Аналіз публікацій українських і китайських науковців Ю. Даниленко (Даниленко, 2023), Ю. Стоянова (Корольова & Стоянова, 2019) О. Федічев (Федічев, 2006), У Гохуа (Wu, 1996). свідчить, що дослідження цього питання є актуальним. На думку лінгвістів та філологів фразеологія може поглибити взаєморозуміння між культурами та народами, сприяти збереженню самобутності культур різних народів. А компаративний аналіз ідіоматичних виразів в китайській та українській мовах сприятиме виявленню спорідненості й відмінності цих двох мов та подальшому підвищенню якості перекладу.

У курсовій присвячено увагу семантичній природі фразеологізмів, структурним особливостям, специфіці використання у мовленні, а також різноманітним методикам перекладу. Фразеологізми в китайській та українській мові структурно відрізняються, в українській мові переважно дієслівні та іменні фразеологізми, а в китайській - чен'юї (成语) – чотирискладові ідіоми. Семантичний аналіз сприяє виявленню спільних та відмінних фразеологічних конструкцій. За класифікацією еквівалентності, на основі компаративного аналізу фразеологізми можна поділити на повні («сидіти між двох вогнів» - 两面夹击 – атакувати з двох сторін), часткові («тримати язик за зубами» 守口如瓶 – берегти рот як пляшку) та безеквівалентні (потребують адаптації або описового перекладу). Стійкі вирази можна поділити за показником спільних мотивів, вони є основою порівняльного аналізу: природні явища, зооморфізми, міфологічні істоти, числівники, історичні явища тощо. Роль в перекладі фразеологізмів також залежить від культурного аспекту, тобто аналіз ролі національно-культурного компоненту в процесі формування фразеологізмів, вплив традицій, міфології та історичних реалій. Наприклад в українській мові частіше фразеологізми

відображають побутові та природні ефекти, тоді як в китайській мові – образи міфологічних істот (叶公好龙 має походження з легенди і дослівно перекладається «Граф Є любив драконів», що означає людина стверджує, що любить щось, але насправді боїться або уникає цього).

Дослідження має напрям на функціональне та глибоке розуміння фразеологізмів в українській та китайській мовах, також сприяє отриманню теоретичних та практичних навичок в перекладі стійких виразів. Це дослідження допоможе розширити наше усвідомлення культурного походження української та китайської мов, а також розуміння перекладу фразеологізмів за допомогою компаративного аналізу сприятиме оцінюванню якості перекладів.

Дане дослідження сприяє глибшому розумінню міжкультурних зв'язків, покращенню перекладацьких стратегій та збагаченню мовної компетенції носіїв української та китайської мов.

Література (References):

1. Ю. Даниленко (2023) Фразеологізми із числовим компонентом "сто" в українській і китайській мовах. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2023. Вип. 58
<https://doi.org/10.34142/23127546.2023.58.11>
2. Корольова, Т.М., & Стоянова, Ю. (2019). Ченьюї та особливості їх перекладу. Міжнародний журнал. Випуск 5. Харбін: Харбінський інженерний університет, 20-22.
<http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/10921>
3. Федічев, О.Є. (2006). «Чен Юй» як найпошреніший вид фразеологізмів у китайській мові. Збірник «Українська орієнталістика», вип.1, 84- 90.
<https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/6395>
4. Wu, Guohua. (1996). Cultural lexicology. Harbin: Heilujian People`s Press.

PHRASEOLOGISMS IN CHINESE AND UKRAINIAN. COMPARATIVE ANALYSIS

Yulia Savchenko, Iryna Khotchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8518-7663>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. *The research analyzes the definition of “phraseology”, considers the semantic features of stable expressions, conducts a comparative analysis, which reveals the common and distinctive features of phraseology in Chinese and Ukrainian.*
Keywords: *phraseology, idiom, semantic features, metaphoricity, methodology, comparative analysis*

ОСОБЛИВОСТІ УНІФІКАЦІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ТА СПРОЩЕННЯ ІЕРОГЛІФІВ У XX СТОЛІТТІ

Стасилович Є.С., Хотченко І.А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація. У даній роботі досліджено процес та особливості уніфікації китайської мови та спрощення ієрогліфів у XX столітті. Проведено порівняльний аналіз традиційних та спрощених ієрогліфів у контексті їх використання в освіті, ЗМІ, бізнесі та міжнародних відносинах.

Ключові слова: уніфікація китайської мови, спрощення ієрогліфів, “путунхуа”, мовна стандартизація, освіта в Китаї, міжнародна комунікація, китайський бізнес.

Процес уніфікації китайської мови та реформа спрощення ієрогліфів у XX столітті відіграли значну роль у мовному та соціокультурному розвитку Китаю. Наукова актуальність дослідження зумовлена тим, що в умовах глобалізації та технологічного розвитку стандартизація мовних норм є важливою для ефективного спілкування, покращення системи освіти та зміцнення економічних відносин як у межах Китаю, так і на міжнародному рівні. Незважаючи на значний масив досліджень, окремі аспекти впровадження “путунхуа” та порівняння традиційних і спрощених ієрогліфів потребують подальшого вивчення.

Дана тема розглядалася у працях американських учених Віктора Мейра (1943 - наш час) та Вільяма Ханна (1946 - наш час), а також китайського лінгвіста та економіста Чжоу Югуана (1906-2017) (Boucher, Schmid, & Sen, 2006, р. 1-11).

Основною метою дослідження є аналіз передумов, механізмів і наслідків уніфікації китайської мови та реформи спрощення ієрогліфів у XX столітті.

Китайська мова є однією з найпоширеніших у світі [3, с. 703-715], а її історія сягає XVII століття до н.е. Вивчення етапів історичного розвитку показує, що прагнення до мовної стандартизації існувало ще в давнину. Це свідчить про тривалу потребу в упорядкуванні письма та формуванні єдиного мовного стандарту (Akbuldak, 2021, с. 134-138).

Поняття уніфікації мови передбачає створення спільного мовного стандарту, що забезпечує ефективне спілкування у великому мовному середовищі. Для китайської мови цей процес розпочався у 1920-х роках, а найбільш активна фаза припала на 1950–1970-ті роки. Запровадження “путунхуа” включало стандартизацію як усної, так і писемної форми мови, що було необхідним для подолання діалектних відмінностей у різних регіонах Китаю та створення єдиного культурного простору.

Важливим кроком уніфікації стало впровадження “путунхуа” як офіційної мови навчання. Освітня система Китаю забезпечувала навчання цієї мови з раннього віку, а її поширення через ЗМІ та освітні програми сприяло подоланню мовних бар’єрів між регіонами. Як наслідок, створення єдиного

мовного простору дозволило не лише підвищити рівень грамотності, а й сприяло формуванню спільної національної ідентичності.

У процесі дослідження було здійснено порівняльний аналіз традиційних і спрощених ієрогліфів у різних сферах, включаючи освіту, ЗМІ, бізнес та міжнародні відносини. Аналіз методів спрощення показав, що в середньому кількість рис у спрощених ієрогліфах зменшена на 30-35%, що суттєво скоротило час, необхідний для їх запам'ятовування та написання.

У сфері освіти спрощення ієрогліфів відіграло ключову роль у прискоренні навчального процесу. Зменшення складності знаків спростило письмо для учнів, що сприяло підвищенню рівня грамотності та покращенню доступності навчальних матеріалів (Lin, Shu, & Fong, 2020, p. 1-8). Це також сприяло зміцненню зв'язків між освітніми закладами різних регіонів.

У ЗМІ використання спрощених ієрогліфів уніфікувало інформаційний простір, зробивши медійний контент більш доступним для різних соціальних груп. Це сприяло ширшому поширенню національних культурних цінностей. Водночас процес впровадження спрощених знаків наštтовхнувся на спротив з боку старшого покоління та представників інтелігенції, що дещо уповільнило цей перехід, проте не змогло його зупинити.

У діловій сфері спрощені ієрогліфи значно полегшили ведення документації та покращили ділову комунікацію, що сприяло економічному зростанню та залученню іноземних партнерів. У міжнародних відносинах стандартизація письма допомогла Китаю посилити свій культурний вплив і сприяла поширенню китайської мови у світі.

Результати дослідження підтверджують, що уніфікація китайської мови була логічним і необхідним процесом, який сприяв національній єдності, розвитку освіти та покращенню міжнародних зв'язків. Упорядкування мовних норм позитивно вплинуло на соціокультурний та економічний розвиток країни.

Література (References)

1. Akbudak, K. G., & Vechorynska, T. V. (2021). *Istoriia kytaiiskoi movy* [The history of the Chinese language]. Kyiv: Helvetyka.
2. Boucher, D., Schmid, N., & Sen, T. (2006). The scholarly contributions of professor Victor H. Mair: A retrospective survey. *Wayback Machine*, 1(19), 1–11.
3. Lewis, M. P. (2009). *Ethnologue: Languages of the world* (16th ed.). Dallas, TX: SIL International.
4. Lin, D., Shu, H., & Fong, Y. (2020). Language and literacy development in Chinese children. [Publisher or Source, if applicable], 1–8.

FEATURES OF THE UNIFICATION OF THE CHINESE LANGUAGE AND THE SIMPLIFICATION OF CHARACTERS IN THE 20TH CENTURY

Yelyzaveta Stasylovych, Iryna Khotchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. The study explores the process and features of unifying the Chinese language and simplifying characters in the 20th century. A comparative analysis of traditional and simplified characters is conducted in the context of their use in education, media, business, and international relations.

Keywords: unification of the Chinese language, character simplification, Putonghua, language standardization, education in China, international communication, Chinese business.

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ

Тітова С. О., Віротченко С. А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація: Робота має на меті дослідження різних систем машинного та автоматизованого перекладу для роботи з текстами китайською мовою, огляд їх функціоналу, переваг, недоліків та особливостей роботи, аналіз їх перекладу на конкретних текстах різних стилів китайською мовою.

Ключові слова: машинний переклад, переклад, порівняння перекладу, специфіка китайської мови, CAT-системи.

Китайська мова відіграє важливу роль у світовій економіці, торгівлі, науці, культурі та комунікації, потреба у швидкому та якісному перекладі зростає. Традиційний переклад потребує значної кількості часу та ресурсу, тому популярнішими та актуальнішими стають інструменти автоматизації перекладу. Разом з тим, китайська мова все ще залишається достатньо складною мовою для перекладу, тому розуміння та дослідження роботи інструментів автоматизації перекладу текстів китайською мовою є важливою складовою якісного і точного перекладу китайської мови.

Метою роботи є дослідження та порівняння різних інструментів автоматизації перекладу текстів китайською мовою на конкретних текстах різних стилів. Матеріалом дослідження є фрагмент тексту з роману «Я не Пань Цзіньлянь» («我不是潘金莲») письменника Лю Чженьюня (刘震云), фрагмент статті з сайту 人民网 (People's Daily) «一方有难，八方支援» та фрагмент статті «数字赋能、技术创新与空气污染治理——来自专利文本挖掘的证据» з китайського журналу «经济研究».

Історія автоматизації перекладу починається з XVII століття з винаходом та використанням механічних словників, що стали основною для подальших ідей автоматизації перекладу у XX столітті. Основний прогрес відбувся у 1980-х та 1990-х роках. Ці роки ознаменувалися появою перших CAT-систем та нового типу машинного перекладу – статистичного. Згодом, у 2016 році, з'явився новий тип машинного перекладу – нейромережевий, що використовується у сучасних інструментах автоматизації (Зосімова & Александрова, 2018; Hutchins, 2010).

Інструменти автоматизації перекладу поділяються на дві групи: машинний переклад і CAT-системи. Машинний переклад виконується повністю комп'ютером, у той час як CAT-системи не виконують переклад самостійно, а лише допомагають перекладачам.

Найпопулярнішими наразі системами машинного перекладу є Google Translate, DeepL Translate і Baidu Translate, CAT-системами – Trados SDL, Memo Q і Smartcat. Усі ці інструменти підтримують китайську мову, але для якісного перекладу варто розуміти специфіки та нюанси китайської.

Рисами, що ускладнюють процес перекладу китайської мови, є: відсутність морфологічних показників у частин мови та дієвідмінювання, фіксований порядок слів, ієрогліфіка та велика кількість метафоричних та

образних висловів, що потребують розуміння їх історичного та культурного підґрунтя (Yu, 2018).

Під час дослідження було розглянуто функціонал популярних систем машинного перекладу (Google Translate, DeepL Translate, Baidu Translate) та CAT-систем (Trados SDL, Memo Q, Smartcat). Під час порівняльного аналізу інструментів автоматизації перекладу було перекладено тексти художнього, публіцистичного та наукового стилів такими інструментами як: Google Translate, DeepL Translate, Baidu Translate та Smartcat.

За результатами аналізу, переклад художнього тексту, а саме фрагмент тексту з роману «Я не Пань Цзіньлянь» («我不是潘金莲»), мав найнижчу точність. Найбільші труднощі викликав переклад метафоричних виразів, ідіом, імен персонажів, а також переклад складних граматичних конструкцій. Крім того, через машинний дослівний переклад не була передана іронія та потрібна емоційна забарвленість тексту. Переклад художнього тексту потребував значного пост-редагування.

Публіцистичний текст, фрагмент статті з сайту 人民网 (People's Daily) «一方有难，八方支援», мав вищу точність. Основний зміст тексту був переданий усіма інструментами. Більшість помилок полягала у перекладі ідіом та крилатих виразів, а також деяких складних речень. Найкращі результати у перекладі публіцистичного тексту показали DeepL Translate та Smartcat.

Переклад наукового тексту, а саме фрагмент статті «数字赋能、技术创新与空气污染治理——来自专利文本挖掘的证据», виявився найточнішим. Більшість словосполучень, термінів та складних речень були перекладені правильно. Пост-редагування незначне, зокрема у термінології. Це пов'язано з логічними формулюваннями, небагатозначністю та відсутністю метафоричності, що притаманні науковим текстам. Найкращі результати показали DeepL Translate та Smartcat.

Незважаючи на прогрес та розвиток технологій перекладу, китайська мова все ще є непростю мовою для перекладу, тому, задля ефективної роботи з інструментами автоматизації, важливо розуміти їх функціонал та особливості роботи з китайською мовою.

Література (References):

1. Зосімова, О. Ю. & Александрова, О. В. (2018). Типологічні характеристики перекладу китайськомовної науково-технічної літератури англійською та українською мовами. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. № 27. 105-115 с.
2. Hutchins J. (2010). Machine Translation: a concise history. Journal of Translation Studies 13 (1 & 2). P. 29–70
3. Yu Sun. (2018). Translation Strategies Applied in English and Chinese Idioms. Atlantis Press. Vol. 300. P. 187-190

USING AUTOMATION TOOLS FOR TRANSLATION OF CHINESE TEXTS

Sofia Titova, Svitlana Virotenko,

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. The aim of the paper is to study various machine and automated translation systems for working with texts in Chinese, an overview of their functionality, advantages, disadvantages and features, analysis of their translation of specific texts of different styles in Chinese.

Keywords: CAT systems, Chinese language specifics, machine translation, translation, translation comparison.

ОМОНИМІЯ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Ткаченко О.М., Хотченко І.А.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6887-4252>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація: Явище омонимії є невід'ємною частиною китайської мови – воно використовується як в художній літературі, так і у повсякденному мовленні. Дана робота має на меті дослідити поняття «омонимія», виконати функціональний та структурний аналіз омонімів та їх поширеність в сучасній китайській мові.

Ключові слова: китайська мова, омонимія, омофони, функція, комунікація.

Китайська мова вважається однією з найбільш омонімічних мов світу за рахунок її особливої фонетичної організації, тобто її обмежена і незмінна кількість складів, що ускладнює формування нових слів. Лінгвісти синологи визначають термін омонимія як слова, що мають однакове звучання з врахуванням тонів, але різні значення незалежно від написання. У китайській мові в основному поширені односкладові та двоскладові омофони, в рідких випадках – трискладові (Козоріз, 2013). Дослідники розходяться в думці, чи має явище омонимії позитивний чи негативний вплив. Одна половина дослідників вважає, що омоніми збагачують мову, тоді як друга половина – що дане явище в деяких випадках може призвести до непорозумінь. Основні типи омонімів, які присутні у сучасній китайській мові: омоніми, омофони та омографи. У китайській мові найбільш поширені омофони. Основні джерела походження омонімів: фонетичні процеси, семантичний розвиток слів, односкладова лексика давньокитайської мови, словотворчі процеси, запозичення, діалектна лексика. (Сидтиков, 2011) Під час проведення якісного та кількісного аналізу омонімів методом випадкової підбірки омонімічних пар ми досягли таких висновків: найпоширенішими видами омонімів є двоскладові, далі йдуть односкладові та багатоскладові омоніми. З точки зору віднесеності їх до різних частин мови найбільше омонімів серед вибірки є іменниками, дієсловами та прикметниками. Основні функції омонімів у культурі Китаю наступні: найбільше приділяється увага числам, таким як 4, 9, 6, 7, 8, адже кожне з них має схоже звучання зі словами, які, за віруваннями, можуть принести удачу або навпаки. Також дані числа часто використовуються як елементи цифрових комбінацій під час спілкування онлайн. Були наведені декілька прикладів використання методу семантичного каламбуру під час святкування Китайського нового року: 年年有餘 [nián nián yǒu yú], який перекладається як «Щороку буде достаток», співзвучне з виразом 年年有魚 [nián nián yǒu yú] «Щороку буде риба», 福到了[fú dào le] - «Прихід щастя» і 福倒了[fú dào le] -

«Щастя перевернулося», ієрогліф 福 [fú] - у перевернутому вигляді означає, що удача прийшла до людини. (Brown, J., & Brown, J., 2006)

Отже, китайська мова вирізняється високою омонімічністю, виконує важливу роль у культурному аспекті та є її невід'ємною частиною. Дане явище може як збагачувати лексику, так і ускладнювати спілкування.

Література (References):

1. Козоріз, О.П. (2013). Явище омонімії у китайській юридичній термінології. Мовні і концептуальні картини світу. Вип. 43(2), 210-217.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_43%282%29_34
2. Ситдигов, П. Г. (2011). Суперечливість омонімії в економічній терміносистемі китайської мови. Проблеми семантики слова, речення та тексту. Вип. 27, 225-228.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/pssrtt_2011_27_31
3. Brown, J., & Brown, J. (2006). China, Japan, Korea Culture and Customs, 41-57. North Charleston, SC: BookSurge, LLC. Retrieved from:
<https://archive.org/details/chinajapankoreac0000brow/page/n9/mode/2up> (05.03.2025)

HOMONYMY IN THE MODERN CHINESE LANGUAGE

Tkachenko O.M., Iryna Khotchenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6887-4252>

Abstract. *The phenomenon of homonymy is an integral part of the Chinese language - it is used both in fiction and in everyday speech. This paper aims to study the concept of “homonymy”, to perform a functional and structural analysis of homonyms and their prevalence in the modern Chinese language.*

Keywords: *Chinese language, homonymy, homophones, function, communication.*

АНАЛІЗ ПОХОДЖЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ПЕРІОДУ ПІЗНЬОЇ ХАНЬ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ДАВНЬОКИТАЙСЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ ТА ІСТОРИЧНИМИ ПОДІЯМИ

Унжакова А. В., Науменко С. С.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Анотація: дослідження фразеологічних одиниць, що з'явилися внаслідок історичних подій періоду пізньої Хань; аналіз виразів, що взяли початок із тогочасних історичних джерел та їх вплив на висвітлення ключових політичних, соціальних, військових подій цього періоду; вивчення формування стійких мовних зворотів внаслідок подій, що відбувалися під час останніх років династії Хань та їх використання у сучасній китайській мові в офіційних документах, літературних текстах і повсякденному мовленні; додатково, вивчення еволюції та трансформації їх значень в умовах сьогодення.

Ключові слова: фразеологізми, пізня Хань, китайська мова, історичні джерела, культурна спадщина.

Фразеологічні одиниці є невід'ємною частинкою культури та менталітету китайського народу, адже вони дозволяють влучно та коротко передати філософські ідеї, емоції та досвід багатьох поколінь; вони – скарбниця народної мудрості, із глибокою культурною спадщиною та історичним значенням.

Події, що відбулися під час періоду пізньої Хань насичені збройними конфліктами, придворними інтригами та різноманітними реформами, які у кінці кінців все ж призвели до розпаду цієї династії. Крім того, усі вони залишили неабиякий слід у мові китайського народу, що відображає не лише політичний та військовий, але й соціальний лад тогочасного суспільства; наразі вони стали важливим культурним елементом народу Піднебесної та несуть у собі глибокий історичний сенс та мудрість поколінь. Звісно ж, багато історій, які започаткували ці фразеологізми, досі є важливими елементами до їх розуміння; у сучасному світі вони адаптувалися та набули нових значень, щоб описувати актуальні проблеми, із якими стикаються люди у нинішньому часі (Loewe, 2004, p. 185).

Нерідко фразеологізми несуть у собі певний моральний урок нащадкам, так би мовити, намагаються не допустити помилок, що вже були зроблені минулими поколіннями. Таким виразом є — “鸿门宴” (hóng mén yàn) – «Бенкет у Хунмені»; цей фразеологізм відносить нас до подій, що відбулися під час бенкету у Хунмені, і описує як Сян Юй та його радник Фань Цзен намагалися позбутися свого суперника Лю Бана, але останній був доволі обережним, тому йому вдалося втекти та залишитися живим. Вислів став синонімом до підозрілої ситуації, яка хоча й виглядає досить заманливо, але зрештою несе у собі неабияку небезпеку. У контексті міжнародних відносин цей вираз нерідко

використовується під час перемовин, аби підкреслити ризик порушення домовленостей однією із сторін (Sima, 1993).

І досі чен'юй незмінно залишаються важливою частинкою повсякденного мовлення, політичних промов, класичної літератури та поетичного мистецтва: нерідко можна почути давні фразеологізми у бізнесі чи медіа, а також побачити у рекламі. У такий спосіб китайці вміло пов'язують минуле із майбутнім, адже це не тільки зберігає історичну пам'ять народу, але й дозволяє давнім виразам еволюціонувати та набути сучасного значення. Ще й паче важливо пам'ятати про особливість структури фразеологізмів китайської мови, завдяки якій народ Піднебесної може виражати складні філософські концепції завдяки лише чотирьом ієрогліфам – саме завдяки цьому вирази звучать метафорично, лаконічно та досить влучно; така структура є чудовою базою для розмов на загальновідомі теми.

Таким чином, фразеологічні одиниці пізньої Хань є важливим культурним та лінгвістичним надбанням; вони виникли ще у II столітті нашої ери та пережили багато тисячоліть, але, попри все це, ці вирази залишаються актуальними й досі – бо вони несуть глибокий лінгвістичний зміст та є відображенням політичного та соціального мислення предків.

Література (References):

1. Sima, Q. (1993). *Records of the Grand Historian of China: The Qin Dynasty* (B. J. Carr, Trans.). Columbia University Press. (Original work published ca. 100 BCE) <https://www.gushiwen.cn/shiwen/71140382ecb3.aspx>
2. Loewe, M. (2004). *The Government of the Qin and Han Empires: 221 BCE–220 CE*. Hackett Publishing.
3. Hànyǔ chéngyǔ cídiǎn. (2004). *汉语成语词典* [Chinese Idioms Dictionary]. Beijing: The Commercial Press.
4. Cui, I. S. (2004). *Chéngyǔ zhōng de lìshǐ rénwù* [Historical figures in chengyu]. Xiàndài yǔwén [Modern Chinese Language]. <https://www.cnki.net/kcms/detail/detail.aspx?filename=XDYW200410056&dbcode=CJFD&dbname=CJFN2004&v=>

ANALYSIS OF THE ORIGINS OF HISTORICAL PHRASEOLOGICAL UNITS FROM THE LATER HAN PERIOD: INTERCONNECTION WITH ANCIENT CHINESE LITERATURE AND HISTORICAL EVENTS

Anhelina Unzhakova, Stanislav Naumenko

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2791-2929>

Abstract. This research investigates phraseological units that emerged from historical events during the Later Han period. It analyzes expressions derived from historical sources of that era and their significance in highlighting key political, social, and military events. The study explores the formation of fixed expressions resulting from events in the final years of the Han dynasty. It examines their use in the contemporary Chinese language, including official documents, literary texts, and everyday speech. Furthermore, it explores the evolution and transformation of their meanings in modern contexts.

Keywords: phraseological units, Later Han, Chinese language, historical sources, cultural heritage.

ФУНКЦІОНАЛЬНА БАГАТОЗНАЧНІСТЬ ЧАСТКИ «就» У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ: ПРАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ У РІЗНИХ СТИЛЯХ МОВЛЕННЯ

Федюк Владислава Юріївна,

викладач кафедри китайської мови і перекладу Факультету східних мов

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6055-8477>

Коцюба Олександра Олександрівна,

викладач кафедри китайської мови і перекладу Факультету східних мов

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0890-9129>

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Анотація: Дослідження аналізує функції частки «就» у сучасній китайській мові, зокрема її синтаксичних паттернів та прагматичних імплікацій, на основі корпусу текстів (художні твори, ЗМІ). В результаті дослідження, виокремлено ролі частки «就»: акцентуація, негайність, логічний зв'язок, емоційний підтекст. Продемонстровано, що інтерпретація залежить від комунікативної мети, що має значення для методики викладання китайської мови.

Ключові слова: китайська мова, частка «就», синтаксис, прагматика, корпусна лінгвістика.

Частка «就» є однією з найбільш універсальних у китайській мові, проте її багатозначність залишається предметом дискусій серед лінгвістів. Останні дослідження (Liu, 2016; Zhang, 2020) вказують на необхідність глибшого аналізу її функцій у різних комунікативних контекстах, зокрема в усному мовленні, де інтонація та емоційно-оціночне значення відіграють вирішальну роль. До прикладу, у реченні з роману Лю Цісіня «Проблема трьох тіл»:

«你就在这里等吧» — «Ти просто чекай тут» (Liu, 2008, с. 45), частка «就» не лише обмежує простір дії, але й передає імперативність, що підкреслює її прагматичну гнучкість.

Для систематизації функцій «就» проаналізовано три типи джерел: сучасну художню літературу (твори Мо Яня, Юй Хуа), медійні тексти (статті з «People's Daily» за 2020–2023 роки) та розмовні діалоги (транскрипти з фільмів і соціальних мереж). Шляхом систематизації, залучення аналітичних баз знань, як до прикладу інструменту Sketch Engine, дозволило ідентифікувати 876 контекстів із вживанням частки, що дало змогу класифікувати її роль залежно від стилю тексту та комунікативної мети.

Тож, за результатами нашого дослідження, частка має чотири домінуючі функції:

Акцентуація (45% випадків): у реченні «我就喜欢这个» — «Мені саме це подобається» (HSK Standard Course 5, 2017, с. 89), «就» підкреслює суб'єктивний вибір, створюючи контраст із потенційними альтернативами.

Негайність (30% випадків): комбінація «马上+就» у фразі «我马上就走» — «Я зараз же піду» (Yip & Rimmington, 2004, с. 212) посилює значення миттєвості, що здебільшого характерно для розмовного стилю.

Логічний зв'язок (20% випадків): у структурі «如果.....就.....», як у прикладі «你好好学习, 就考不上大学» — «Якщо не вчитися, то не вступиш до університету» (Li & Thompson, 1981, с. 156), частка формує умовно-наслідковий зв'язок.

Емоційний підтекст (5% випадків): у репліці «你就知道吃!» — «Ти тільки й знаєш, що їсти!» («Східний Вавилон», 2021), «就» передає докір, що підкреслює його роль в емоційній модальності.

Отримані дані свідчать, що інтерпретація «就» неможлива без врахування контексту та інтонації. Це відкриває нові можливості для вдосконалення навчальних програм з лінгвістики китайської мови: інтеграція аудіовізуальних матеріалів та вправ на контекстуальне вживання частки може значно підвищити ефективність викладання.

Література (References):

1. Liu, X. (2016). The Pragmatics of the Particle "就" in Mandarin. *Journal of Pragmatics*, 94, 45–60. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2016.01.007>
2. Zhang, H. (2020). Modal Particles in Chinese: A Corpus-Based Study. *Linguistic Analysis*, 44(3), 112–129. <https://doi.org/10.1177/0022222120965432>
3. Liu, C. (2008). *The Three-Body Problem*. Chongqing Press.
4. HSK Standard Course 5. (2017). Beijing Language and Culture University Press.
5. Yip, P., & Rimmington, D. (2004). *Chinese: A Comprehensive Grammar*. Routledge.
6. Li, C. N., & Thompson, S. A. (1981). *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*. University of California Press.

FUNCTIONAL DIVERSITY OF THE PARTICLE “就” IN CHINESE: A PRAGMATIC ANALYSIS IN DIFFERENT SPEECH STYLES

*Fedyuk Vladyslava Yuriivna, Lecturer, Department of Chinese Language and Translation
Faculty of Oriental Languages*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6055-8477>

Kotsiuba Oleksandra Oleksandrivna, Lecturer, Department of Chinese Language and Translation, Faculty of Oriental Languages

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0890-9129>

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Abstract. *The research analyzes the functions of the particle “就” in modern Chinese, particularly its syntactic patterns and pragmatic implications, based on a corpus of texts (fiction, media). Based on the research, the author distinguishes the roles of the particle “就”: emphasis, immediacy, logical connection, and emotional connotation. It is shown that interpretation depends on the communicative goal, which is important for the methodology of teaching Chinese.*

Keywords: *Chinese, particle “就”, syntax, pragmatics, corpus linguistics.*

МОДАЛЬНІ ЗНАЧЕННЯ ТА ТЕМПОРАЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Халудрова А. С., Лахмотова Ю. В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація: Модальні значення та темпоральність у сучасній китайській мові є важливими аспектами лінгвістичних досліджень. Модальні конструкції відображають ставлення мовця до висловленого, тоді як темпоральність визначає часові характеристики дії. Дослідження цих категорій дозволяє глибше зрозуміти граматичну систему китайської мови та її специфіку у вираженні часових і модальних відношень.

Ключові слова: модальність, темпоральність, китайська мова, модальні маркери, часові форми.

Було досліджено взаємозв'язок між модальністю та темпоральністю в китайській мові. Зроблено акцент на граматичних і лексичних засобах вираження. Проаналізовано, як граматичні та лексичні засоби вираження модальності впливають на передавання часу, зокрема через дієслівні форми та структури. Окрему увагу приділено темпоральним маркерам, що реалізують значення потенційності, зобов'язання, дозволу та ймовірності.

Аналіз особливостей китайської мови, зокрема її граматичної структури показав, що вона не має відмінкової системи, часових форм дієслова чи флексій. Основна увага зосереджена на таких категоріях, як модальність (здатність мовця виразити ймовірність, можливість, обов'язок чи бажання) і темпоральність (передача часових відношень у реченні). Зазначається, що в китайській мові граматична категорія часу відсутня, а її функції виконують лексичні та аспектуальні маркери, наприклад, 了 (le), 着 (zhe), 过 (guò). Це робить систему передачі часу значно залежною від контексту.

Засоби вираження модальності детально розглянуті через такі слова, як 会 (huì) (ймовірність або впевненість у дії), 能 (néng) (здатність або можливість), 要 (yào) (бажання, необхідність чи намір), а також модальних часток, що змінюють інтонаційне забарвлення речення (吗 (ma) – питальна частка, 吧 (ba) – частка м'якої пропозиції). Не менш важливу увагу приділено багатозначності модальних часток, які не тільки виражають ставлення мовця, а й уточнюють значення всього висловлювання залежно від контексту та інтонації. Слід звернути увагу на невід'ємні компоненти модального значення в китайській мові, які показуються через роль синтаксичних конструкцій та інтонації.

Засоби вираження темпоральності показані через унікальність передачі часових відношень у китайській мові, де час визначається через аспектуальні частки (了 (le) – завершеність, 着 (zhe) – тривалість, 过 (guò) – минулий досвід),

часові маркери (昨天 (zuótiān) – «вчора», 明天 (míngtiān) – «завтра») та контекстуальні підказки. Також розглянуто функції модальних слів для вираження майбутнього часу, таких як 会 (huì) (вказує на ймовірність або план), 要 (yào) (виражає намір або очікування).

Слід звернути увагу, що контекст відіграє вирішальну роль у точному визначенні часу та модальності в китайській мові. Наприклад, без часових маркерів значення речення може бути багатозначним, тому слухач або читач використовує попередній контекст для інтерпретації висловлювання. Крім того, підкреслено важливість інтонації у формуванні модального та темпорального значення: інтонація може змінювати комунікативну мету речення, наприклад, перетворюючи твердження на запитання чи спонукання.

Можна зробити висновок, що категорії модальності й темпоральності в китайській мові є унікальними через їхню залежність від контексту та використання лексичних і синтаксичних засобів. Особливістю китайської мови є багаторівневість передачі значення: мовець не лише виражає часові й модальні відношення, а й водночас передає емоційне ставлення до висловлювання. Практична цінність дослідження полягає у його застосуванні для викладання китайської мови, створення навчальних матеріалів і вдосконалення методик викладання аспектуальних конструкцій. Результати роботи сприяють кращому розумінню граматики китайської мови та можуть бути корисними для студентів, перекладачів і лінгвістів.

Література (References):

1. Рудяченко, А. В. (2023). *Функціональні особливості категорії аспектуальності в китайській мові: Курсова робота*. Київ. Режим доступу: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4057> (дата звернення: 08.11.2024).
2. Товкань, Ю. В. (2024). *Функційні особливості модальних дієслів як засоби вираження категорії модальності в китайській мові: Курсова робота*. Київ. Режим доступу: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/6891> (дата звернення: 06.11.2024).
3. Lin, J. W. (2003). Temporal reference in Mandarin Chinese. *Journal of East Asian Linguistics*, 12(3), 261–292.
4. Huang, Z. N. (2015). On syntactic tense in Mandarin Chinese. In *Proceedings of the 27th North American Conference on Chinese Linguistics* (Vol. 2, pp. 406–423). Los Angeles, CA: University of California, Los Angeles.

ВЖИВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЕНЬЯНІЗМІВ В КИТАЙСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ

Циркот Єва Олегівна,

викладач кафедри східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID:0009-0005-4568-7058

Анотація. Стаття присвячена аналізу вживання та функціонального значення веньянізмів у сучасному китайському медіапросторі. Розглянуто їхній стилістичний вплив, культурну роль та риторичну ефективність у ЗМІ, зокрема у заголовках, політичних промовах і суспільних дискусіях. Наведено конкретні приклади їх використання у медійному дискурсі.

Ключові слова: веньянізми, китайська мова, медіадискурс, стилістика, публіцистика, політична риторика, ЗМІ.

Веньянізми є специфічним явищем китайської мови, що відображає її глибоку культурну традицію, історичний розвиток та стилістичну багатозначність. Це мовні конструкції, що походять з класичних текстів, художньої літератури, історичних хронік або інших джерел високого стилю, які широко використовуються в сучасних засобах масової інформації. Вони відіграють важливу роль у формуванні особливого стилю публікацій, сприяючи витонченості викладу та створенню глибшого культурного контексту.

Китайський медіапростір, представлений газетними статтями, телевізійними новинами, інтернет-виданнями, соціальними мережами та блогами, активно застосовує веньянізми для підвищення рівня виразності текстів, надання їм більшої естетичної привабливості, підсилення риторичної виразності та демонстрації ерудиції авторів. Часто ці мовні засоби використовуються для створення заголовків, що привертають увагу, формування суспільної думки, а також для підкреслення певних ідеологічних настанов чи культурних тенденцій (Савчук, 2017, с. 72).

Одним із найпоширеніших прикладів є фраза «风雨同舟» (fēng yǔ tóng zhōu), що буквально перекладається як "разом у човні під дощем і вітром". У медійному контексті цей вислів часто використовується для позначення солідарності, взаємодопомоги та спільного подолання труднощів. Його можна зустріти у статтях, присвячених соціальним кризам, економічним викликам або стихійним лихам, коли необхідно підкреслити єдність народу перед випробуваннями (Мандріченко, 2023, с. 23).

Інший відомий приклад – вислів «卧薪尝胆» (wò xīn cháng dǎn), який походить з історичної легенди про правителя Гоуцзяня, що спав на хмизі та куштував гірку жовч, готуючись до помсти ворогам. У сучасному медіапросторі ця фраза використовується для позначення наполегливої праці, терпіння та рішучості перед труднощами, особливо в контексті міжнародної політики, економічної конкуренції або спортивних змагань.

Також варто відзначити вислів «百折不撓» (bǎi zhé bù náo), що означає "не здаватися після ста невдач". Цей веньянізм часто зустрічається в політичних промов, публіцистиці та новинних аналітичних матеріалах, коли йдеться про боротьбу за досягнення мети попри численні труднощі. Він використовується для характеристики особистостей, державних реформ або підприємницьких ініціатив, що вимагають наполегливості.

Наступним популярним є вираз «青出于蓝» (qīng chū yú lán), що означає "синій колір походить від індиго, але є яскравішим". Його використовують у матеріалах, пов'язаних з освітою, мистецтвом або інноваціями, коли необхідно підкреслити перевершення учня над учителем або досягнення нового рівня в певній сфері діяльності.

У контексті економічних новин часто застосовується вислів «居安思危» (jū ān sī wēi), що можна перекласти як "перебуваючи в безпеці, пам'ятати про загрозу". Його використовують для аналізу фінансової стабільності, прогнозування криз або підкреслення важливості стратегічного мислення у бізнесі (Акбудаєв, 2020, с. 118).

Отже, веньянізми в китайському медіапросторі є не лише засобом стилістичного оформлення текстів, а й важливим інструментом передачі глибоких смислів, історичних відсилань і емоційного забарвлення. Їхня роль виходить за межі суто лінгвістичного феномену й стає частиною культури сприйняття інформації.

Література (References):

1. Акбудаєв К. Г., Вечоринська Т. В. Історія китайської мови. Одеса: Видавничий дім "Тельветика". 2020. 220 с.
2. Мандріченко С. Д. Функціонування веньянізмів на матеріалі текстів ЗМІ сучасної китайської мови : *курсова робота з китайської філології*. Київ. нац. лінгв. ун-т. К., 2023. 44 с.
3. Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації: *хрестоматія до дисципліни*. Івано-Франківськ : ПНУ. 2017. 135 с.

USE AND APPLICATION OF VENYANISMS IN THE CHINESE MEDIA SPACE

Yeva Tsyrcot, Lecturer

Department of Oriental languages and Intercultural Communication

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID:0009-0005-4568-7058

Abstract. *The article examines the use and functional significance of wenyanisms in modern Chinese media. It explores their stylistic impact, cultural role, and rhetorical effectiveness in mass communication, particularly in headlines, political speeches, and public discussions. Specific examples of their application in media discourse are provided.*

Keywords: *wenyanisms, Chinese language, media discourse, stylistics, journalism, political rhetoric, mass media.*

СИНХРОНІЗАЦІЯ МОВНИХ І КУЛЬТУРНИХ АСПЕКТІВ У ПЕРЕКЛАДІ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Шевченко А. Є., Віротченко С. А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація. Врахування культурного контексту та застосування адекватних перекладацьких технік при передачі культурно маркованої лексики є однією з ключових компетенцій сучасного перекладача. Дослідження спрямоване на аналіз ефективності перекладацьких стратегій у відтворенні національно-культурних компонентів китайської літератури українською мовою

Ключові слова: китайська мова, культурні аспекти, мовна адаптація, міжкультурна комунікація, переклад, лінгвокультурологія.

Значний попит на перекладачів китайської літератури зумовлює необхідність аналізу перекладацьких стратегій, зокрема у відтворенні культурно маркованої лексики. Зростаючий інтерес до китайської культури сприяв розвитку української школи перекладу, що відобразилося у публікації збірок авторських перекладів прозових творів із культурним компонентом. Дослідження зосереджується на становленні перекладу як наукової дисципліни, аналізі сучасних перекладацьких стратегій і трансформацій на матеріалі китайської літератури, враховуючи міжкультурну комунікацію та збереження культурних домінант оригіналу.

Ю. Найда, засновник теорії динамічної еквівалентності, підкреслював важливість як лінгвістичних, так і культурних відмінностей між мовою оригіналу та перекладу, зазначаючи, що культурні розбіжності створюють для перекладача більші труднощі, ніж структурні. Подальші дослідження сприяли появі концепцій лінгвістичної та культурної неперекладності, теорії полісистем та культурного повороту в перекладознавстві. А. Лефевр розвинув ідею «переписування», наголошуючи на впливі культурних, ідеологічних та історичних контекстів на переклад. Л. Венуті у праці *The Translator's Invisibility: A History of Translation* розробив концепції «доместикації» та «форенізації»: перша передбачає адаптацію тексту до цільової культури, друга — збереження іноземних елементів, відтворюючи особливості вихідної культури.

Культурні традиції значно впливають на семантичну інтерпретацію лексичних одиниць та фразеологізмів, визначаючи їхнє значення та сприйняття носіями мови. Сучасна теорія перекладу наголошує на необхідності збереження національної специфіки оригіналу. Разом з тим у перекладі є сенс зберігати лише ті елементи специфіки, які можуть бути сприйняті як носії національної специфіки. Як відомо, переклад фразеологізмів, прихованого підтексту, ідіоматичних виразів, емоційно забарвленої лексики також представляє

труднощі для перекладача (Гриценко & Ясинська, 2022). Китайські ідіоми, як важливий елемент традиційної культури, мають усталену форму, фіксовані вислови та часто походять із давніх часів, відображаючи історію чи алегорію, а деякі з них є мініатюрними реченнями (Ню, 2023). Ефективний переклад ідіоматичних виразів вимагає глибокого розуміння їхнього походження та вживання. Перекладач може використовувати дослівний переклад, адаптацію, опущення чи додавання пояснень для коректного відтворення ідіом українською мовою. Розуміння перекладацьких технік, зокрема «прямого перекладу» (запозичення, калькування, дослівний переклад) та «непрямого перекладу» (транспозиція, модуляція, еквівалентність, адаптація, компенсація), є ключовим для збереження культурних, стилістичних і емоційних особливостей оригіналу, що сприяє кращому сприйняттю тексту цільовою аудиторією. Головною метою теоретичної частини дослідження є аналіз застосування перекладацьких трансформацій. На основі авторських перекладів українською мовою творів Ма Боюна, Лю Цісіня та Мо Яня продемонстровано не лише особливості текстуального відтворення, а й значущість культурного контексту в перекладацькій діяльності. Дослідження підтвердило, що успішний переклад китайської літератури українською мовою вимагає балансу між адаптацією та збереженням автентичності тексту. Особливу увагу приділено перекладу ідіом, фразеологізмів і культурно специфічної лексики, які потребують глибокого розуміння їхнього історичного та культурного контексту. Дослідження підтверджує, що використання адаптації, еквівалентності та компенсації є ключовими методами для досягнення змістовної та стилістичної точності.

Література (References)

- 1.Гриценко В. & Ясинська Т. (2022) Культурологічний аспект у перекладі. Scientific practice: modern and classical research methods. p 105-110 DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-16.09.2022.29>
- 2.HOU W. (2023) On the Translation of Chinese Four-Character Idioms in Selected Modern Chinese Essays 1. Sino-US English Teaching, 20 (4), 158-164. DOI: [10.17265/1539-8072/2023.04.006](https://doi.org/10.17265/1539-8072/2023.04.006)

SYNCHRONIZATION OF LINGUISTIC AND CULTURAL ASPECTS IN CHINESE TRANSLATION

Anna Shevchenko, Svitlana Virotschenko,

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. *Considering cultural context and applying appropriate translation techniques in conveying culturally marked vocabulary is one of the key competencies of a modern translator. This study aims to analyze the effectiveness of translation strategies in rendering national and cultural components of Chinese literature into Ukrainian.*

Keywords: *Chinese language, cultural aspects, intercultural communication, language adaptation, linguoculturology, translation.*

СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Шелест В. А., Лахмотова Ю.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація: Китайські словосполучення характеризуються такими семантико-структурними особливостями, як: фіксований порядок слів, відсутність чіткого розмежування на частини мови, визначальна роль часток та прийменників та поєднанням кількох структур в одному словосполученні.

Ключові слова: словосполучення, семантика, структура, частка, прийменник, фіксований порядок слів.

Як і в будь-якій іншій мовній системі, словосполучення в китайській мові відіграють важливу роль. Відтак, як у середині країни, так і за її межами існує чимало наукових праць, що розглядають їх з огляду на різні аспекти. В Україні ж знаною є стаття О. Козоріза, що «досліджує проблеми класифікації словосполучення та словотвору у сучасній китайській мові» (Козоріз, 2011). Також, варто відзначити й інші праці, наприклад: Д. Шацilo «Дієслівно-об'єктне сполучення у сучасній китайській мові: проблема граматичної ідентифікації».

Порівняльний аналіз словосполучень та словотвору, їх класифікація за структурно-функціональними ознаками дозволили виявити такі загальні семантико-структурні особливості:

1. Фіксований порядок слів. Суворо визначений порядок компонентів є однією з найбільш значущих особливостей китайських словосполучень. За відсутності флексій саме така фіксованість допомагає чітко визначати семантичні відносини між словами. Винятком прийнято вважати копулятивну структуру (联合结构), оскільки компоненти у даному словосполученні є рівнозначними, то зміна їхнього порядку не впливає на значення.

2. Відсутність чіткого розмежування на частини мови у межах словосполучення. Можна стверджувати, що поділ на частини мови відбувається, спираючись на їх позицію на їх функцію та позицію в словосполученні. Прикладом може слугувати атрибутивна структура (偏正结构) та словосполучення «狡猾的狐狸» (jiǎohuádehúli) – «хитра лисиця», де «狡猾» (jiǎohuá) – прикметник-атрибутив та «狐狸的狡猾» (húlidejiǎohuá) – «лисяча хитрість», де «狡猾» (jiǎohuá) вже є іменником-атрибутом.

3. Визначальна роль часток. Хоча частки (助词, zhùcí) не мають власного лексичного значення та не можуть вживатися самостійно, в китайських словосполученнях вони виконують важливу функцію у формуванні граматичних і семантичних зв'язків між словами. Одними з найбільш значущих

є структурні частки «de» («的», «得» та «地»). За їх відсутності, словосполучення в китайській мові могли б сприйматися неоднозначно або втратили б чітку граматичну структуру.

4. Семантична та структурна багатозначність прийменників. Окрім слів на позначення сторін світу (东 dōng (схід), 西 xī (захід), 南 nán (південь), 北 běi (північ)), а також 左 zuǒ (ліво) та 右 yòu (право), один і той самий прийменник може мати кілька значень та виражати різні смислові відношення залежно від контексту. Можна також зазначити, що подібно до часток, вони є лужать засобом структурної організації словосполучення.

5. Поєднання декількох структур в одному словосполученні. Для китайської мови є характерним комбінування декількох структур в межах одного словосполучення задля більш точної передачі інформації та утворення більш складних виразів, розширюючи можливість вираження думки. Це є найбільш характерним для дієслівно-результативних (中补短语) та атрибутивних словосполучень (偏正短语).

Загалом, саме ці особливості китайської мови дозволяють досягти високої точності та виразності словосполучень.

Література (References):

1. Козоріз, О. (2011). Словосполучення та словотвір у сучасній китайській мові. *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка*, 16, 16 – 18. https://www.libr.dp.ua/text/vknu_2011_17_5.pdf
2. Шацко, Д. (2014). Дієслівно-об'єктне сполучення у сучасній китайській мові: проблема граматичної ідентифікації. *VIII Наукова конференція «Китайська цивілізація: традиції та сучасність»*. Узято з <https://sinologist.com.ua/viii-mizhnarodna-naukova-konferentsiya/>

SEMANTIC AND STRUCTURAL FEATURES OF WORD COMBINATIONS IN CHINESE LANGUAGE

Valeriia Shelest, Yuliia Lakhmotova

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Abstract. Chinese word combinations are characterized by such semantic and structural features as a fixed word order, the absence of a clear distinction between parts of speech, the important role of particles and prepositions, the combination of structures within a single phrase.

Keywords: phrase, semantics, structure, particle, preposition, fixed word order.

СУЧАСНА ЛЕКСИКА ТА ЇЇ РОЛЬ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Шуленко Я. Є., Хотченко І.А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1421-1420>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація: Досліджувався розвиток сучасної лексики китайської мови, зокрема джерела поповнення словникового запасу, роль запозичень, неологізмів та інтернет-жаргону. Були проаналізовані основні тенденції змін, зумовлені глобалізацією, впливом цифрових технологій і соціальних мереж. Визначено, як ці фактори сприяють адаптації мови до нових реалій сучасного світу. Особлива увага приділялась ролі англійських запозичень та появі нових термінів у сфері технологій і культури.

Ключові слова: китайська мова, сучасна лексика, запозичення, неологізми, цифрові технології.

Китайська мова вирізняється особливим підходом до лексики, базованим на використанні ієрогліфів, кожен з яких має індивідуальне семантичне значення та може становити частину складніших лексичних одиниць. Ключовою особливістю є той факт, що значення слів визначається не лише контекстом, а й застосуванням конкретних ієрогліфів у певних словах або виразах (Далте, 2021).

Запозичення з інших мов є важливим джерелом поповнення лексики китайської мови, особливо в таких сферах, як наука, технології та культура. Найбільше запозичення відбувається з англійської мови, що зумовлено домінуванням англомовних країн у глобальній науці, технологіях та бізнесі. Англійські терміни та вирази стають стандартними у китайській мові. Багато з них не мають прямого аналога в китайській, тому часто використовуються в оригінальному вигляді.

Вплив інших мов, таких як японська, корейська та інші, також помітний у китайській лексичі, але менше виражений. Зокрема, міжкультурні обміни та зовнішні впливи призводять до появи нових термінів, які відповідають змінам у культурному та соціальному середовищі.

Словотвір в китайській мові базується на поєднанні ієрогліфів для створення складних слів, фраз і термінів, кожен з яких може мати самостійне значення або виконувати роль частини складних слів. Використання морфем для утворення нових слів є характерною рисою китайського словотвору. (Тихонова, 2009). Важливим є спрощення слів, яке часто має мету зменшення їх довжини, роблячи їх легшими для використання в повсякденному житті, так само як і використання аббревіатур і акронімів.

Основним засобом збагачення китайської мови є поняття неологізмів. Неологізми – це нові слова, які з'являються в мові у відповідь на зміни в

культури, технологіях і суспільстві, відображаючи найновіші явища та концепції. (Кривошеєва, 2023). Нові лексичні одиниці не тільки розширюють словниковий запас мови, а й можуть змінювати традиційні значення вже існуючих слів.

В епоху бурхливого розвитку інформаційних технологій активно виникають нові слова для позначення новітніх явищ і понять, таких як цифрові технології, інтернет-платформи, стартапи тощо.

Сучасна лексика китайської мови активно розвивається під впливом глобалізації, технологічних інновацій та змін у соціокультурному середовищі. Запозичення з інших мов, зокрема з англійської, а також неологізми, що відображають нові реалії, займають важливе місце в поповненні лексичного запасу (Чижевська, 2012). Водночас, китайська мова зберігає свою традиційність завдяки унікальній ієрогліфічній системі і здатна адаптуватися до змін, підтримуючи баланс між сучасними впливами та культурною ідентичністю.

Література (References):

1. Далте О.Ю. (2021). ТЕМПИ ПОШИРЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БУКВЕНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ. Китаєзнавчі дослідження, (1), 89-98. вилучено із <https://chinese-studies.com.ua/index.php/journal/article/view/68>
2. Кривошеєва О.Є. (2023). Стандартизація термінології сучасної китайської мови. З Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної відеоконференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови». Київ: Видавничий центр КНЛУ.
3. Тихонова О. (2009). Основні можелі утворення неологізмів у китайській мові. Китайська цивілізація: Традиції та сучасність: 36. наук. ст., (с. 131-134).
4. Чижевська О.Є. (2012). КИТАЙСЬКІ ДОСЛІДНИКИ ПРО СКОРОЧЕНІ СЛОВА В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ. Китаєзнавчі дослідження, (2), 83-89. вилучено із http://nbuv.gov.ua/UJRN/kytdosl_2012_2_13

MODERN VOCABULARY AND ITS ROLE IN THE CHINESE LANGUAGE

Yaroslava Shulenko, Iryna Khotchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1421-1420>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. *The development of modern Chinese vocabulary was studied, focusing on the sources of lexical enrichment, the role of foreign-language influences, neologisms, and internet slang. The main trends of linguistic changes driven by globalization, the influence of digital technologies, and social media were analyzed. It was determined how these factors contribute to the adaptation of the language to the new realities of the modern world. Special attention was given to the role of English loanwords and the emergence of new terms in the fields of technology and culture.*

Key words: *Chinese language, modern vocabulary, loanwords, neologisms, digital technologies.*

RECEPTION OF IMAGES OF TRADITIONAL JAPAN IN WESTERN MASS CULTURE (ON THE EXAMPLE OF «GHOST OF TSUSHIMA»)

Akimov Victor

bachelor's degree student, 2th year of study,

Faculty of Foreign Languages

V. N. Karazin Kharkiv National University

Scientific Advisor: Ph.D., Associate Professor A. I. Tumakov

Abstract. *Ghost of Tsushima is an open-world action-adventure video game developed by the American company Sucker Punch Productions. It is undoubtedly one of the most significant Western representations of historical Japan and Japanese culture in early 21st-century gaming.*

Keywords: *Ghost of Tsushima, video game, Japanese culture, bushido, Japanese history.*

The developers of Ghost of Tsushima describe the process of creating the game as an attempt to strike a balance between engaging the player and faithfully recreating the project's historical context (Tapsell, 2020). Despite covering a rather difficult subject for representation, this game has gained worldwide popularity and received high praise from both critics and players across different countries (Ghost of Tsushima, 2020).

It's interesting to explore how historical framing and artistic liberties, along with inspiration from Japanese creativity and folklore, intertwine in the context of the game; to examine the creative approach of Sucker Punch Studios through specific examples, characterise the personalities mentioned in the game, evaluate the visual representation of the samurai value system, and consider Ghost of Tsushima as an interesting example of popularisation of Japanese culture and history. Achieving the research goal was made possible through a set of research methods, in particular, the historical-systematic method, as well as general scientific methods of analysis and synthesis, induction and deduction, analogy and generalisation.

Ghost of Tsushima is a multi-layered project in which all aspects synergise with each other to create a cohesive work and convey a relevant narrative in each of its elements. Thus, for example, the gameplay component of the project not only entertains, but also clearly demonstrates the components of Japanese culture and history connected with the hero's fate, emphasises the hero's place in the plot, shows his inner values and experiences, allows us to see him as an example of a 'model samurai' from the perspective of prominent Japanese philosophers (Yuzan, 1984), that is a key theme of the game's plot.

Often, project creators go for artistic assumptions, adding elements that are well-known but inappropriate to the presented historical period of Kamakura at the time of the Mongol invasion (Turnbull, 2010). At the same time, notably, these images are closely associated with Japan, particularly in the United States and

Western countries. In the same context, most of the game's characters are presented, and, much like in J. Clavell's classic novel *Shogun*, they are often inspired by real people, but have fictionalised histories tailored to fit their specific role in the narrative (Clavell, 1975). These 'artistic assumptions' are not a result of trivial ignorance of the source material. In all major aspects, the developers demonstrate a sensitivity and deep knowledge of Japanese heritage. The main moral and ethical conflict of the project is built entirely on the subtleties of the philosophy of the Japanese warrior's path and its clash with the reality of the time. We can even notice how the fate of Jin Sakai reflects the general changes in the moral values of the samurai class of that period.

Ghost of Tsushima is an example of a non-Japanese studio popularising Japanese culture and history, attracting many people to learn about them and East Asian culture in general, once again bringing the issue of Orientalism to the forefront of modern society. Moreover, Sucker Punch do it very competently, pleasing both a global audience and Japanese players alike. Of course, we can't speak about this project as a completely historically accurate work, but Sucker Punch's formula for balancing artistic vision with historical authenticity has shown positive results, attracting a lot of public attention worldwide, which we can consider one of the most important achievements of the studio. Such an approach could be a valuable source of inspiration, for example, for China in the context of its policy of popularising its own culture.

References:

1. Tapsell C. (2020). Sucker Punch talks *Ghost of Tsushima*'s inspirations, cultural authenticity, and the studio's growing identity. *Eurogamer*. Retrieved from: <https://www.eurogamer.net/ghost-of-tsushima-interview>
2. *Ghost of Tsushima* (2020). *Metacritic*. Retrieved from: <https://www.metacritic.com/game/ghost-of-tsushima/>
3. Yuzan D. (1984). *Budoshoshinshu: The Warrior's Primer of Daidoji Yuzan*. Ohara. Retrieved from: <https://archive.org/details/budoshoshinshuwa0000daid/mode/2up>
4. Turnbull S. (2010) *The Mongol Invasions of Japan 1274 and 1281*. Osprey Publishing. Retrieved from: https://www.siamcostumes.com/cutters_guides/pdf/the-mongol-invasions-of-japan-1274-and-1281-campaign.pdf
5. Clavell J. (1975) *Shogun*. A dell book. Retrieved from: <https://s3.us-west-1.wasabisys.com/luminist/EB/C/Clavell%20-%20Shogun.pdf>

ARTISTIC IDEA OF THE “NATIVE LAND COMPLEX” IN THE STORY OF LU YAO

Cao Jing, master of philology, graduate student

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6762-5679>

Abstract. *Lu Yao's works are based on complex psychological and social conflicts that the characters are trying to find a solution to. At the same time, Lu Yao, as a writer who has a "native land complex", has many descriptions of ethno-cultural nuances and the environment of a small homeland in his work. Warm feelings for the little motherland on the northwestern plateau for the writer are not only a special love and appreciation of the motherland, but also deep reflections on it.*

Keywords: *China, native land complex, culture, small homeland, Chinese language, author's sense*

Lu Yao (路遥, real name Wang Weigo 王卫国, 1949-1992) is a significant figure in the Chinese literary scene, and his work developed in accordance with the 'reform literature' movement. His main works are the short stories “The Tragic Scene” (“惊心动魄的一幕”, 1980), the novels “Fate” (“人生”, 1982) and “Hard Times” (“在困难的日子里”, 1982), the novel “The Ordinary World” (“平凡的世界”, 1986-1989) and others devoted to describing the life of rural residents of the Shaanxi mountain region during the period of economic reforms of the 1970s-1980s.

Many of Lu Yao's works have been awarded various Chinese literary prizes. The story “Fate” was awarded the “Discovery” (“开拓奖”) prize in the small form literature industry. The novel “The Ordinary World” was awarded the most prestigious literary prize in China by Mao Dun (1991), which was awarded to the best story of 1983 in Shaanxi and the All-China Literary Prize. In 2018, after his death, Lu Yao was awarded the Medal of Honor, “Founder of Reforms” (改革先锋), as an outstanding representative of the “reform literature”, whose works inspired millions of rural youth to selflessly implement the policy of “reform and openness”. Lu Yao's “The Ordinary World” was recognized as one of the top 70 novels in New China's 70-year history in 2019 (“新中国 70 年 70 部长篇小说典藏”).

Lu Yao's works do not attempt to offer his own “reform script” in the countryside like other writers did. Instead, the author presents reforms as a difficult period of doubts, objections, and losses, while at the same time, he emphasizes the faith of the younger generation in a better future. All of Lu Yao's works are based on complex psychological and social conflicts, which the heroes are trying to resolve. Lu Yao is enthusiastically expressing the artistic concept of the “native land complex” in a creative setting.

The proposed study seeks to pinpoint the 'native land complex' during the development of the plot, illuminate the writer's spiritual world, and create vibrant characters in his work.

The reason for conducting our research is to emphasize and analyze the artistic concept of the 'native land complex' as a component in the development of the narrative and the reflection of the characters' mental states. The author's vision of a small homeland can be determined through this.

The author's ability to create vivid characters is crucial to the success of a literary work. Reflecting psychological states and emotional experiences is a crucial aspect of the latter. Reading and understanding how the characters' mental state and psychological changes express the 'native land complex' is something readers can do.

Our study provides evidence to assert that Lu Yao comprehensively and consistently embodied the complex culture of his native land in his works. Warm feelings for a small homeland on the Northwest Plateau are not only a special love and gratitude to his native land, but also deep reflections on it and attempts to penetrate its depths. An unknown sense of complicity in the author's native land is paired with extremely complex emotions such as joy, sadness, and pain. Lu Yao created a series of colourful characters whose lips accurately depicted his “native land complex” – a romantic ballad about his native land.

References:

1. 柯灵. (2023). “乡土情结鉴赏”, 链接: <https://mbd.baidu.com/ma/s/0H8QIQ5P>
2. 路遥. (2009). “人生”, 十月文艺出版社, 第 172,75 页
3. 路遥. (1993). “路遥文集”, 陕西人民出版社, 第 332 页
4. 路遥. (2013). “平凡的世界”, 十月文艺出版社, 第 789 页
5. 刘荣昌. (2013). “故乡的打枣节”, 链接: <https://reddate.cn/bencandy.php?fid=38&id=1037>
6. 潘祥辉. (2023). 中华传统文化中的“恋土情结”及其扬弃, 链接: http://paper.people.com.cn/rmlt/html/2023-01/31/content_25966158.htm
7. 盛帅帅. (2021). 乡土情结——推动乡村振兴的纽带和动力, 链接: https://m.thepaper.cn/baijiahao_14669062

**THE CICADA IMAGE IN CHINESE FEMALE POETRY:
THE CASE OF ZHU SHUZHEN (朱淑真, 1135–1180)**

Hanna Dashchenko, Associate Professor, Visiting Associate Research Fellow

Academia Sinica, Institute of Chinese Literature and Philosophy, Taiwan

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3432-3679>

Abstract. *The cicada image is used as a symbol of resurrection and immortality, regeneration and longevity, and hope of rebirth in Chinese male poetry. This report discusses Zhu Shuzhen's (朱淑真, 1135–1180) *gufeng* "Autumn Day Traveling" ("秋日行"), where this image has the exact opposite meaning – a harbinger of death.*

Keywords: *Song dynasty, female poetry, Zhu Shuzhen, cicada image, symbol.*

Silkworms, locusts, crickets, and cicadas are considered the most famous insects in China, and their importance in the history of this civilization is reflected by the relevant title – "The Four Most Famous Insects" (四大名蟲) (劉淦芝 1991, p.252).

The cicada image in male poetry is used as a symbol of resurrection and immortality (Williams 2006, p.93), regeneration and longevity (Werness 2007, p.87), and hope of rebirth (Idema 2019, p.39). Thus, it is rather unexpected to find out that in Zhu Shuzhen's (朱淑真, 1135–1180) *gufeng* "Autumn Day Traveling" ("秋日行") this image has the exact opposite meaning – it is a harbinger of death. At the same time, here we see a set of traditional images usually used by poets to depict a sad autumn scene evoking sadness and sorrow in lyrical persona's heart: wutong, withered leaves, dead trees, a cold western wind, geese flying south, and the chirping of cicadas.

This *gufeng* is characterized by an unusual combination of three levels of imagery: the first one (lines 1 to 4) is a general description of an ordinary autumn day; the second one (lines 5 to 14) is a detailed depiction of the autumn scene with a step-by-step switching attention from what the lyrical persona sees (sky, water, clouds, birds, grasses, trees, and flowers) to what she hears (rain, wind, the sound of *di*, the cries of geese, the chirping of cicadas); and the third one (lines 15 and 16) is a philosophical reflections on the eternity of nature and the person's place in the universe. These conventional parts also differ in the style and artistic devices. In the first part we see a somewhat retrospective look at the changes in autumn, with the personification of frightened (驚) wutong. The second part uses the montage technique starting with wide shots (the distant sky) that gradually transition to close-up (dew drops on a wilted lotus). In this part Zhu Shuzhen also uses the personification making the lotus cry aloud (啼). The third part uses the principle of ambiguity (含蓄不露), which opens up possibilities for several interpretations. These lines directly refer to seasonal changes in nature, and a person, as a part of nature, is also included in these cycles. Seeing the gradual dying of nature, the lyrical persona

certainly knows that everything will bloom again in spring. However, her line “幾度榮枯新復古” can be interpreted differently: as a question about the past (How many times has this happened before?), or about the future (How many times are still yet to come?). It raises the question about the transience of human life itself compared to the universe and her place in it. At the same time she mourns both the dying of the beauty around her and her short life, as she may no longer see the renewal of nature and, in particular, the rebirth of the cicada next spring.

In this poem, Zhu Shuzhen skillfully combines visual and auditory imagery, which not only complement each other but also make the autumn scene more real. To make the visual images more vivid, she uses colors in combination with detailed description (杳杳高穹片水清; 園林草木半含黃; 籬菊黃金花正吐). The sounds can be classified into five categories according to who/what makes them: a natural phenomenon (蕭瑟西風起何處), a musical instrument (高樓玉笛應清商), a bird (天外數聲新雁度), an insect (池上枯楊噪晚蟬), and a plant (愁蓮蔌蔌啼殘露). She artfully incorporates a lyrical persona (whom she does not even mention directly) into the natural world, making her an integral element of the scene along with plants and animals.

Thus, Zhu Shuzhen's poem radically changes the male interpretation: instead of emphasizing immortality, the cicada image indicates the transience of life, and its chirping can be seen as a harbinger of death (for both nature and a person). This approach is not just a negative denial of the male legacy, which could be seen as a continuation of dependence on the male patriarchal episteme in Chinese poetry. The female interpretation does not deny the value of the male one, but adds an additional dimension to it in full accordance with the established and accepted method within Chinese literary tradition – “to put new wine into an old bottle” (舊瓶裝新酒). She combines traditional images for depicting the autumn scene with the specific composition and various artistic devices, thus creating a new symbolic dimension of the cicada image. In order to express her own feelings and experiences she chose the way of rethinking the meaning of the cicada image created by men.

References:

1. Idema, W. (2019). *Insects in Chinese literature: A study and anthology*. Amherst: Cambria Press.
2. Werness, H. (2007). *The continuum encyclopedia of animal symbolism in art*. New York, London: Continuum.
3. Williams, C.A.S. (2006). *Chinese symbolism and art motifs: A comprehensive handbook on symbolism in Chinese art through the ages*. Tokyo, Rutland, Singapore: Tuttle Publishing.
4. 劉淦芝 [Liu, Ganzhi] (1991). 中國蟬學發展 [Development of Cicada Studies in China]. *台灣昆蟲期刊*. 11 (3), 252–259. [DOI:10.6660/TESFE.1991029](https://doi.org/10.6660/TESFE.1991029)

THE LEGACY OF YUKIO MISHIMA: THE LAST WORK “THE SEA OF FERTILITY”

Yana Dudar

Assistant

Department of Comparative Philology of Eastern and English Speaking Countries

Oles Honchar Dnipro National University

ORCID: : <https://orcid.org/0000-0002-2983-2308>

Науковий керівник: д.філол.н., проф. В.І. Ліпіна

Abstract. *This year is particularly significant for Japanese literature, as it marks the 100th anniversary of the birth of Yukio Mishima, a literary and political giant whose influence continues to shape contemporary narratives. Alongside Oe Kenzaburo, Mishima represents the primary trajectories of postwar Japanese literature. In my previous papers, I have discussed the concept of the "last work" within the “late style theory” articulated by Edward Said, which Oe Kenzaburo has extensively explored in relation to Mishima's life, death, and oeuvre. This paper aims to examine how Mishima's final work, "The Sea of Fertility," is perceived today and whether its interpretation has evolved since its initial publication.*

Keywords: *Japan, literary theory, postwar literature, Mishima Yukio, Oe Kenzaburo, last works, Japanese literature.*

In his theoretical works, Oe Kenzaburo has frequently referred to what can be considered the "last work" of Yukio Mishima. Given that Mishima wrote a political manifesto and several theoretical works alongside the novel "The Sea of Fertility," this question poses a significant challenge for literary scholars and critics. Nevertheless, it encapsulates many of Mishima's deeply held convictions regarding the nature and purpose of human existence, and it is often viewed as a profoundly negative assessment of his legacy.

In recent years, Japanese literary critics and scholars have begun to re-examine the legacies of three prominent figures in postwar literature: Yukio Mishima, Kobo Abe, and Oe Kenzaburo. Their works have been revisited considering contemporary global political tensions. Recent issues of Japanese literary journals and monographs have introduced new interpretations of Mishima's legacy, including publications such as 『別冊太陽 日本のこころ』, 『新潮』, 『文藝』, 『季刊文科』, and others.

Soshu Shigyo, a Japanese writer and public figure, asserts that "European and Japanese literature is particularly excellent. Only nations that inherit the spirit reflected in literature can become strong nations" (執行草舟, & 松本徹, 2024). He posits that Yukio Mishima is among the few writers who helped the Japanese people rise after World War II. Shigyo recounts a conversation with Mishima (執行草舟, & 松本徹, 2024) prior to his death, when it was evident that Mishima was contemplating his own mortality and legacy, as well as his desire to preserve the essence of Japanese literature for future generations.

Critics have offered varying assessments of Mishima's work. Tooru Matsumoto argues that the first novel in the tetralogy, "Spring Snow" (1969), is "nothing special" (執行草舟, & 松本徹, 2024), describing it as overly complex and poorly written.

Furthermore, many scholars have identified other novels within tetralogy as particularly noteworthy (田中慎弥, 2025; 松本徹 (Ed.), 2025). For instance, Yamauchi Yukihiro argues that "The Temple of Dawn" is where readers should focus their attention, as it reveals Mishima's confessions regarding life, death, and art, while the preceding novels serve as a prologue. Yamauchi quotes Mishima's own words (山内由紀人, 2024), expressing that writing the tetralogy was "truly, truly, truly unpleasant." This raises the question of why this work felt so burdensome to him. Similarly, Oe Kenzaburo felt pressured to create his own series of last works, connected by the concept of late style, which involves a deep exploration of personal fears and the intersection of individual and world history.

Now, more than ever, Mishima's last work has garnered renewed interest among literary scholars, not only in Japan but in an international context. This resurgence of interest is particularly relevant as contemporary writers, such as Oksana Zabuzhko, reveal their own crises and war in Ukraine, and articulates these experiences.

Yukio Mishima's "The Sea of Fertility" stands as a vital work that continues to provoke thought and discussion within contemporary literature. The renewed interest in Mishima's legacy reflects the complexities of human existence and the socio-political challenges that persist today. The insights gained from this research not only contribute to a deeper understanding the importance of Mishima's literary legacy but also highlight the importance of literature in navigating the challenges of our time.

References:

1. 山内由紀人. (2024). 巨大な夕焼—三島由紀夫 最後の芸術. *季刊文科*, 98, 62–74.
2. 松本徹 (Ed.). (2025). 新版 三島由紀夫 (別冊太陽 日本のこころ) (p. 160). 平凡社.
3. 田中慎弥. (2025). 陳腐な死に方の陳腐でないあなたへ. *新潮*, 2, 60–72.
4. 執行草舟, & 松本徹. (2024). 特集: 三島由紀夫 生誕 100 年・没後 55 年. *季刊文科*, 98, 6–43.

HISTORICAL EVOLUTION, CONTEMPORARY TRENDS, AND FUTURE PROSPECTS OF CHINESE LITERATURE IN JAPAN

Tetiana Vechorynska

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6942-4237>

Abstract. *Chinese literature in Japan (日本华文文学) has evolved from early cultural ties to a flourishing literary scene. Recently, key developments include literary associations, essays by Sinologists, writer Hei Hai, and the bilingual magazine LAN · BLUE. The 2024 Symposium highlights its ongoing growth, emphasizing the need for continued research and academic engagement.*

Keywords: *Global Chinese literature, Chinese literature in Japan, Japanese-Chinese literary history, Chinese Writers in Japan, Hei Hai.*

Cultural ties based on a shared writing system existed between China and Japan as early as the Han Dynasty in the 2nd century CE.

In modern times, the success of the Meiji reforms in Japan stimulated Chinese interest in studying from their eastern neighbor. Japan became the first choice for many Chinese students in contemporary history – Liang Qichao (梁启超), Chen Duxiu (陈独秀), Zhou Shuren (Lu Xun, 周树人), Guo Moruo (郭沫若), Yu Dafu (郁达夫), and Zhou Zuoren (周作人) – all of whom later became key figures in the creation of China's "New Literature" movement.

Starting from the 1950s, mainland China implemented a policy of isolation. During this period, relatively few ethnic Chinese writers lived and worked in Japan. However, some Taiwanese writers of Chinese ethnicity still managed to establish literary careers in Japan.

It was only in the 1990s that Chinese-language literary creation in Japan developed a recognizable structure. Although as early as 1982, more than 30 Chinese writers in Japan organized the *Association of Chinese Writers in Japan* 留日华文作家联谊会 and founded the monthly magazine *Tokyo* 《东京》, Chinese-language literature in Japan had not yet gained widespread recognition. From the mid-1980s to the late 1990s, Japanese-Chinese literature entered a period of rapid development, with the emergence of new prominent writers. In the fields of essays, journalism, *zuihitsu* (随笔 a genre of Japanese short prose), travel writings, and other literary forms, Japanese-Chinese writers employed unique and unconventional modes of expression (Rao & Yang, 2009).

Since the 21st century, Chinese literature in Japan has reached new heights. According to Wang Hailan, four key terms can effectively summarize the development of Japanese-Chinese literature in the new century (Wang, 2020).

The first key term for the first two decades is *Japanese-Chinese literary associations* (日华文学笔会). These independent literary organizations hold

significant importance, serving as a driving force in fostering and promoting the flourishing development of Chinese-language literature in Japan.

The second key term in the development of Japanese-Chinese literature is *essays by sinologists in Japan* 知日派随笔, which has achieved the most significant literary success in the first two decades of the 21st century due to its historical continuity and strong author base. Writers such as Li Changsheng 李长声, Jiang Jianqiang 姜建强 and others have played a leading role in shaping this genre, using humor, insight, and personal reflection to explore Japanese society and culture, while also challenging conventional narratives and providing Chinese readers with a deeper understanding of Japan.

The third key term is the writer *Hei Hai* 黑孩, who made a remarkable comeback to the literary scene after a 20-year silence. Known for her authentic and emotionally resonant writing style, she draws inspiration from Japanese literary traditions of detailed realism, emphasizing sincerity, depth, and a profound connection to humanity in her works.

The fourth key term in the development of Chinese literature in Japan is the literary magazine *LAN · BLUE* 《蓝 · BLUE》, which played a significant role in fostering cross-cultural literary exchange between China and Japan. Launched in Kyoto in 2000, it was a unique bilingual literary journal that published works in Chinese and Japanese, emphasizing avant-garde literature, underground literature, and literary translation, and despite its discontinuation in 2006, it remains a milestone in Japanese-Chinese literary history.

The recent 2024 *International Symposium on the New Developments of Chinese Literature in Japan* 日本华文文学新发展 (Wang, 2024) highlights the ongoing growth and evolution of Chinese-language literary creation in Japan. With increasing academic attention and regular conferences fostering dialogue and recognition, Japanese-Chinese literature is poised for a promising future. Given its unique cultural and linguistic dynamics, continued research and scholarly engagement are essential to fully understand its significance and impact.

References:

1. 饶芃子, & 杨匡汉. (主编). [Rao, P., & Yang, K. (Eds.)] (2009). 海外华文文学教程 [Overseas Chinese Literature Course]. 暨南大学出版社.
2. 王海蓝 [Wang, Hailan]. (2020). 新世纪日华文学的四个关键词 [Four key terms of Japanese-Chinese literature in the new century]. 中国作家网 [China Writers Network]. Retrieved from: <https://www.chinawriter.com.cn/n1/2020/0805/c433142-31811456.html> (01.03.2025)
3. 王海蓝 [Wang, Hailan]. (2024). “日本华文文学新发展”国际学术研讨会活动纪实 [Report on the "New Developments in Japanese-Chinese Literature" International Academic Symposium]. 中国作家网 [China Writers Network]. Retrieved from: <https://www.chinawriter.com.cn/n1/2024/1111/c403994-40358128.html> (01.03.2025)

ІНТЕРТЕКСТ У ЖІНОЧІЙ ФЕНТЕЗІЙНІЙ ПРОЗІ Ц. ФЕЙСЯН ТА Р. КВАН

Бекетова А. І.,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 року навчання

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7139-4613>

Науковий керівник: к.філ.н., доцент Луцюк М. В.

Анотація: Розглядаються характерні особливості використання класичних китайських творів у якості інтертексту у фентезійній прозі авторок-представниць материкового Китаю та діаспори (на прикладі романів «Фенікс» Цзюлу Фейсян та «Макова війна» Ребекки Кван).

Ключові слова: сучасна китайська література, інтертекст, фентезійна проза Китаю, Цзюлу Фейсян, Ребекка Кван.

Характерною ознакою світового літературного процесу ХХІ століття стала строкатість літературних форм, зокрема змішування жанрів у межах одного твору (Ковбасенко, 2020). Актуальною є дана проблема і для китайської літератури останніх десятиліть, яка також демонструє цю загальносвітову тенденцію у численних веб-романах (Луцюк, 2024), що у поєднанні з концепцією «пошуку коріння» (寻根小说) дало поштовх для глибокого філософського осмислення національної ідентичності в літературі (Бекетова, 2024).

Китайські автори (представники діаспори в тому числі) у своїх вигаданих всесвітах масово використовують сюжети та персонажів з класичних китайських творів, тим самим презентуючи унікальні приклади інтертекстуальності. Однак, слід зауважити, що мета та способи реалізації інтертекстуальності суттєво відрізняються в авторів Китаю та тих, хто живе за його межами. Якщо автори материкового Китаю намагаються дати «друге життя» відомим сюжетам, які й до сьогодні мають суттєвий вплив на розвиток культури країни, то мета письменників з діаспори – не просто популяризація китайської культури за кордоном, але надання текстам специфічної східної екзотики з метою заохочення широкого кола читачів. Представниця діаспори Ребекка Кван у своєму романі «Макова війна» використовує вирази зі всесвітньо відомого трактату Сунь цзи «Мистецтво війни» є «прямим цитуванням» задля того, щоб читач міг без проблем розпізнати згаданий твір (Miola, 2004).

Цзюлу Фейсян – авторка з материкового Китаю – послуговується прийомом «джерела», запозичуючи для свого твору сюжети, персонажів чи ідею (Miola, 2004). До прикладу, один з героїв, Мо Фан (墨方), описується як права рука та вірний помічник головної героїні, який готовий пожертвувати усім, навіть життям, задля допомоги Шень Лі (沈璃). Вчинки цього героя були

натхненні ідеєю самопожертви, яка представлена героєм Гуань Юй (关羽) у одному з «чотирьох класичних романів» (四大名著) – «Трицарство» (三国演义) Ло Гуаньчжуна: *«Серед мерехтіння блискавок та звуку грому Шень Лі раптово зрозуміла, що Мо Фан допомагає їй, адже знає, що вона краще зараз загине, аніж повернеться до підземного царства Демонів»*. (九鹭非香, 2014, переклад тут і далі наш)

Окрім цитування, текст Ребекки Кван рясніє численними алюзіями на класичні тексти. Так, наприклад, опис та ім'я другорядного героя: *Бадзі був кремезним найманцем із гучним гуркотливим голосом. На його спині виднілися великі дев'ятизубі граблі, закріплені на ремені* (Кван, 2023), збігається з описом героя роману У Чен'єня «Подорож на Захід» (西游记) – Чжу Бадзе (猪八戒), який також володів зброєю у вигляді дев'ятизубих золотих граблів (九齿钉耙). Цзюлу Фейсян у своєму романі для опису однієї з героїнь використовує легенду про Білу змію, однак ім'я персонажа змінює: *«Щойно зрадівши, вона згадала, що та Сяо Хе, яку вона знає, віддала життя заради свого коханого»*. (九鹭非香, 2014)

Ще одним прикладом інтертексту слугують локації, де відбуваються події сюжету. Ребекка Кван описує земну в'язницю для богів Чулуу Корікх: *«А також є розповіді про Чулуу Корікх. Це історії про мавпячого короля, гордовитого шамана, якого замкнули на п'ять тисяч років ще за часів правління Нефритового Імператора, покаравши за зухвалість»*. (Кван, 2023) А у романі «Фенікс» подано такий опис: *«Як Сюйтаньюань, що знаходиться під охороною демонів, Снігова жертвна зала – заборонене місце для демонів, де ув'язнюють непокірних злих духів»*. (九鹭非香, 2014). Таким чином, можна констатувати, що хоча обидва уривки відносять нас до в'язниці під горою, в якій було ув'язнено Сунь Укуна (孙悟空) після того, як він розлютив верховне божество, однак опис та семантичне навантаження цієї алюзії авторками помітно різняться.

Інтертекст у фентезійній китайській літературі відіграє ключову роль, оскільки завдяки численным алюзіям і ремінісценціям, робить сучасні твори глибшими, укоріненими в національну мовно-культурну стихію.

Література (References):

1. Ковбасенко, Ю. І. (2020) Література постмодернізму: по ту сторону різних боків https://www.researchgate.net/publication/344541080_LITERATURA_POSTMODERNIZMU_PO_TU_STORONU_RIZNIH_BOKIV
2. Луцюк, М. В. (2024) Мережева література Китаю: феномен популярності. Питання сходознавства в Україні, с. 40-42. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/5384ee6a-1a75-48d4-b1c8-8b5dae52d1e7>
3. Бекетова, А.І. (2024) Літературна інтерпретація міфу в сучасному китайському фентезі (на матеріалі роману Цзян Наня «Оповідь про дев'ять летючих островів(九州缥缈录)». II Всеукраїнський форум молодих сходознавців, с.113-115.

https://fsm.kubg.edu.ua/images/Forum_molodykh_skhodoznavtsiv/Forum_molodykh_skhodoznavtsiv_2024/Збірка_доповідей_II_Всеукраїнського_форуму_молодих_сходознавців.pdf

4. Miola, R. S. (2004). Seven types of intertextuality pp. 13-25
<https://www.academia.edu/download/34699279/SevenTypesIntertextuality-04.pdf>

5. Кван Р. (2023) Макова війна / Пер. з англ. А. Литвиненко. Харків : Жорж, 496 с.

6. 九鹭非香 [Цзюлу Фейсян] (2014) 与凤行 [Фенікс] 江苏文艺出版社 [Видавництво Цзянсу] 328 с.

INTERTEXT IN WOMEN'S FANTASY PROSE J. FEIXIANG AND R.F. KUANG

Beketova A.

second (master's) level of higher education, 1 year of study

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7139-4613>

Supervisor: Ph.D., Associate Professor Lutsiuk M.

Abstract. *The characteristic features of the usage of classical Chinese works as intertext in fantasy prose by female authors from mainland China and the diaspora are studied (using the examples of the novels "The Legend of Shen Li" by Jiulu Feixiang and "The Poppy War" by Rebecca Kwan).*

Key words: *modern Chinese literature, intertext, Chinese fantasy prose, Jiulu Feixiang, Rebecca Kuang.*

СВОЄРІДНІСТЬ ЕМІГРАНТСЬКОЇ ПРОЗИ ЧЖАН АЙЛІН. ГЕНДЕРНЕ ПИТАННЯ І НОВАТОРСТВО

Ільницька Марія Борисівна, здобувачка поза аспірантурою 4 курсу

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник: д-р філол. н., проф. О.О. Бровко

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4882-4557>

Анотація. Основне завдання даної роботи – виявити та охарактеризувати специфіку творчості емігрантської прози тайванської мисткині Чжан Айлін. Досліджено вплив біографії письменниці на її творчий шлях. Виявлено три періоди в історії літературної слави авторки. Охарактеризовані ранні оповідання письменниці 1940-х роках.

Ключові слова: емігрантська проза, гендерна література, сентименталізм, орієнталізм, самовигнання.

Чжан Айлін (张爱玲, 1920–1995 рр.) китайська письменниця ХХ ст., яка в 1955 році емігрувала до США. Народилась у занепадаючій аристократичній родині в Шанхаї. Письменниця з юних років була занурена у середовище занепаду. Незважаючи на родовід сім'ї, батько Чжан Айлін вів розгульний спосіб життя, взявши другу дружину та вживаючи опіум, тоді як її мати була більше стурбована своїм особистим звільненням і тим, щоб стати Норою Нового Китаю, а не благополуччям своєї дитини, маленької Чжан Айлін (Leng, 2014).

Після того як батьки мисткині розлучились, мати покинула Китай та поїхала у Великобританію на п'ять років. Глибока травма втрати матері залишила болісний слід на подальшій творчості письменниці. Звідси з'являється образ самозаглибленої, відсутньої та егоїстичної матері, а також уявна привабливість Європи переслідує більшість робіт авторки (Leng, 2014).

Ліна Цюй констатує, що поворотним моментом у творчості письменниці стала її міграція до США через Гонконг у 1950-х роках. Це трапилось лише через пару років після заснування комуністичного Китаю у 1949 році. Потрапивши під перехресний вогонь «холодної війни», мисткиня провела наступні чотири десятиліття у самовигнанні, проте і продовжувала писати з гострим відчуттям тимчасово-просторового зміщення (Qu, 2019). З погляду Ліни Цюй ранні оповідання мисткині, опубліковані в 1940-х роках, відомі своєю естетичною амбівалентністю:

- літературна дикція та стиль оповіді нагадують традиційний роман із пов'язаними розділами;
- місце дії і сюжет характерні для сучасної міської мелодрами.

Дослідниця зазначає, що Чжан Айлін був яскравим письменницею-реалістом і модерністом з самого початку в тому сенсі, що її рання художня проза обертається навколо повсякденних сцен людей і досліджує їхню

психологічну основу. Тим не менш, вона також була непохитною прихильницею сентименталізму та манірності, характерних для традиційної китайської художньої літератури (Qu, 2019).

Як вважає Яо Сицзя літературна слава Чжан Айлін неминуче переплітається з соціальними та політичними впливами, хоча вона заявляла, що завжди дотримувалася аполітичної позиції (Yao, 2016). Дослідниця досліджуючи творчість Чжан Айлін, визначила, що історію літературної слави мисткині можна розділити на три періоди:

- 1943-1952 рр., кар'єра популярної письменниці оповідань в Китаї;
- 1955-1970-ті роки, роки діаспорної американської письменниці занурені в сіре забуття;
- 1970-ті – тепер, воскресіння її авторської репутації в усьому світі (Yao, 2016).

Дослідниця вважає, що нині всесвітню популярність Чжан Айлін яскраво демонструє включення її творів та оповідань до двох великих літературних антологій: The Norton Anthology of World Literature та The Longman Anthology: World Literature. У цих антологіях Чжан Айлін відведено почесне місце поруч із такими письменниками як: Вірджинія Вульф, Франц Кафка, Марсель Пруст та Джеймс Джойс (Yao, 2016).

Яо Сицзя розкриває ідею канонічної цінності творчості Чжан Айлін в хвилюваннях мисткині щодо кохання та жіночої суб'єктивності як такої. Жінки в китайському традиційному патріархальному устрої – напівлюди. Новаторство Чжан Айлін полягає в тому, що вона на прикладі своїх героїнь довела, що жінка також може відчувати любов (Yao, 2016).

Література (References):

1. Leng R. (2014) Eileen Chang's feminine Chinese modernity: dysfunctional marriages, hysterical women, and the primordial eugenic threat. *Quarterly Journal of Chinese Studies*, 13-34.
2. Qu L. (2019) Writing, Rewriting, and Miswriting: Eileen Chang's Late Style Against the Grain. *Comparative Literature and Culture*. 21(6), 1-10.
3. Yao S. (2016) The politics of literary fame: Tracing Eileen Chang's reception in China and the United States. *Forum for World Literature Studies*. 8(2), 291-307.

THE ORIGINALITY OF EILEEN CHANG'S PROSE. GENDER ISSUE AND INNOVATION

Ilnytska Maria

Lecturer at the Department of Chinese language and translation

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4882-4557>

Abstract. *The main task of this investigation is to identify and characterize the specifics of the work of the emigrant prose of the Taiwanese writer Eileen Chang (张爱玲 Zhang Aileen). The influence of the writer's biography on her creative path is studied. Three periods in the history of the author's literary fame are identified. The writer's early stories of the 1940s are characterized.*

Keywords: *emigrant prose, gender literature, sentimentalism, orientalism, self-exile.*

ФЕНОМЕН ЯПОНСЬКОЇ МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ: ВІД РАНОБЕ ЧЕРЕЗ МАНГУ ДО АНІМЕ

Нікітіна М. О., Кривоніс М. І.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3255-430X>

Анотація: Окреслено розвиток японських романів (ранобе), коміксів (манга) та мультиплікації (аніме). За допомогою використання різноманітних прикладів дослідження виокремлює окремі риси жанрів та під-жанрів, образне символічне наповнення, міжжанрову взаємодію, а також особливості змістового та тематичного наповнення жанрів.

Ключові слова: феномен, ранобе, манга, аніме, японський роман, японські комікси, японська мультиплікація, література, анімація

Наряду із розширенням можливостей мультимодального лінгвістичного аналізу перспективним вбачається короткий порівняльний аналіз жанрів сучасної японської мультиплікації, та визначення їх змістового та тематичного наповнення для проведення подальших наукових розвідок.

Так, «легкий роман» (від англ. «Light Novel») «raito noberu» (яп. ライトノベル) або «ранобе» (яп. ラノベ) позначає короткі японські романи, що вперше зародилися за 1970-х рр. (а термін «ранобе» лише у 1990-х рр.), коли у світ почала виходити література для підлітків та молоді, яка поєднувала в собі текст із ілюстраціями. До характерних рис ранобе належать: оформлення у компактному форматі «банкобону», доступна ціна, наявність яскравої та м'якої обкладинки і кольорових ілюстрацій в стилі манги та аніме на початку твору або впродовж всієї історії, шрифт трохи більший за газетний. Ранобе має велику кількість діалогів та короткі абзаци для швидкого читання.

Манга (яп. マンガ) або 漫画 (досл. химерні малюнки) – це японські комікси або ж графічні романи. Вперше назва «манга» увійшла в загальний вжиток завдяки книгам Санто Кюдена «Shiji no yukikai» (1798 р.) та Айкави Мінва «Manga hyakujo» (1814 р.). У «золоту добу» (1950-80 рр.) стрімко зростає попит на манга серед японських читачів, а після покращення візуального і змістовного оформлення твори жанру манга стають всесвітньо відомими. Варто зазначити, що жанр манга значно вплинув на розвиток художніх стилей китайських (маньхва) та корейських коміксів (манхва).

Твори жанру манга невеликі за обсягом, проте інколи можуть об'єднуватися у серії. Один твір може складатися з більше 30-ти частин як у «Темний дворецький» Яна Тобосо, або навіть з 70-ти як у «Наруто» Масаші Кішімото. Різновидом жанру є любительська манга (доджінші), яка стала сходиною до появи багатьох сучасних авторів. Часто доджінші можуть виступати в ролі оригінальних аматорських творів – «фанфіків», акцентуючи

увагу на розвитку інших альтернативних стосунків між персонажами в уже існуючих всесвітах.

За змістом манги поділяються на короткі, середні та довгі. До коротких варто віднести «Home far away» від Teki Yatsuda (2023 р., 1 том) та «Graineliers» від Rihito Takarai (2013 р., 3 томи). Середні манга-серії включають «I hear the sunspot» від Yuki Fumino (2013 р., 7 томів) та «Given» від Natsuki Kizu (2013 р., 9 томів). Серед довгих манга можна виокремити «Hunter x Hunter» від Yoshihiro Togashi (1998, 38 томів). Також популярні манги-адаптації відеоігор: «Danganronpa» від Takashi Tsukimi (2013 р.) та «Persona 5» від Hisato Murasaki (2016 р.).

Аніме (яп. アニメ) скорочення від англ. «Animation» (яп. アニメーション) – це японська мультиплікація, характерною рисою якої є орієнтація на як на підліткову так і на дорослу аудиторію. В Японії цим терміном позначають будь-які анімаційні роботи незалежно від стилю чи походження, а поза Японією термін позначає виключно японську анімацію. Жанр аніме з'явився на початку ХХ ст., коли кінорежисери почали експериментувати із французькими, німецькими та американськими техніками анімації. З 1990 р. жанр аніме отримав своє визнання й за межами Японії. З часом в аніме виникли специфічні піджанри наприклад: шьонен, шьоджьо, меха, шьонен-ай та шьоджьо-ай, ісекай і т.д.

Глибоко символічною в аніме є кольорова палітра персонажів: руде волосся символізує запальність героя (Аска з «Neon Genesis Evangelion»), синє – тишу та спокій (Хару з «Free!»), червоне – пристрасть, небезпеку чи «гучність» (Хісока з «Hunter x Hunter»); звужені очі лисиці символізують хитрого героя (Ранпо з «Bungo Stray Dogs»), в той час як доброзичливі персонажі мають великі та блискучі, наповнені життям очі (Міяно з «Sasaki to Miyano»). Музичний супровід становить окрему категорію прекрасного – нерідко для характеристики певного персонажа чи теми в аніме створюються по 10-ть і більше унікальних музичних композицій (Green, 2020).

Багатими є тематична та жанрова наповненість анімаційних творів. Так, широко відома адаптація книжки англійської письменниці Діани В. Джонс «Howl's Moving Castle» (2004 р.) режисером Хаяо Міядзакі (засновником студії Ghibli). Популярними є «односерійні» аніме-фільми – «The Stranger by the Shore» (2020 р.) та «Children of the Sea» (2019 р.).

Виразною рисою жанрів ранобе, манга та аніме є те, що вони можуть поетапно перетікати з одного в інший. Зазвичай аніме створюється після адаптації манги, рідше – ранобе, проте інколи аніме виникає як абсолютно унікальний продукт. Часом на основі аніме створюється манга, але інколи ранобе може виступати і в якості доповнення до основного сюжету аніме. Наприклад манга на основі аніме з'явилася тільки після появи твору: «Neon Genesis Evangelion» (1995 р.) або аніме з мангою вийшли одночасно «Ghost in the Shell» (1995 р.). Або аніме зняте за мотивами ранобе, та манга (де авторка у 2025 р., після 14 років дописала зустріч головних героїв) «No. 6» (2011 р.).

Далі спробуємо розподілити комбінації аніме за тематичними особливостями в залежності від змісту: 1) аніме створене на основі історичних

подій та алюзіями на твори «Ловець у житі» й «По кому подзвін» – «Banana fish» (2018 р.); 2) аніме, зняте за мотивами відеоігор: «Danganronpa» (2013 р.) та «Persona 3/5» (2013 р., 2018 р.); 3) Аніме, що виникли під впливом японської анімації «Mignon» (2023 р., Південна Корея) та «Link Click» (2021 р., Китай);

4) група аніме, де події відбуваються в іншій країні «Monster» – Німеччина (2004 р.), «Vanitas no Carte» – Франція (2021 р.) «To Your Eternity» – Арктика (2021 р.) та безпосередньо в Японії «Free!» (2013 р.); 5) короткометражні односерійні офіційні аніме «The Garden of Words» (2013 р.) та «This Shouldn't Lead to Love» (2023 р.) і невеликі авторські аніме «Hikari: Be My Light» (2019 р.) та «Puraria» (2020 р.) тощо (Ito, 2020).

Як підсумок варто зазначити, що ранобе, манга та аніме є невід'ємною частиною багатой та таємничої японської культури мультиплікації. Дослідження може стати предметом подальших наукових розвідок як для виокремлення мультимодальної взаємодії елементів так і для аналізу величезної культурно-символічної складової сучасних японських мультиплікаційних творів, і в їх країномовних перекладах.

Література (References):

1. Ito, T. (2020). *The Benefits of Anime Background in Comprehension with Manga in Japanese*. <https://doi.org/10.7275/17734484>
2. *Mental Health Portrayals in Video Games and Their Impacts: Horror Games and their Reliance on the Mentally Ill—CORE*. (n.d.). Retrieved from: <https://core.ac.uk/works/164462462/?t=ee4dfd818ed5714470f4f2b158f2679f-164462462>
3. Nathasa, A. S. and Setefanus, Suprajitno (2015) Contradictory Character Traits as Seen in Persona 4: The Animation 33-38. DOI: <https://doi.org/10.9744/katakita.3.4.33-38>
4. *A Ludomusical Analysis of Danganronpa: Trigger Happy Havoc, and Danganronpa 2: Goodbye Despair—CORE*. (n.d.). Retrieved from: <https://core.ac.uk/works/144244442/?t=66a469464f4126d83449b58b92901d11-144244442>
5. Green, Laurence (2020) アニメと音楽の関係性 (The Relationship Between Anime and Music). Kamizono, 23. pp. 223-227. Retrieved from: <https://core.ac.uk/works/142867608/?t=b7a62deb81c97dc5e26c9c60cc7e2e55-142867608>
6. 大学生はどのようにマンガを読んでいるのか—CORE. (日付なし). Retrieved from: <https://core.ac.uk/works/68336878/?t=6986659446267d44e3f291ae3745bdbc-68336878>
7. ゼロ年代以降における日常系4コママンガ作品のアニメ化に関する研究—CORE. (日付なし). Retrieved from: <https://core.ac.uk/works/99079602/?t=a77328dc1d54d9d8547b62c26a922eaf-99079602>

THE PHENOMENON OF JAPANESE ANIMATION: FROM RANOBE THROUGH MANGA TO ANIME

Nikitina Maria, Kryvonis Maksym

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3255-430X>

Summary: The authors outlined the development of Japanese novels (ranobe), comics (manga), and cartoons (anime). Using various examples, the study singles out certain features of genres and sub-genres, figurative and symbolic content, cross-genre interaction, and features of content and thematic content of genres.

Keywords: phenomenon, ranobe, manga, anime, Japanese novel, Japanese comics, Japanese animation, literature, animation

СОЦІОКУЛЬТУРНА СКЛАДОВА ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ АРАБСЬКИХ І КИТАЙСЬКИХ ТЕКСТІВ ПРИТЧ)

Піхтовнікова Л.С.

Доктор філологічних наук, професор закладу вищої освіти

Кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1830-0653>

Анотація: *Сутність і зміст лінгвостилістичної інтерпретації тексту розкривається у поєднанні з аналізом соціокультурних чинників, відображених в тексті мовленням автора та персонажів. Позначений підхід до інтерпретації тексту продемонстровано на прикладах, які фрагментарно викладено за матеріалами індивідуальних творчих проєктів під час спецкурсу «Соціо-та лінгвокультурна динаміка художнього тексту» студентів факультету іноземних мов (2023/2024 навч. рік).*

Ключові слова: *соціокультура, коди культури, духовний код, лінгвостилістична інтерпретація тексту, арабський, китайський, зміст, перспектива розповіді, композиція, інтенція автора, вплив, тональність.*

Найвищим завданням лінгвостилістичної інтерпретації тексту є: зрозуміти та інтерпретувати взаємозв'язки між змістом / формою, з одного боку, та їх мовностилістичним вираженням, з іншого. Також продемонструвати, чому автор тексту для тієї чи іншої інформації, для тієї чи іншої ідеї обрав саме ці, а не інші якісні чи кількісні комбінації окремих компонентів мовлення (принцип впливу). Цілісність тексту художньої літератури, єдність його змісту та форми забезпечуються намірами, інтенціями автора та перспективою розповіді, яка обрана ним для реалізації цієї інтенції. Перспектива розповіді є точка зору, з якої зроблено оповідання. Перспектива розповіді визначає структуру композиції (композиційно-мовленнєві форми та їх поєднання) і загальну тональність тексту, що виражає ставлення автора до описаних подій (Піхтовнікова, 2011, с. 27; Riesel, 1970, 1974). Існують лінійна, нелінійна перспектива, інші, в яких не порушується єдність форми і змісту.

Соціокультурний аспект інтерпретації текстів полягає у виокремленні в них кодів соціокультури, тобто, мережі членування, категоризації і оцінок світу та внутрішнього досвіду людини, які зумовлені культурою певного суспільства і репрезентовані у семіотичних системах мови, мистецтва, образів, звичаїв, вірувань і в нормах моралі і поведінки. Визначення коду культури та виокремлення основних кодів культури надано О.О. Селівановою (Селіванова, 2006, с. 220). Відзначимо також, що, за нашою думкою, ці коди складають ієрархічну систему, вершиною якої є духовний код культури. Не виключена

також реалізація інших кодів, які відображатимуть нові тенденції художньої літератури, нові реалії, відображені в ній.

Позначений підхід до інтерпретації тексту з акцентуванням на соціокультурній складовій продемонструємо на конкретних прикладах, які фрагментарно (відібрано передусім соціокультурний аналіз із висвітленням за необхідністю історичних реалій) викладено за матеріалами індивідуальних творчих проєктів студентів факультету іноземних мов (2023/2024 навч. рік) під час спецкурсу «Соціо-та лінгвокультурна динаміка художнього тексту» на матеріалі китайських та арабських текстів. Всі досить вдалі спроби студентів з виокремлення та опису кодів культури та перспективи нами відповідно скориговані. Реалізацію викладеного вище продемонструємо на прикладах.

1. Аналіз уривку “Аладін і чарівна лампа” **علاء الدين والمصباح السحري** зі збірки «Тисяча і одна ніч» (Переклад та інтерпретація А. Семчук).

Коди культури в тексті притчі: головним є духовний код – моральні цінності (справедливість, чесність, сміливість та вірність); випробовування характеру (духовний розвиток та зростання); пошук сенсу життя; ідея бажань та виконання бажань. Просторовий код: екзотичне середовище (базари, пустелі, палаци, що відображають арабську культуру); подорожі та відкриття. Предметний код: чарівні предмети (лампа); ювелірні вироби, предмети багатства. Часовий код: лінійний виклад подій притчі та їх наслідків.

Перспектива розповіді в тексті є переважно лінійною, почергово описано події та їх наслідки. В ній передано ступінь віддаленості читача від тих подій (стародавній час, віддалена від нас стародавня східна культура, чарівність деяких предметів та персонажів), але і співчуття до них, оскільки вони містять усталені сторіччями уявлення про добро і зло, про перемогу добра. У перспективі розповіді виражена точка зору авторів тексту про ціну бажань, про справжню сутність багатства: багатство та матеріальні цінності порівнюються із справжнім щастям та любов'ю.

2. Притча про Короля Вея. **卫王寓言** (Переклад та інтерпретація Нго Зієм).

Коди культури в притчі. Духовний код: Притча яскраво висвітлює духовні цінності, показуючи важливість практичного мислення та скромності. Король Вей, ігноруючи поради своїх міністрів, демонструє зарозумілість та недалекоглядність. Сюй Ван, у свою чергу, втілює мудрість та розсудливість, вказуючи на нереалістичність планів короля.

Притча навчає важливості прислухання до порад інших, визнання обмеженості власних можливостей та важливості реалізму у прийнятті рішень. Соматичний код: У притчі символізм частин тіла відсутній. Однак, можна інтерпретувати присутність фізичної дії Сюй Вана, який приносить лопату, як вираження його готовності працювати та втілення практичного підходу до вирішення проблем. Просторовий код: у притчі важливу роль відіграє простір – величезний розмір запланованої вежі та країна, яка не може її вмістити. Він підкреслює амбіції короля та нереалістичність його планів. Поняття простору використовується для демонстрації меж людських можливостей та ресурсів. Часовий код: час у притчі не є ключовим елементом, але його можна інтерпретувати через поняття тривалості будівництва такої величезної

конструкції, що вказує на непрактичність і марність планів короля. Предметний код: згадка про величезні розміри вежі та використання землі демонструють значення метричної системи та реалій будівництва. Величезна вежа стає символом нездійсненої мрії, а лопата Сюй Вана – символом практичності та реалізму. Біоморфний код: хоча біоморфний код не є прямо представлений у притчі, можна знайти його відгомін в ідеї злиття неба та землі, що вказує на прагнення людини до гармонії з природою, незважаючи на її величезні амбіції.

Мораль притчі полягає в тому, що мудрість та реалізм важливіші за грандіозні мрії та амбіції. Притча наголошує на важливості прислухання до порад інших та обдумування реальних наслідків своїх рішень. Вона показує, як інтелектуальний підхід може запобігти необдуманим та непрактичним діям. Перспектива зображення подій у тексті цієї притчі є переважно нелінійною: реальні події розташовано послідовно, а їх наслідки непередбачено порушують попередні плани короля Вея під впливом переконань Сюй Вана; саме так у гострому діалозі короля і Сюй Вана автори виражають свою точку зору на властивість практичного мислення. Ця притча відображає не тільки історичні та культурні контексти стародавнього Китаю, але й універсальну істину про цінність мудрості та практичного мислення у будь-якій ситуації.

У всіх використаних в роботі прикладах схема інтерпретації тексту є у цілому загальною, а різниця стосується лише змісту авторської точки зору на духовну цінність, яку автор обговорює. Це означає, що в кожному з цих прикладів є різним зміст духовного коду культури, а інші коди його підтримують, ілюструють згідно з конкретним змістом художнього твору.

У проведеному дослідженні на матеріалі байок і притч різних народів виявлено універсальність набору кодів культури в текстах та різноманітність їх вираження в сюжетах, на що впливає історичний час і національні особливості культур цих народів.

Література (References)

1. Піхтовнікова Л.С. (2011). Тексти малих форм: Лінгвостилістична інтерпретація; Дидактизація; Переклад. Частина 1. Монографія / Навчальний посібник. Німецька мова. Для студентів, аспірантів і викладачів. Для наукової і навчальної роботи. Маріуполь. 160с.
2. Селіванова О.О. (2006). Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава. 716 с.
3. Riesel E. (1970). Komposition als Zusammenwirken des inneren und äußeren Textaufbaus – eine linguostilistische Erscheinung. Wissenschaftliche Studien. Leipzig. S.189–194.
4. Riesel E. (1974). Theorie und Praxis der linguostilistischen Textinterpretation. 184 с.
5. علاء الدين والمصباح السحري Аладін і чарівна лампа. Збірка «Тисяча і одна ніч». Узято з: <https://dovidka.biz.ua/charivna-lampa-aladina-skorochoeno/>
<https://xn--80aaukc.xn--j1amh/aladdin4.html>

ОРНІТОНІМ КАЧОК-МАНДАРИНОК ЯК ІМПЛІКАТУРА В ПЕРЕКЛАДАХ І ПРАЦЯХ ЯРОСЛАВИ ШЕКЕРИ

*Смольницька Ольга Олександрівна,
кандидат філософських наук,
консультант з української філології,*

*Місія «Постуляційний Центр беатифікації й канонізації святих» Української
Греко-Католицької Церкви (Львів)
ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)*

Анотація: У дослідженні пропонується розгляд китайського символу вірності качок-мандаринок. Матеріалом постають переклади і перекладознавчі праці української китаїстки Ярослави Шекери. Символ юаньянь аналізується як імплікатура – від орнаменту до назви. Досліджуються колоративи та інша символіка.

Ключові слова: символ, качки-мандаринки, орнітонім, поезія, переклад, література.

Китаїстична діяльність Ярослави Шекери (1982–2019) – кандидатки філологічних наук, фахової китаїстки, викладачки, перекладачки, літературознавця, поетеси, мисткині та взагалі різнобічної постаті – уже ставала об'єктом і предметом наукових і культурних заходів та публікацій, проте окрема тематика у дослідженнях цієї діячки вимагає докладнішого розгляду. Зокрема, це «пташиний» дискурс (Шекера 2005). У цьому аспекті цікаво зосередитися на орнітологічних символах, притаманних китайській класичній літературі, показових для неї. Наприклад, це качки-мандаринки – юаньянь (鴛鴦) (Хрестоматія (2008), 227).

Символ пари качок-мандаринок як вірного подружжя (це «подружнє щастя і вірність» (ibid., 227), також узагалі вірність (The Tale of Genji (2019), р. 205) часто трапляється не лише в китайському вербальному та образотворчому мистецтві, але є спільним і для японської (де ця пара зветься *осидорі* або *ошидорі*) та в'єтнамської традицій. Ці птахи згадуються в піснях, інших поетичних жанрах, казках і легендах (тобто епічному жанрі), щоденниках, мемуарах тощо. На тему цього тотемічного символу як пари вже є дослідження (у тому числі сучасні) англійською, українською та іншими мовами. Зокрема, ці пташки розглядаються і як пов'язані із архетипом або архетиповим символом *Світового Дерева*, оскільки (якщо брати до уваги конкретні твори) виконують важливу функцію у зв'язку з ним (Смольницька 2024). Проте перекладацький дискурс Я. Шекери різноманітний і вимагає уважного аналізу у зв'язку з еволюцією символів за кожної доби і залежно від контексту.

Мета – простежити еволюцію в китаєзнавчому дискурсі Я. Шекери зазначеного символу. Завдання: дослідити тексти від давньої до середньовічної китайської літератури, де наявні *юаньян*, а також проаналізувати перекладацькі стратегії. Поетичні цитати наводяться в перекладі Я. Шекери.

Зокрема, показовий цикл «19 древніх віршів» (доба Хань). В одному з них («Вірш вісімнадцятий») сказано від жіночого імені: «Дарували тканину шовкову квітчасту. / Нас роз'єднували грізні тисячі лі, / Але любите палко в душі / Ви мене. На тім шовку орнамент – качки-мандаринки, / З нього ковдру скрою для подружжя. / Нею вкриємось, щоб про любов пам'ятати, / Я її оторочу, щоб не розлучатись» (Хрестоматія (2008), 229). Отже, ці птахи тут і еротичний символ, а також і натяк на спочатку приховане, проте сильне кохання, яке згодою стало винагородою обом партнерам (і вони вже можуть не критися з почуттями). Цікаво, що «тканина... квітчаста» (*ibid.*) тут згадана ще й завдяки *колоративам*, оскільки ці пташки (самці) – яскраві та барвисті. Згадування про них нагадує й про образотворче мистецтво – китайські картини «птахи і квіти». Квітчастість описаної тканини може означати також і яскравість, силу почуття. Отже, описані птахи тут постають опосередковано й тому несподівано для читача, не ознайомленого зі специфікою китайської літератури (особливо зазначеної доби), але вони легко читались і читаються як код китайськими реципієнтами. Завдяки вмінню відтворити ці нюанси перекладачка змогла ознайомити українського читача з ідеєю та описаним побутом, а також і важливим символом.

Качки-мандаринки з'являються у творах і пізнішої доби, причому так само опосередковано. Наприклад, як *назва*. Показовий поет доби поезії Північних династій *Вень Цзи-шен* (溫子昇, 495-546) (Хрестоматія (2010), 71). В його вірші «Про прання одягу» сказано: «Давно відлетіли всі гуси з гірської застави Цзюй-юн; / І Сиріус я споглядаю із Вежі Качок-мандаринок» (*ibid.*, 73).

Таким чином, здійснений аналіз дозволив виявити архетиповий символ качок-мандаринок як вірність у коханні та/або шлюбі на прикладі перекладених Я. Шекерою поетичних творів китайської літератури як імплікатуру і важливий для розшифрування знак. Опосередкованість у розглянутих текстах додає нюансів щільним текстам і створює енциклопедію давнього і середньовічного китайського життя.

Література/References:

1. Смольницька, О. О. (2024). Архетип качок-мандаринок у зв'язку з архетипом Світового дерева в перекладеній і дослідженій Ярославою Шекерою китайській літературі (аналіз вибраних творів). *XXVII Сходознавчі читання А. Кримського : матеріали міжнародної наукової конференції, 27–28 червня 2024 р.* Київ : Львів – Торунь : Liha-Pres, 52–54.
2. *Хрестоматія китайської літератури (від найдавніших часів до III ст. н.е.)* (2008) / Упоряд. Н. В. Коломієць, Я. В. Шекера. Київ : ВПЦ «Київський університет». 256 с.

3. *Хрестоматія китайської літератури (III–VI ст.)* (2010) / упорядник Я. В. Шекера. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 194 с.
4. Шекера, Я. В. (2005). Деякі аспекти генези образу птахів у творчості Тао Юань-Міна і танській поезії. *Вісник КНУ. Східні мови та літератури*. 2005. Вип. 10, 48–51, available at: <https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2017/01/3.-%D1%82%D0%B0%D0%BE-%D1%8E%D0%B0%D0%BD%D1%8C-%D0%BC%D1%96%D0%BD.pdf>
5. *The Tale of Genji. A Japanese classic illuminated* (2019) / John T. Carpenter & Melissa McCormick with Monika Bincsik & Kyoko Kinoshita. Preface by Sano Midori. THE MET: The Metropolitan Museum of Art, New York, Distributed by Yale University Press, New Haven and London. 368 p., ill.

THE ORNITHONYM "MANDARIN DUCK" AS AN IMPLICATURE IN THE TRANSLATIONS AND WORKS OF YAROSLAVA SHEKERA

Olga Smolnytska,

Candidate of Philosophical Sciences Consultant in Philology,
the Mission „Postulation Center of Beatification and Canonization of Saints” of
the Ukrainian Greek Catholic Church (Lviv)

ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)

Abstract. *The study proposes an examination of the Chinese symbol of fidelity, mandarin ducks. The material consists of translations and translation studies of the works of the Ukrainian sinologist Yaroslava Shekera. The Yuanyan symbol is analyzed as an implicature – from ornament to name. Coloratives and other symbols are studied.*

Keywords: *symbol, mandarin ducks, ornithonym, poetry, translation, literature.*

ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ У ЛІВАНІ НА ТВОРЧІСТЬ ГАДИ АС-САММАН

Фараджов Е. А., Піхтовнікова Л. С.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1830-0653>

Анотація: *Громадянська війна у Лівані, що почалася у 1975 році та тривала ще 15 років, стала однією із значущих світових подій ХХ століття. Внаслідок бойових дій більше 100 тисяч осіб загинули, близько 800 тисяч людей покинули країну, були зруйновані міста та села, знищена економіка. Гострі суспільно-політичні події в Лівані та війна – одна з провідних тем творів арабської письменниці Гади Ас-Самман.*

Ключові слова: *Гада Ас-Самман, арабська література, література ХХ століття, громадянська війна у Лівані, тема війни у літературі.*

На початку 1970-х років у Лівані утворилася тяжка суспільно-політична ситуація, зумовлена розбіжностями у релігійних поглядах населення, великою прірвою між соціальними класами та зовнішнім впливом інших країн. Політична криза, супроводжувана сутичками між різними групами населення, призвела у 1975 році до початку громадянської війни у країні. Бойові дії, що тривали 15 років, забрали більш 100 тисяч життів, змусили 800 тисяч людей покинути країну. Країна, що залишилася після війни зі зруйнованою економікою, зіткнулася із цілим рядом проблем, які залишаються невирішуваними до сьогодні.

Ця війна стала однією із найважливіших подій у Арабському світі та мала великий вплив на арабську культуру, зокрема – на літературу. Відома арабська письменниця сирійського походження Гада Ас-Самман на момент початку бойових дій мешкала у Бейруті, столиці Лівану, та працювала журналісткою. Події, що відбувалися напередодні та під час війни не могли не вплинути на її творчість.

Тема громадянської війни в Лівані – одна з провідних в творах цієї письменниці (Al-Mousa, 2020). Виданий у 1974 році, тобто ще до початку війни, роман «Бейрут 75» підіймає саме ту соціальну та політичну проблематику, що згодом стало причиною розбрату. За сюжетом п'ять головних героїв тримають путь до Бейруту та кожен має свою мету поїздки: хтось їде за славою та багатством, хтось заради свободи та вільного життя тощо; згодом же висвітлюється подальше життя героїв, що потрапили у фінансову та туристичну столицю Близького Сходу. Через кожен образ висвітлюються вади як суспільства, так і самого міста.

Початок війни у країні та пережиті авторкою у Бейруті перші місяці бойових дій наштовхнули її на написання нового роману – «Жахи Бейруту», що стало другою книгою у трилогії, присвяченої вищезгаданим подіям. Хоча цей твір відрізняється від попереднього своєю формою та образами (Al-Mousa,

2020), проблематика твору залишається тією ж. Основну сюжетну лінію твору складає оповідь від першої особи неназваної головної героїні про побут в умовах вуличних боїв, постійної активності снайперів та неможливості вийти за межі будинку; при цьому до сюжету вставлені короткі сюжети, що оповідають не про життя головної героїні, але являють собою її сни (Cooke, 1982). Серед важливих, враховуючи розглядувану тему, образів варто згадати образ ворожки, що передрекла щось погане та страждає від цього – саме так себе в творі зобразила авторка, бо сама у минулому творі «передрекла» погіршення ситуації у країні.

Тематика громадянської війни набула місце також у іншому романі авторки з назвою «Мільярдна ніч» (1986). На сьогодні цей твір – останній у цій трилогії. У романі йде оповідь про життя чоловіка з Лівану, вимушеного залишити країну через знищену домівку та політичні обставини. Чоловік із своєю сім'єю переїздить до Швейцарії, де життя його зводить із іншими співвітчизниками, але які, своєю чергою, належать до різних соціальних класів. Проблематика соціальної нерівності, конфлікт фінансового добробуту та ідейності, хоча вже присутні у минулому творі трилогії (Cooke, 1982), найбільшої уваги вони набувають у «Мільярдній ночі». Серед проблематики твору також варто зазначити труднощі адаптації за кордоном та туга за Батьківщиною. Наприкінці роману головний герой повертається до Лівану, незважаючи на скрутний стан країни, та авторка наголошує головне питання твору: «Якщо ми усі поїдемо, хто переріже нить?» – саме так Г. Ас-Самман ставить ідейність вище за фінансовий добробут людини.

Таким чином, трилогія письменниці, присвячена подіям Громадянської війни в Лівані, має як логічний початок, так і логічний кінець, та описує сутність усіх аспектів війни. Через образи у першому романі розкриті витоки та першопричини, у другому романі – деталі бойових дій та життя у цих умовах, у третьому ж – наслідки війни та будівництва нового життя на новому місці.

Література (References)

1. Al-Mousa, N. (2020). The Impact of the Lebanese Civil War on Weaving the Texture of the Narrative of Ghada Al-Samman's Beirut Nightmares. *Arab World English Journal for Translation & Literary Studies*, 4(4), 202–212.
2. Cooke, M. (1982). Beirut... Theatre of the Absurd... Theatre of Dreams (The Lebanese Civil War in the Writings of Contemporary Arab Women). *Journal of Arabic Literature*, 13, 124–141.

THE IMPACT OF THE LEBANESE CIVIL WAR ON GHADA AS-SAMMAN'S WORKS

Emil Faradzhev, Lydia Pikhtovnikova

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1830-0653>

Abstract. Started in 1975 and been lasting for 15 years, the Lebanese Civil War became one of the most important world occasions in the XX century. More than 100'000 people died, more than 800'000 people left the country, cities and villages were razed to the ground, country's economy was destroyed, all due to hostilities. Critical social and political events and the war in Lebanon are one of the main topics in the works of Arabic writer Ghada As-Samman.

Keywords: Ghada As-Samman, the Arabic literature, the literature of the XX century, the Lebanese civil war, war topic in literature.

JAPAN'S INVISIBLE APPEAL: SOFT POWER AND CULTURAL INFLUENCE

Mariana Larina

4th-year BA student at the School of Foreign Languages

V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine

Olha Luchenko

PhD in Professional Education, Associate Professor,

Research fellow at the Department of East Asian Studies,

Comenius University in Bratislava, Slovakia

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2844-0441>

Abstract. *Japan's recent surge in tourism highlights its blend of advanced technology, rich history, and vibrant culture. The captivating entertainment industry attracts millions, while significant historical transformations have shaped the nation's evolution, offering valuable insights into its development and impact on the world.*

Keywords: *cultural influence, international recognition, Japan, popular culture, soft power.*

For the past few decades, Japan has become one of the most popular countries for tourism (Nippon.com, 2025), attracting people from all around the globe to experience its rich, extraordinary culture, admire spectacular nature and unique architectural designs, and explore its historical background along with its artistic heritage and technological innovations. Our study aims to explore the key factors contributing to the rapid growth of interest in Japan and its appealing image in the global context.

To understand Japan's current role on the global stage, we must consider a series of significant events. These include the consequences of World War II, the economic challenges of the Lost Decade in the 1990s, and the overall influence of the United States and Western cultures on the Asian region (Akram, 2019; Avenell, 2023; Lux, 2021). Since "hard power" was no longer a viable option, the Land of the Rising Sun had to choose an alternative path (Lux, 2021). As a result, the country has become a prime example of "soft power." This means Japan focuses on leveraging its cultural, ideological, and institutional resources to promote modernization, urbanization, and technological advancement. Additionally, it actively distributes popular culture, including anime, manga, video games, and major global brands (Jeong & Grix, 2023; Nye, 2023; Lux, 2021).

Another significant source of influence is Japan's consistent presence at major international sporting events — having hosted the Olympic Games four times, as well as the FIFA World Cup, the IAAF World Championships, and the Rugby World Cup. These occasions provided an opportunity to showcase the nation's growth,

development, and societal prosperity, shaping foreign perceptions and solidifying Japan's leadership within the region (Jeong & Grix, 2023).

Japanese pop culture is also incredibly important on a global scale. Generations of individuals around the world have grown up immersed in major franchises like "The Legend of Zelda," "Pokémon," "Super Mario," and "Final Fantasy" (Lux, 2021; Ultimate Pop Culture, n.d.). Products from companies such as Sony, Panasonic, Toyota, and Hitachi are now found in households everywhere (Lux, 2021; Fortune Global 500, n.d.). Furthermore, anime and manga are receiving increasing international recognition each year. These works often incorporate relatable themes and messages. For example, in "Naruto" (1999) and "One Piece" (1997), the central themes of friendship, courage, and personal struggle resonate with audiences, winning their hearts and inspiring them, instilling a sense of significance and hope (Lux, 2021; Jadhav, 2022; Ravaglia, 2024).

In conclusion, Japan has emerged as a global cultural center by effectively leveraging soft power, engaging in international activities, continuously innovating across various industries, and producing captivating pop culture. While numerous factors could be further explored, Japan's influence has permeated our daily lives and significantly altered our perceptions and beliefs about the country.

References:

1. Nippon.com. (2025, January 16). *Japan sets new record with 36.9 million international visitors in 2024*. Nippon.com. Retrieved February 17, 2025, from <https://www.nippon.com/en/japan-data/h02262/>
2. Akram, T. (2019). The Japanese economy: Stagnation, recovery, and challenges. *Journal of Economic Issues*, 53(2), 403–410. <https://doi.org/10.1080/00213624.2019.1594523>
3. Avenell, S. (Ed.). (2023). *Reconsidering postwar Japanese history: A handbook*. Amsterdam University Press.
4. Lux, G. (2021). *Cool Japan and the Hallyu Wave: The effect of popular culture exports on national image and soft power* (Paper). Ursinus College, Collegeville, Pennsylvania.
5. Jeong, J., & Grix, J. (2023). An analysis of Japan's soft power strategies through the prism of sports mega-events. *Sport in Society*, 26(10), 1756–1776. <https://doi.org/10.1080/17430437.2023.2197398>
6. Nye, J. S. (2023). *Soft power and great-power competition: Shifting sands in the balance of power between the United States and China*. Springer.
7. Ultimate Pop Culture. (n.d.). *List of best-selling Japanese role-playing game franchises*. https://ultimatepopculture.fandom.com/wiki/List_of_best-selling_Japanese_role-playing_game_franchises (Accessed 17.02.2025)
8. Fortune Global 500. (n.d.). The full Fortune Global 500 list (2024). <https://fortune.com/ranking/global500/> (Accessed 17.02.2025)
9. Jadhav, A. V. (2022). Uplifting philosophies in Naruto. *International Journal of Philosophical Practice*, 8(1), 25–42. <https://doi.org/10.5840/ijpp2022813>
10. Ravaglia, B. (2024). *Deciphering the world with One Piece: The power of manga in the study of international politics* [Master's thesis, Università Ca' Foscari Venezia].

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КИТАЙСЬКИХ ОБРАЗІВ У АМЕРИКАНСЬКИХ, ЯПОНСЬКИХ ТА КОРЕЙСЬКИХ КОМІКСАХ РІЗНИХ ПЕРІОДІВ

Грінченко Є. М., Кривоніс М. І.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3255-430X>

Abstract. *In different cultures, Chinese images in comics have undergone significant changes, reflecting the historical, political, and social processes of their time. In American comics of the first decades of the 20th century, they were shaped by racist prejudice and anti-Chinese sentiment. Japanese manga actively borrowed elements of Chinese mythology and martial arts, which is reflected in such cult series as Dragon Ball. Given the complex relations between China and Korea, Korean manhwa integrated Chinese cultural elements through the Murim genre.*

Keywords: *China, Japan, South Korea, comics, Yellow Terror, martial arts, stereotyping, mythology.*

Китайська культура історично справляла значний вплив на мистецтво різних країн, зокрема на популярну культуру та комікси. Відображення китайських персонажів у графічних історіях різних країн нерідко залежало від геополітичних відносин та суспільних упереджень.

У першій половині ХХ ст. китайці в США зображувалися переважно негативно. Одним із найвідоміших персонажів став Фу Манчу – стереотипний лиходій із серії коміксів Карла Бургоса. Він став архетипом злого генія азійського походження, що поширював страх перед «жовтою небезпекою».

Японія протягом століть зазнавала сильного впливу китайської культури, що відобразилося й у манзі. Один із найвідоміших прикладів – «Dragon Ball» Акіри Торіями. В основі сюжету лежать мотиви класичної китайської повісті Подорож на Захід, а головний герой Сон Гоку (японська транскрипція імені Сунь Укуна, Короля Мавп) втілює риси традиційного китайського персонажа.

Корейські комікси (манхва) набули популярності у світі. На відміну від американських коміксів, корейські автори намагалися уникати відкритих алюзій на китайську міфологію чи культуру, подаючи все під соусом суто корейського світу «Мурім», що відобразилося в специфіці образів у манхві, яка нас відсилає до китайського жанру Уся.

Література (References):

1. Він-Фай Л. Perceptions of the East – Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear. The Irish Times. URL: <https://www.irishtimes.com/culture/books/perceptions-of-the-east-yellow-peril-an-archive-of-anti-asian-fear-1.1895696>
2. Унрай Л. 25 Anime Chinese Characters You Didn't Know Were Chinese. anidreams. URL: <https://anidreams.com/25-anime-chinese-characters-you-didnt-know/>
3. Contributors to Wikimedia projects. Jianghu - Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jianghu>

ЕЛЕМЕНТИ КИТАЙСЬКОГО ТРАДИЦІЙНОГО ОДЯГУ В СУЧАСНІЙ МОДІ

Долженко В. І., Шевченко А.О.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8688-4889>

Анотація. В епоху глобалізації, мода – швидкопоширюване явище, що і має культурний вплив, і є проявом національної ідентичності. Китайська мода приваблює поціновувачів через незвичні фасони, яскраві кольори та аксесуари, що робить традиційний китайський одяг невід’ємною частиною сучасної культури. Дане дослідження має на меті проаналізувати елементи китайського одягу у світовій моді та їх значення.

Ключові слова: сучасна мода, китайський традиційний одяг, ханьфу, ціпао.

Китайський традиційний одяг є невід’ємною частиною культури та історії Китаю. Китайська мода та традиційні вбрання активно представляють країну Сходу на міжнародній арені, відіграють важливу роль у інтернаціоналізаційних процесах і поширенні Сходознавства, а отже потребують ретельного вивчення.

Основний акцент дослідження спрямований на визначення місця китайської культури та стилю у сучасній моді. Було використано сучасні наукові матеріали з актуальною інформацією та статистикою. Серед методів дослідження – аналіз сучасних світових трендів, вивчення традиційного китайського одягу та його імплементація у сучасність.

Обширна культурна спадщина Китаю привертає не тільки увагу філологів та культурологів, а й фешн-дизайнерів з усього світу. Різноманіття кольорів, фасонів, малюнків дає змогу інтегрувати традиційні елементи у сучасний одяг, таким чином створюється новий погляд на національний одяг у сфері світової культури (Wang, 2021). Таким чином, традиційний ханський костюм – ханьфу, здобув популярність по всьому світу через своє різноманіття, елегантність та зручність. Наразі ханьфу можна побачити як святкове вбрання та невід’ємну частину китайського кінематографа, а також існує новітній «рух Ханьфу», у якому шанувальники стародавнього одягу прагнуть повернути носіння костюму на традиційній основі. Найбільш осучасненим китайським одягом можна вважати ціпао. Це традиційна жіноча сукня, що довго вважалась одягом вищого класу, показуючи багатство, витонченість та жіночність. Простий та елегантний фасон дозволяє носити сукню як у повсякденні, так і в якості святого одягу. Ціпао стало справжньою візитівкою Китаю у сучасній моді, часто можна зустріти вбраних у неї персонажів коміксів, фільмів та відеоігор.

Не менш важливим є використання традиційних кольорів, тканин та візерунків. Зберігаючи традиції, червоний колір, що в китайській культурі асоціюється з багатством, щастям та вдачею, інтегрований як основний у

сучасних дизайнах і передає сутність китайської філософії. Різноманітність кольорів дає змогу показати багатогранність традиційного одягу через різні культурні елементи, таким прикладом є поєднання білого та синього кольору, що є невід'ємною частиною китайської порцеляни, візерунки якої активно використовується в одязі. Чорнильні малюнки та китайська каліграфія також часто зустрічається в різних елементах одягу (Yang, 2010). Не менш майстерно сучасні дизайнери використовують традиційні візерунки – дракони, півонії, журавлі та інші, що показують дух стародавніх часів та азійської естетики.

Таким чином, вишукана китайська культура та її традиції гармонійно поєднуються з сучасним поглядом на красу, що дає змогу відроджувати історичні елементи, важливі для розуміння світогляду та історії Китаю. Дані тенденції свідчать про значну роль Китаю у світовій культурі та моді.

Література (References):

1. Wang Bin. (2021) Discussion on the Application of Chinese Traditional Culture in Modern Fashion Design. Shandong Textile Economy, 33-36.
2. Yang Yan. (2010). Chinese Ink Painting in the Modern Clothing Packaging Design Art. Journal of Tiyan City Vocational and Technical College, 162-164.

ELEMENTS OF CHINESE TRADITIONAL CLOTHES IN A MODERN FASHION

Dolzhenko Violetta , Shevchenko Anastasiia

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8688-4889>

Abstract. *In the era of globalization, fashion is a rapidly spreading phenomenon that has both cultural influence and is a manifestation of national identity. Chinese fashion attracts admirers through unusual styles, bright colors, and accessories, which makes traditional Chinese clothing an integral part of modern culture. This study aims to analyze the elements of Chinese clothing in global fashion and their significance.*

Keywords: *modern fashion, Chinese traditional clothing, hanfu, qipao.*

ГАЗЕЛЬ ГАЗАЇ: ДИНАМІКА ОБРАЗІВ

Смольницька Ольга Олександрівна,
кандидат філософських наук,
консультант з української філології,

Місія «Постуляційний Центр беатифікації й канонізації святих» Української
Греко-Католицької Церкви (Львів)

ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)

Анотація. Дослідження пропонує аналіз бойової та іншої символіки у відомій газелі Газаї (псевдонім кримського хана Газі II Герая). Ставиться питання можливості адаптації або іншого наближення до реалій оригіналу. Досліджуються перекладацькі стратегії та трансформації.

Ключові слова: поезія, переклад, газель, символ, образ, архетип.

Насичена символами східна література (особливо позначена нестандартним мисленням) уже поставала і постає об'єктом або предметом українських студій, але ще далеко до завершення комплексного вивчення. Зокрема, це можна сказати про творчість кримського хана *Борá Гази (Газі) II Герай (Гірай, Гірей) Хана* (II Ğazı Geray або Giray, Bora Ğazı Geray, 1551?1554?–1607), який творив кількома мовами, під псевдонімами «Газаї» (Ĝazayı, Ĝazâyı) і «Хан Гази» (Смольницька 2020а).

Відповідно, варто проаналізувати символи відомої газелі поета, в якій змальовується його бойовий досвід. Можна вичленувати як постійні символи (причому обов'язкові для конкретного жанру орієнтальної лірики аналізованої доби), так і наповнені новим змістом, показані в розвитку, а також – і вперше запроваджені лексеми та реалії саме в якості символів, причому таких, які переходять в *архетипові*; дослідити перекладацькі стратегії та трансформації на прикладі українського відтворення певних лексем.

Оскільки згадуваний кримський хан був дуже потужним ліриком (як і взагалі автором газелей), від любовної до філософської та сатиричної традиції, уперше змальовуючи як одвічні, так і злободенні для нього теми (у тому числі власну діяльність), то варто заторкнути основну символіку в його поезії.

Це, зокрема, знаменита газель ханзаде (майбутнього хана), написана ним у молодості – «Râyetey meyi ederüz kamet-i dîlcü yerine...» (Смольницька, 2017, с. 236). Вона неодноразово перекладалась українською (поетично – І. Франко (Франко, 1978, с. 610), дослівно переклали О. Акчокракли, А. Кримський, О. Олесницький (Смольницька, 2020b, с. 164), а з-поміж сучасних українських перекладачів тут можна назвати авторку пропонованої статті (Смольницька, 2017, с. 236)). Окремі символи вже були в ній проаналізовані (Idem, 2017, 2020b), але варто зазначити моменти, важкі саме для українського перекладу через реалії та специфіку ритмомелодики. Це – *бойова символіка*. Зокрема, у цій газелі (2-й рядок 1-го бейту) згадується *бунчук* (так само в українському перекладі (Студії..., 1930, с. 192), (Смольницька, 2017, с. 236)): «Tuğâ dîl bağlamışuz kâkül-i hoş-bû yerine» (ibid.) – перше слово *Tuğâ*. Але в оригіналі це –

розширена реалія, бо *tug* виплітався з кінського волосся або якової шерсті різних кольорів (*Tug*), причому кольоративи відрізнялися залежно від контексту. У творі не розшифровуються ці моменти, проте знання історії, контекстуальний аналіз показують важливість урахування цих деталей. (І. Франко відтворив цю лексему як «кінський хвіст» (Франко, 1978, с. 610)). Проте український переклад з огляду на еквіритмічність і еквілінеарність (дуже важливі для відтворення такої лаконічної та енергійної поезії) вдається то до конкретизації, то до генералізації (Смольницька, 2020b, с. 166).

Іншими словами, можна виокремити перекладацькі трансформації. *Українізація* (доместикація) у такому випадку не надто помітна, оскільки «бунчук» є зрозумілою лексемою для різних культур. Але стратегія *форенізації* може дозволити зберегти оригінальну лексему, оскільки вона передається без змін в англійській та деяких інших мовах. Проте в цьому випадку (якщо переклад орієнтований на українського реципієнта) додається примітка. Для швидкого сприйняття тексту застосовуються вище перелічені варіанти.

Таким чином, у цій поезії часто змальовується дуже сильне почуття, спільне з бойовим азартом. Це *сублімована лірика*, в якій автобіографізм обробляється відповідно до притаманної культурі та добі хана традиції. Робота має перспективу продовження в різних аспектах.

Література/References:

1. Смольницька, О. О. (2017). Бойовий ідеал: тяглість традиції та її переосмислення на прикладі вибраної лірики Заходу і Сходу від XVI-XVII століття до романтизму. *Молодий вчений*, №7(47), липень, ч. II, 231–238.
2. Смольницька, О. О. (2020a). Вибрані газелі Борá Гази II Герая Хана (Газаї, Хана Гази) в українських перекладах: версифікація, символіка, архетипи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Кримськотатарська філологія: мова та література. Тюркологія та сходознавство*, т. 31(70), №2, 9–18.
3. Смольницька, О. О. (2020b), Одна з газелей Газаї в українському сходознавстві: перекладознавчий і компаративний аспекти, *III-IV Конгрес сходознавців (до 150-ї річниці від дня народження Агатангела Кримського): Збірник матеріалів м. Київ, 23–24 грудня 2020 р.*, Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, ч. 2, 164–168.
4. *Студії з Криму. I-IX.* (1930), Ред. акад. А. Е. Кримський, Київ. 214 с. URL: https://shron2.chtyvo.org.ua/Krymskyi_Ahatanhel/Studii_z_Krymu.pdf? (02.04.2016).
5. Франко І. (1978), Кримський хан Газі-Гірей (1588–1607) і дещо з його віршів / З тюркської поезії. *Франко І. Зібрання творів: у 50 т. Т. 13. Поетичні переклади та переспіви*, Київ: Наук. думка, 609-613.
6. *Tug* (banner). From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Tug_\(banner\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tug_(banner)) (31.08.2024).

Olga Smolnytska,

Candidate of Philosophical Sciences Consultant in Philology,
the Mission „Postulation Center of Beatification and Canonization of Saints” of the
Ukrainian Greek Catholic Church (Lviv)

ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)

Abstract. The study offers an analysis of battle and other symbolics in the known ghazal by Ġazâyî (pseudonym of the Crimean Khan II Ġazî Giray). The question of the possibility of adaptation or other approximation to original realities is raised. Translation strategies and transformations are investigated.

Keywords: poetry, translation, ghazal, symbol, image, archetype.

СЕЗОННА СИМВОЛІКА ДЕРЕВ І КВІТІВ У КИТАЙСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ: ПОРІВНЯННЯ ДИСКУРСУ ЯРОСЛАВИ ШЕКЕРИ І ЗАРУБІЖНОЇ СИНОЛОГІЇ

Смольницька Ольга Олександрівна,
кандидат філософських наук,
консультант з української філології,

Місія «Постуляційний Центр беатифікації й канонізації святих» Української
Греко-Католицької Церкви (Львів)
ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)

Анотація. У дослідженні пропонується аналіз китайської символіки дерев на прикладі пір року. Матеріалом є переклади і праці української китаїстки Ярослави Шекери. Український дискурс порівнюється із зарубіжним, порівнюється різний фактаж. Поетичні тексти аналізуються з позицій символів і архетипів.

Ключові слова: дерево, сезон, символ, література, переклад.

Китаїстична діяльність української синологині Ярослави Шекери (1982–2019) як науковиці, перекладачки, викладачки, мисткині та ін. може вважатись енциклопедичною завдяки масиву літератури, яку діячка вперше переклала на українську мову та проаналізувала, у тому числі у форматі й для ширшого читача. У цьому плані цікаво дослідити китайську символіку дерев у дискурсі цієї китаїстки як, з одного боку, певною мірою відому, але з іншого – специфічну завдяки багатьом нюансам.

Зокрема, Б. Геллер наводить таку класифікацію дерев (у тому числі квітучих і ягідних) відповідно до пори року: тутове дерево – *весна*, «мармеладне дерево» (зизифус, жожоба чи ююба) та слива – *літо*, катальпа – *осінь*, кипарис і акація – *зима* (Heller (2019), р. 16). Як відомо, у китайській традиції шовковиця (тутове дерево, тутовник) означає «дерево життя», з'єднання *інь* і *ян*. Якщо розглядати далі цей символ, то він містить і магічну силу, і захист, і пошану до батьків. Відповідно, можна зіставити з розглядом рослинної символіки в Я. Шекери (наприклад, про кипарис: Смольницька (2021)). Зимова символіка, зокрема, є у фольклорі – «Опівнічні пісні чотирьох пір року (зимові)»: «Серце моє – мов сосна й кипарис...» (Хрестоматія (2010), 112) (тут і далі поетичні цитати в українських перекладах Я. Шекери). Але рослинна символіка зазнавала еволюції, що дозволяє виявити *компаративний аналіз* текстів.

Мета – здійснити компаративний аналіз значення символів дерев залежно від сезонів у дискурсі Я. Шекери. Завдання: 1) зіставити розгляд символу кипариса та допоміжні деталі в народній і авторській поезії; 2) розглянути наведені перекладачкою коментарі до віршів із характеристикою символіки та інших рис дерев.

Зокрема, це стародавня китайська поезія – «Пісні царства Юн». Відомий народний вірш (пісня від дівочої особи) «Кипарисовий човен», який звучить так: «На хвилях пливе кипарисовий човен – / Пливе посередині річки. / У хлопця – волосся до брів, дві коси, / Він мусить моїм бути навіки – не поки! / До смерті клянуся не зрадить його. / О мати! О Небо високе! / Чому не збагнете серденька людського думок ви?! // На хвилях пливе кипарисовий човен – / Уже коло берега тої ріки. / У хлопця – волосся до брів, дві коси, / Це пара моя мусить бути – на віки! / Клянуся до смерті не зрадить ні з ким. / О мати! О Небо високе! / Чому не збагнете серденька людського думок ви?!» (Хрестоматія (2008), 30). Отже, тут явна символіка кохання, а ще – переходу та вічності (архетиповий символ *човна*). Також ця пісня може означати як нерозділене кохання (імовірно, дівчина не має права висловити свої почуття), так і загалом фатум, залежність як від родини, так і від божественного принципу. В іншому вірші («Із «Малих Од»), «Небо захищає», кипарис поєднано із символом довголіття – *сосною*: «Немов ряснота кипариса й сосни – Хай так без упину трива твоє щастя!» (ibid., 39). Тобто це символи щастя і небесного благословення. Вочевидь, обидва дерева стоять у парі й тому, що мають спільну ознаку – належать до вічнозелених і глицевих. Так само – у вірші доби Хань («19 древніх віршів»), де описано могилу: «Кипариси на захід стоять, / Сиві сосни на схід» (ibid., 227), або Натомість у пізнішій поезії (Хе Шао, «Випадкові рядки»): «Ген кипарис оглядаю – на тому горбі; / З жителем Неба зустрітися хочу до болю!» (Хрестоматія 2010, 40). Так само його – «Мандрівка до небожителів», яка поєднує символи сосни і кипариса: «Зелена сосна на вершині стрімкої гори, / Стоїть кипарис молодий – смарагдовий, високий» (ibid., 39). У пізнішій поезії (Тан) обидва дерева означають *стійкість* (Китайська література (2013), 24-25).

Якщо характеризувати символ *катальпи*, то впадає у вічі цікавий вірш «Гори Чжуннань», який починається так: «А що там у горах Чжуннань? / Катальпи і хащі сливові. / Прийшов сюди муж благородний» (Хрестоматія (2008), 35). У примітці наведено перекладознавчий і ботанічний коментар: «Катальпа (в оригіналі 纪) – південне дерево родини біггонієвих, що має велике листя серцеподібної форми, запашні квітки й круглі грубі стручки» (Хрестоматія (2008), 35). Катальпа часто згадується навіть у міфологічних текстах (у тому числі прозових) цього періоду.

Натомість інше враження викликає вірш «Густі роси» («Із «Малих Од»), який на перший погляд нагадує пейзажну замальовку: «Роси густі-прегусті / На дерезі й на жужубах» (Хрестоматія (2008), 40). «Жужуба, або ююба (棘树), – китайський фінік, найвідоміший вид із роду рослин родини жостерових, поширений у тропічних і субтропічних країн» (ibid.). наведений твір *не описовий, а символічний*.

Таким чином, завдяки перекладу і коментарям Я. Шекери чітко вирізняється систематика дерев за порами року, тобто сезонна дендрологічна символіка. Вона виявляє взаємозв'язок фольклору (а, відтак, міфології) та авторської літератури. Символ дерева постає в еволюції, а також часто є тотемічним і означає зв'язок із предками (зокрема, їхній захист). Незвичайні та

рідкісні для європейської традиції катальпа, жужуба та ін. постають як розгорнуті та насичені символи, а відомі європейському мистецтву, як кипарис, індивідуальні, проте й мають спільні риси з іншими глицевими деревами. Вічність, довголіття, безсмертя та інші концепти символічно доповнюються та увиразнюються завдяки іншим, як, наприклад, човна. На окрему увагу заслуговує *фемінізація* фольклорної любовної поезії.

Література/References:

1. Смольницька, О. О. (2021). Компаративний аналіз символу кипариса в китайській і суфійській поезії (на матеріалі здобутків Ярослави Шекери та Максима Стріхи). *Питання Сходознавства в Україні: Тези доповідей V Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю 15 квітня 2021 р.*, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, факультет іноземних мов, факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. Харків – 2021, 68-70.
2. *Хрестоматія китайської літератури (від найдавніших часів до III ст. н.е.)* / Упоряд. Н. В. Коломієць, Я. В. Шекера. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. 256 с.
3. *Хрестоматія китайської літератури (III–VI ст.)* / упорядник Я. В. Шекера. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 194 с.
4. Шекера Я. В. *Китайська література VII–XIII століть : навч. посіб.* Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 351 с.
5. Heller, B. (2019). *21 contes des origines de la Terre*. Illustrations de Frédéric Sochard. Paris: Flammarion. 186 p., il.

SEASONAL SYMBOLISM OF TREES AND FLOWERS IN CHINESE TRADITION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF YAROSLAVA SHEKERA'S DISCOURSE AND FOREIGN SINOLOGY

Olga Smolnytska,

Candidate of Philosophical Sciences Consultant in Philology,
the Mission „Postulation Center of Beatification and Canonization of Saints”
of the Ukrainian Greek Catholic Church (Lviv)

ORCID: [0000-0001-9864-1727](https://orcid.org/0000-0001-9864-1727)

Abstract. *The study offers an analysis of the Chinese symbolism of trees using the example of the seasons. The material is translations and works of the Ukrainian sinologist Yaroslava Shekera. Ukrainian discourse is compared with foreign discourse, different facts are compared. Poetic texts are analyzed from the standpoint of symbols and archetypes.*

Keywords: *tree, season, symbol, literature, translation.*

АКУПУНКТУРА В СУЧАСНІЙ МЕДИЦИНІ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЗАСТОСУВАННЯ

Товкун Г. О., Шевченко А. О.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6441-398X>

Анотація: Акупунктура є важливою складовою традиційної китайської медицини та активно використовується в сучасній медичній практиці. Дослідження підтверджують її ефективність у знеболюванні, лікуванні неврологічних і психічних розладів, гінекології. Незважаючи на триваючі дискусії щодо механізму її дії, акупунктура інтегрується в систему охорони здоров'я різних країн як допоміжний метод лікування.

Ключові слова: акупунктура, традиційна китайська медицина, знеболювання, неврологічні розлади, психічне здоров'я.

Акупунктура є невід'ємною частиною китайської медицини. Голковколівання широко застосовується не лише в Китаї, а й у багатьох країнах світу, де воно інтегрується в систему охорони здоров'я. Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу до немедикаментозних методів лікування. Акупунктура – це метод лікування, що походить з традиційної китайської медицини, де тонкі голки вводяться в певні точки тіла. Вона базується на концепції меридіанів (经络 jīngluò) – енергетичних каналів, якими циркулює життєва енергія Ці (气 qì).

Згідно з сучасними дослідженнями, акупунктура здатна впливати на нервову систему, стимулюючи вивільнення ендорфінів, що сприяють зменшенню болю та покращенню загального самопочуття пацієнта. Крім того, акупунктура може регулювати функції ендокринної та імунної систем, допомагаючи відновити баланс в організмі (魏凌, 2023). Враховуючи вищезазначені механізми впливу, доцільно розглянути основні сфери застосування акупунктури в сучасній медичній практиці.

1) Управління болем. Акупунктура широко використовується для лікування різних видів болю, включаючи хронічний біль, артрит та біль у спині. Дослідження показують, що вона може бути ефективною альтернативою або доповненням до традиційних методів лікування.

2) Захворювання нервової системи. Акупунктура демонструє ефективність як допоміжний метод у лікуванні неврологічних розладів, зокрема головного болю та хвороби Паркінсона. Вона здатна позитивно впливати на симптоми та посилювати терапевтичний ефект, регулюючи функції нервової системи. Впливаючи на передачу нервових імпульсів у головному та спинному мозку, акупунктура позитивно модулює роботу нервової системи, й тим самим полегшує неврологічні прояви у пацієнтів.

3) Гінекологія та акушерство. Голковколювання застосовується для регулювання порушень менструального циклу та допомоги з фертильністю. Воно сприяє покращенню репродуктивного здоров'я жінок, регулюючи роботу ендокринної системи, потік енергії та крові. Цей метод здатний впливати на секрецію гормонів і чинити регулюючий вплив на ендокринну систему, тим самим нормалізуючи менструальний цикл та покращуючи фертильність.

4) Проблеми психічного здоров'я. Акупунктура також привертає увагу в лікуванні психічних розладів, таких як тривога і депресія. Також вона допомагає полегшити емоційні проблеми пацієнтів і поліпшити психічне здоров'я, регулюючи роботу нервової та ендокринної систем. Регуляторні ефекти акупунктури можуть впливати на нейромедіатори та секрецію гормонів у мозку, покращуючи таким чином психологічний стан пацієнта (徐小玲, 2023).

Дослідження ефективності цього методу лікування тривають як у Китаї, так і за його межами, викликаючи дискусії серед науковців та лікарів. У 2022 році дослідники Гуанчжоуського університету традиційної китайської медицини опублікували в *British Medical Journal* статтю, в якій вказується, що акупунктура ефективна при лікуванні восьми різних захворювань (朱俊, 2023). Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визнала акупунктуру ефективною для лікування 28 захворювань, включаючи мігрень. Також вона попередньо визнана перспективною для лікування ще 63 хвороб, хоча потребує подальших досліджень. Сумніви щодо акупунктури зосереджені на ефекті плацебо. Позитивні результати можуть бути зумовлені вірою пацієнта, а не дією голок. Ендорфіни, що виділяються при голковколюванні, також можуть створювати відчуття полегшення (吕佳溪, 2015).

Акупунктура є перспективним напрямом сучасної медицини, що поєднує традиційні підходи та наукові дослідження. Отримані результати підтверджують її ефективність у лікуванні болю, неврологічних, гінекологічних та психічних розладів, що дозволяє інтегрувати цей метод у систему охорони здоров'я як доповнення до традиційної терапії. Подальші дослідження допоможуть уточнити механізми її дії та розширити сфери застосування.

Література (References):

1. 魏凌 (2023). 针灸的现代应用.
2. 徐小玲 (2023). 针灸在现代医学中的应用与效果分析. <https://www.familyhealthpaper.com/kp/paper/9ecb08c783204399>
3. 朱俊 (2023). 道中华. 中医针灸为何能够“针”服全球? <https://www.neac.gov.cn/seac/c103391/202307/1165773.shtml>
4. 吕佳溪 (2015). 中医针灸在美陷最大规模论战 较“针”.

ACUPUNCTURE IN MODERN MEDICINE: EFFECTIVENESS AND APPLICATION

Hanna Tovkun, Anastasiia Shevchenko

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6441-398X>

Abstract. Acupuncture is an essential component of traditional Chinese medicine and is widely applied in modern medical practice. Research confirms its effectiveness in pain management, the treatment of neurological and mental disorders, and gynecology. Despite ongoing debates about its mechanisms, acupuncture is being integrated into healthcare systems worldwide as a complementary treatment method.

Keywords: acupuncture, traditional Chinese medicine, pain management, neurological disorders, mental health.

МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Баранік К.П.

старший викладач закладу вищої освіти

кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Анотація. *Методичні засоби при викладанні практики перекладу китайської мови, їхня доцільність та практичне використання викладачами під час напружування усних та письмових навичок при перекладі китайської мови. Спрямування засобів на сприйняття або покращення студентами різних видів мовлення.*

Ключові слова: *методичні засоби, метод перекладу, текст, речення, трансформація, спосіб мовлення, переклад.*

В умовах наших реалій дуже великої уваги набуває необхідність володіння іноземними мовами, китайська мова не є виключенням. Програмою навчання студентів факультету іноземних мов передбачається ґрунтовне вивчення китайської мови. Мовна підготовка полягає не лише у теоретичному, а й у практичному опануванні ними мови з метою застосування в різних сферах діяльності.

Оскільки вивченню китайської мови сприяє метод двобічного перекладу з використанням адаптованих китайських текстів, викладач з метою отримання ґрунтовних знань розподіляє, студентів на три групи. Студенти однієї з груп читають текст мовою оригіналу, студенти другої групи – перекладають рідною мовою, а студенти третьої – трансформують речення, коригуючи (з допомогою викладача) та доповнюючи його. При застосуванні такого методу малий проміжок часу є можливість опановують всі три види роботи з текстом.

Під час навчання практиці перекладу корисно використовувати монологічне або діалогічне мовлення. Студентам пропонується по черзі ставити запитання до прочитаного тексту і відповідати на них, потім переказувати цей текст китайською мовою. Викладачам ПП необхідно привчати студентів до сприйняття китайської мови з аудіозаписів. Приблизно 60% матеріалу, що застосовується у різних китайських методиках для перевірки знань, побудовані на вправах, пов'язаних із сприйняттям тексту з голосу, адже це є найефективніший та найскладніший етап, під час якого набуваються знання та перекладацькі навички. Під час такої практики студенти навчаються сприймати різний спосіб мовлення, вимову, зміну гучності звучання, швидкість мовлення співрозмовника.

Отже, можна зробити висновок, що всі **методичні засоби**, які використовуються при викладанні практики перекладу китайської мови,

спрямовані на навчання студентів усному та письмовому перекладу, розуміння думки співбесідника та чітку передачу інформації. Також, під час перекладу текстів майбутнім перекладачам необхідно не лише відпрацьовувати лексико-граматичні, стилістичні моделі, художні засоби, а й розширювати та поглиблювати знання з історії, літератури, культури, політики, економіки країни, мова якої вивчається.

METHODOLOGICAL TOOLS IN TEACHING THE PRACTICE OF CHINESE TRANSLATION

Baranik Katerina

*Lecturer at the Department of Oriental Languages and Intercultural Communication,
V. N. Karazin Kharkiv National University*

Abstract. *Methodical means in teaching science translation of the Chinese language, the expediency, and practical usage by teachers during the development of oral and written skills. Directing means to improve students' perception of various types of speech.*

Keywords: *methodical principles, translation method, text, sentence, transformation, way of speaking, translation.*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бондаренко Д. В., Лахмотова Ю. В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9192-9541>

Анотація: Розглядається актуальність застосування сучасних педагогічних методик у викладанні іноземних мов, через використання інтерактивних технологій, гейміфікації та індивідуалізованого підходу. Акцент робиться на важливості інтеграції новітніх технологій у навчальний процес, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Визначено ключові переваги застосування сучасних методик для підготовки учнів до використання іноземних мов у різних контекстах.

Ключові слова: сучасні педагогічні методики, іноземні мови, інтерактивні технології, гейміфікація, індивідуалізація навчання, цифрові компетенції, мотивація, комунікативна компетенція, освіта, інноваційні підходи.

Актуальність використання сучасних педагогічних методик у викладанні іноземних мов зумовлена необхідністю реагувати на виклики сучасного світу, де володіння іноземними мовами є важливою складовою професійної діяльності та особистісного розвитку. Традиційні методи викладання часто не відповідають вимогам сучасної освіти, оскільки не забезпечують належного рівня інтерактивності, індивідуального підходу або адаптації до нових технологій.

Сучасні педагогічні методики орієнтовані на інтерактивність, комунікативну діяльність та індивідуалізацію навчального процесу, що сприяє глибшому засвоєнню мовних знань. Важливою складовою є використання сучасних технологій, таких як цифрові платформи, мобільні додатки, відео та інтерактивні ігри. Ці інструменти сприяють кращому засвоєнню матеріалу через реальні мовні ситуації та взаємодію з носіями мови (Кравець, 2015).

Впровадження сучасних педагогічних методик у навчальний процес є ключовим етапом у процесі модернізації освіти. Це необхідний крок для забезпечення високої якості навчання та підготовки студентів до вимог сучасного світу. У контексті глобалізації, де швидке поширення інформації та міжнародна мобільність стають основними факторами розвитку, здатність спілкуватися кількома мовами відіграє вирішальну роль у досягненні професійного та особистого успіху. Вивчення іноземних мов сприяє не лише розвитку когнітивних здібностей, але й дозволяє інтегруватися в міжнародне співтовариство, розширюючи горизонти культурного обміну, бізнесу та наукової співпраці. (Афанас'єва, 2014).

Гейміфікація та використання віртуальної реальності дозволяють створювати захоплюючі навчальні середовища, де учні можуть практикувати

свої мовні навички у змодельованих ситуаціях. Такий підхід дає змогу розвивати критичне мислення, здатність до самостійного навчання та творчий підхід до виконання завдань.

Інтеграція сучасних технологій у викладання іноземних мов відкриває нові можливості для персоналізованого навчання, яке враховує індивідуальні темпи та потреби учнів. Важливо, щоб викладачі володіли необхідними навичками для ефективного використання нових методів навчання, що вимагає постійного самовдосконалення і адаптації до змінюваних педагогічних вимог (Боса, 2023).

Таким чином, сучасні педагогічні методики у викладанні іноземних мов є важливим інструментом для досягнення високих результатів у навчанні, розвитку комунікативної компетенції учнів і підготовки їх до реального використання мов у різних сферах життя. Інтеграція новітніх технологій і інноваційних підходів робить навчальний процес гнучким, персоналізованим та адаптованим до сучасних викликів, що сприяє підвищенню рівня успішності учнів і розвитку їхнього інтересу до навчання.

Література (References):

1. Афанас'єва Л.В. (2014). *Інноваційні підходи до вивчення іноземної мови професійного спрямування (впровадження мультимедійних технологій). Актуальні проблеми іношомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет конференції. Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2014. С. 11–13.*
2. Боса В. П., Сулим В. Т., Байдюк Л. М. (2023). *Використання сучасних методик викладання у процесі вивчення іноземних мов. Наукові записки. 2023. № 209. С. 114–118.*
3. Кравець О.В. (2015). *Актуальні методи викладання іноземної мови. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2015. Вип. 35. С. 92–95.*

USING MODERN PEDAGOGICAL METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Bondarenko Dariia, Yuliia Lakhmotova

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6317-633X>

Abstract. *The relevance of applying modern pedagogical methods in teaching foreign languages is considered, particularly through the use of interactive technologies, gamification, and individualized approaches. The focus is on the importance of integrating cutting-edge technologies into the educational process, enabling students to improve material retention. The key advantages of using modern methods to prepare students for using foreign languages in professional, social, and cultural contexts are highlighted.*

Keywords: *modern pedagogical methods, foreign languages, interactive technologies, gamification, individualized learning, digital competencies, motivation, communicative competence, education, innovative approaches.*

ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МОВНИХ ДОДАТКІВ

Гирюшта Д. С., Віротченко С. А.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація: На основі звернення до наукових статей та досліджень були виділені можливості та перспективи використання штучного інтелекту (ШІ) у процесі навчання китайської мови. Була проведена класифікація мовних додатків, комунікативних технологій та чат-ботів на основі ШІ для вивчення китайської мови.

Ключові слова: штучний інтелект, мовні додатки, цифрові технології, китайська мова, нейромережі.

З початком всесвітнього локдауну через Covid-19 розвиток та впровадження новітніх інформаційних та комунікаційних технологій у наше життя стало ще активнішим, що вплинуло і на освіту. Сучасні методи навчання іноземних мов охоплюють широкий спектр підходів, серед яких використання мовних додатків та штучного інтелекту (далі ШІ). Вивчення ролі ШІ та мовних додатків є важливим не лише для тих, хто вивчає і навчає, а ще й для розробників освітніх технологій. Це сприяє глибшому розумінню їхньої ефективності, переваг, недоліків, обмежень та подальшої перспективи розвитку.

Що стосується визначення самого поняття «штучний інтелект», то існує дуже багато версій від різних науковців. Одна з них: штучний інтелект (ШІ) – це здатність цифрових пристроїв виконувати ті завдання, що властиві розумним істотам (Кадемія, Візнюк, Поліщук & Долинний, 2022). Нещодавні дослідження (Chen, Yang & Lai, 2023; Moussalli & Cardoso, 2020; Wang, Pang, Wallace, Wang & Chen, 2024) свідчать, що серед тих, хто вивчає мови, позитивно ставляться до інструментів ШІ.

На даний момент можна виокремити такі можливості та перспективи використання ШІ під час навчання китайської мови: 1) індивідуальний підхід: включає в себе персоналізоване навчання з врахуванням особливостей кожного студента, такі як усвідомлення, розуміння, рівень знань та навичок, вікова категорія, темп навчання тощо; 2) корекція та зворотній зв'язок: генерація зворотного зв'язку ґрунтується на оцінюванні робіт. Чим більше зроблено завдань, тим кращий зворотній зв'язок може надати програма; 3) системне

оцінювання: дозволяє автоматично перевіряти тести (множинний вибір, «правильно-хибно», короткі відповіді), аналізувати письмові роботи (граматику, стиль, структуру, зміст); 4) комунікативні інструменти: можуть перетворювати аудіо-, відео-файли у тексти та навпаки, надавати різні моделі вимови, аби практикувати говоріння; 5) створення інтерактивного середовища та віртуальних асистентів: за допомогою віртуальної та доповненої реальності студенти можуть здійснювати інтерактивні екскурсії містами, відвідувати віртуальні музеї та галереї, брати участь у традиційних заходах тієї чи іншої країни.

Розвиток інформаційно-комунікативних технологій сприяв появі мобільного навчання (англ. Mobile Learning або M-Learning). Це підхід, в якому мобільне освітнє середовище засноване на мобільних електронних пристроях (планшетах, смартфонах, ноутбуках тощо). Наразі існує безліч мовних додатків та платформ для вивчення китайської мови, які можна поділити на такі групи:

1. Спрямовані на розвиток навичок аудіювання китайської мови. Вони формують здатність розпізнавати тони, вимову та комунікативні інтонаційні моделі китайської мови. Це такі мовні додатки: LingQ, Du Chinese, HSK 3 – Learn HSK Level 3 Listening, ChinesePod та інші.
2. Спрямовані на використання вивченого матеріалу для розвитку усного мовлення. Вони розпізнають та аналізують вимови, акцентуючи увагу на тони, артикуляцію та темп мовлення. Це такі мовні додатки: Speechling, HelloChinese, Murf, Speechify, Talkpal тощо.
3. Спрямовані на розвиток читання та вивчення лексики. Вони підвищують рівень розуміння письмового тексту. Це такі мовні додатки: Du Chinese, LingQ, ChatGPT, Chinese Short Dialogue.
4. Спрямовані на вдосконалення письменності або вивчення написання слів. Вони розроблені для відтворення словосполучень або цілих речень письмово. Це такі додатки: Pleco, Trainchinese, Skritter, Wordvice.AI, DeepL, Google Translate, Reverso, ChatGPT, Quizlet, HelloTalk, Tandem.
5. Універсальні, призначені для комплексного розвитку іншомовної комунікативної компетенції. До цієї групи належать: Duolingo, HelloChinese, SuperChinese, Вивчаємо китайську мову з HeyChina, HSK 1/2/3/4, SuperTest – додаток для HSK, ChatGPT, Mondly.

В результаті дослідження було виявлено, що студенти мають недостатньо інформації та знань про цифрові технології, щоб значною мірою оперувати ними. Аби вирішити цю проблему, слід розробити спеціальні методичні рекомендації та лист з мовними додатками та чат-ботами на основі III, які можна використовувати під час вивчення китайської мови.

Отже, інтеграція III в навчання відкриває значні перспективи у співпраці з традиційним навчанням. Проте необхідно зважати на виклики, які можуть виникати в процесі впровадження, та підтримувати баланс між технологіями та

людською взаємодією, бо багатство та якість людського досвіду є незамінними в освітньому процесі.

Література (References)

1. Кадемія, М., Візнюк, І., Поліщук, А., & Долинний, С. (2022b). ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 153–163. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-63-153-163>
2. Chen, H. H.-J., Yang, C. T.-Y., & Lai, K. K.-W. (2020). Investigating college EFL learners' perceptions toward the use of Google Assistant for foreign language learning. *Interactive Learning Environments*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1833043>
3. Moussalli, S., & Cardoso, W. (2020). Intelligent personal assistants: can they understand and be understood by accented L2 learners? *Computer Assisted Language Learning*, 33(8), 865–890. <https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1595664>
4. Wang, X., Pang, H., Wallace, M. P., Wang, Q., & Chen, W. (2022). Learners' perceived AI presences in AI-supported language learning: a study of AI as a humanized agent from community of inquiry. *Computer Assisted Language Learning*, 1–27. <https://doi.org/10.1080/09588221.2022.2056203>

IMPLEMENTATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN CHINESE LANGUAGE LEARNING: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND LANGUAGE APPLICATIONS

Hyriushta Daria, Svitlana Virotenko,

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. *The possibilities and prospects of using artificial intelligence (AI) in the process of learning Chinese were identified based on the scientific articles and research. Author classifies language applications, communication technologies, and AI-based chatbots for learning Chinese.*

Keywords: *artificial intelligence, language application, digital technology, Chinese language, neural network.*

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ ТА ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Дубінін М. В., Віротченко С. А.,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація: розглядаються можливості застосування технологій доповненої (AR) та віртуальної реальності (VR) у процесі підготовки перекладачів, аналізуються ключові проблеми, що протидіють їхньому широкому впровадженню, а також визначаються перспективи їх подальшого розвитку. Спираючись на сучасні дослідження та практичні кейси, автори доводять, що використання AR/VR сприяє формуванню комунікативних навичок, підвищенню рівня мовної компетенції та вдосконаленню перекладацької діяльності. Водночас обмеження у доступності технологій, нестача спеціалізованих навчальних матеріалів та потреба у методичній адаптації залишаються основними викликами для інтеграції AR/VR у перекладацьку освіту.

Ключові слова: AR/VR, перекладацька освіта, мовна підготовка, віртуальні симуляції, когнітивний розвиток, цифрові технології.

Сучасні цифрові технології суттєво змінюють методи викладання та підготовки перекладачів. Одним із найперспективніших напрямів є використання технологій доповненої (AR) та віртуальної реальності (VR), які дозволяють моделювати реальні ситуації перекладацької діяльності та забезпечують студентам доступ до інтерактивного й імерсивного навчального середовища (Bailenson, 2018). В межах дослідження було здійснено аналіз існуючих AR/VR-платформ, які орієнтовані на вивчення мов, а також оцінено їхню ефективність у підготовці перекладачів. Було визначено, що поточний стан впровадження цих технологій є обмеженим через низку факторів: технічні бар'єри, високу вартість обладнання, нестачу адаптованих навчальних матеріалів та недостатню емпіричну базу щодо ефективності AR/VR у викладанні перекладу (Lan, 2020).

У ході дослідження було розроблено класифікацію AR/VR-інструментів для підготовки перекладачів, яка включає три основні категорії: платформи для інтерактивного мовного занурення, симуляційні програми для відпрацювання перекладацьких навичок та автоматизовані тренажери для оцінки перекладу в реальному часі. Встановлено, що AR/VR сприяє розвитку професійних компетенцій перекладачів, дозволяючи студентам практикувати синхронний та послідовний переклад у реалістичних сценаріях, таких як ділові переговори чи міжнародні конференції. Окрім цього, VR-симуляції сприяють інтерактивному засвоєнню матеріалу та адаптації до нових перекладацьких викликів (Slater & Sanchez-Vives, 2016).

Однак, аналіз показав, що існуючі AR/VR-курси зосереджені переважно на загальному вивченні мов і не враховують специфіки перекладацької

діяльності. Тому одним із ключових результатів дослідження стало формулювання концептуальної моделі спеціалізованого AR/VR-курсу, який включає моделювання професійних перекладацьких ситуацій та інтеграцію штучного інтелекту для автоматизованого аналізу якості перекладу. Додатково запропоновано методику адаптації AR/VR-матеріалів під навчальний процес, що передбачає співпрацю між академічними установами та розробниками технологічних рішень (Pérez & Murray, 2021).

У дослідженні також висвітлено перспективи подальшого розвитку AR/VR у перекладацькій освіті. Зокрема, інтеграція з технологіями штучного інтелекту відкриває можливості для автоматичного аналізу помилок, формування адаптивних навчальних сценаріїв та створення віртуальних мовних асистентів. Крім того, розробка міжнародних стандартів щодо впровадження AR/VR у підготовку перекладачів дозволить уніфікувати підходи до їх застосування та полегшить інтеграцію цих технологій у навчальні програми (Rogers, 2019).

Таким чином, використання AR/VR у навчанні перекладачів відкриває нові перспективи для розвитку професійних навичок, забезпечуючи умови, максимально наближені до реальної перекладацької діяльності. Попри це, значні прогалини у дослідженнях, відсутність системного підходу до впровадження цих технологій, висока вартість обладнання та необхідність адаптації методик викладання залишаються ключовими викликами, які потребують подальшого вивчення та вдосконалення.

Література (References)

1. Bailenson, J. N. (2018). *Experience on Demand: What Virtual Reality Is, How It Works, and What It Can Do*. New York: W. W. Norton & Company.
2. Lan, Y.-J. (2020). Immersive virtual reality in foreign language learning: A systematic review. *Educational Technology & Society*, 23(3), 1-15.
3. Slater, M., & Sanchez-Vives, M. V. (2016). Enhancing our lives with immersive virtual reality. *Frontiers in Robotics and AI*, 3, 74.
4. Pérez, J. A., & Murray, D. (2021). Augmented Reality and Translation: Enhancing the Professional Training of Future Translators. *Translation Studies Journal*, 19(2), 205-222.
5. Rogers, P. (2019). Digital translation tools and the impact of virtual reality on language education. *Journal of Applied Linguistics*, 15(1), 78-96.

USING AUGMENTED AND VIRTUAL REALITY IN THE TRAINING OF CHINESE TRANSLATORS

Dubinina Mykyta, Svitlana Virotchenko,

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. examines the possibilities of using augmented reality (AR) and virtual reality (VR) technologies in the process of training translators, analyzes the key problems that hinder their widespread implementation, and identifies prospects for their further development. Based on current research and practical cases, the authors argue that the use of AR/VR contributes to the development of communication skills, raising the level of language competence and improving translation activities. At the same time, limitations in the availability of technologies, lack of specialized training materials, and the need for methodological adaptation remain the main challenges for integrating AR/VR into translation education.

Key words: AR/VR, translation education, language training, virtual simulations, cognitive development, digital technologies.

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ПЕРІОДИ ТА ПРИНЦИПИ

Закурдаєва О. В.

старший викладач закладу вищої освіти

кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8598-9166>

Анотація. Автор проводить діахронічне оглядове дослідження сучасного стану викладання китайської мови в якості іноземної в Китаї для іноземних здобувачів початкового рівня. Коротко розглянуто історію викладання, методiku викладання за сучасним освітнім стандартом 2021 року та ключові принципи: практичності, комунікативності, орієнтованості на здобувача, питання корегування помилок.

Ключові слова: китайська мова, комунікативна компетентність, принципи викладання, особистісно орієнтоване навчання, корекція помилок.

Процес викладання китайської мови в якості іноземної пройшов низку етапів становлення. Після прокладання Великого шовкового шляху (II ст. до н.е.) відбулися перші контакти європейців з китайцями через перекладачів і лише в XVI столітті єзуїтські монахи розпочали систематичне вивчення китайської мови. У XIX столітті викладання китайської мови поширилося в Шанхаї, Гуаньчжоу та Чунціні, але тільки після утворення КНР, а точніше у 1950 році, завдяки систематизованому підходу було сформоване методичне підґрунтя і викладання китайської мови іноземцям отримало державну підтримку (Shen, 2015). Надалі за свідченнями дослідника Чен Юйчжена слідувало три основні періоди розвитку викладання китайської мови як іноземної:

На *початковому етапі* (1950–1970-ті рр.) у фокусі навчання перебувала мовна система, але викладачі також приділяли дедалі більшу увагу практиці, зокрема розвитку мовних навичок (Lü, 2006). Поряд із традиційними методами (граматико-перекладним, методом дедукції та методом перекладу) використовувалися елементи прямих методів навчання.

В *період розробки навчальних дисциплін* (1970–1980-ті рр.) продовжується розвиток усталених тенденцій: практичної орієнтації, мінімізації теоретичних пояснень, розвитку усного мовлення через аудіювання та говоріння. За допомогою порівняльно-зіставного методу вдається поєднати прямі та традиційні підходи з мінімальним використанням рідної мови на заняттях (Shen, 2012).

На *етапі поглибленого вивчення* (1980–1990-ті рр.) завдяки переосмисленню іноземних теорій термін «методика» (教学法) виокремлюється в окрему дисципліну, з'являються дослідницькі організації, методичні журнали.

Головним досягненням цього періоду стало впровадження функціонального (комунікативного) підходу до навчання китайської мови (Cai, 2009).

На сучасному етапі, з початку XXI століття китайська мова вже стала однією з найпопулярніших у світі, а уряд Китаю активно сприяє її поширенню через створення мережі Інститутів Конфуція, перший з яких відкрився в 2004 році в Сеулі, і нині нараховують заклади у десятках країн, зокрема в Україні, США, Великобританії, Франції, Німеччині та Індії (Zhang, 2017). Тепер навчання китайської мови як іноземної відбувається як в університетах, так і в мовних школах і можливість отримання державних стипендій іноземними студентами сприяє зростанню її популярності.

До ключових принципів на яких основана сучасна методика викладання китайської мови як іноземної китайські дослідники виділяють:

1. *Принцип практичності*, який передбачає що навчання говорінню ґрунтується на активній мовній практиці, і його ефективність залежить від правильного балансу між теорією та практичними завданнями. Китайські методисти (Люй Бісун та ін. (Lü, 2006)) наголошують на важливості усвідомленої практики як в аудиторії, так і поза нею, з коригуванням співвідношення різних типів вправ відповідно до особливостей різних етапів навчання та фактичного рівня знань здобувачів.

2. *Принцип комунікативності*, який в якості мети викладання ставить навчання спілкуванню. Китайські лінгвісти та методисти Люй Бісун, Шен Янь (Shen, 2012) наголошують на важливості комунікативної спрямованості занять із говоріння, де завдяки створенню реалістичних мовних ситуацій взаємодії, здобувачі отримують можливість відпрацьовувати навички спілкування в умовах максимально наближених до реальних.

3. *Принцип орієнтованості на здобувачів*, передбачає активну участь здобувачів у навчальному процесі, сприяє розвитку ініціативи, творчого мислення, та внутрішньої мотивації. Викладач виконує роль наставника, який створює умови для ефективного навчання, організовує, мотивує, спрямовує, контролює та забезпечує своєчасний зворотний зв'язок (Cai, 2009).

4. *Принцип правильного виправлення помилок*, сформульований автором монографії Цай Ченьїн, ґрунтується на комунікативному підході і зосереджується на спілкуванні і вираженні думок мовою, що вивчається (Cai, 2009). В процесі виправлення помилок можливе зниження самооцінки здобувачів, поява небажання подальшого спілкування китайською. Тому важливим автор вбачає індивідуальний підхід до оцінки індивідуальних особливостей, з акцентом на інтерактивній взаємодії в навчальному процесі, підтримці мотивації, створенні невимушеної та сприятливої атмосфери в аудиторії.

Серед способів виправлення помилок в початковому процесі китайські науковці насамперед вважають найважливішим досягнення комунікативної мети, заохочення до висловлення думок та підтримка активного спілкування і лише на другому етапі процес корегування помилок (Shen, 2012). Викладачу слід правильно визначати час та спосіб виправлення помилок без переривання мовлення, враховуючи рівень знань здобувачів.

Насамкінець підсумовуючи досвід китайських колег варто зазначити, що якісне викладання китайської мови як іноземної на сучасному етапі має спиратися на комунікативні підходи, активну участь здобувачів та використання інноваційних методик викладання (Zhang, 2017). Наряду зі зростанням попиту на вивчення китайської мови у світі постають і нові виклики: забезпечення високої якості викладання, підготовка професійних викладачів та створення якісних навчальних матеріалів (Cai, 2009).

Література (References):

1. Cai, C. (2009). *Methods of error correction in teaching Chinese as a foreign language*. Beijing: Pedagogical Press.
2. Chen, Y. (2015). *History of teaching Chinese as a foreign language*. Guangzhou: Research Publications.
3. Lü, B. (2006). *Teaching Chinese as a foreign language methodology*. Beijing: Chinese Language Press.
4. Shen, Y. (2012). *Communicative approach in teaching Chinese as a foreign language*. Shanghai: Linguistic Studies Press.
5. Zhang, H. (2017). *The development of Chinese language education as a foreign language: Historical perspectives and modern practices*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

THE COMMUNICATIVE APPROACH IN TEACHING CHINESE AS A FOREIGN LANGUAGE: PERIODS AND PRINCIPLES

Olha Zakurdaieva, Senior Lecturer

Department of Oriental Languages and Intercultural Communication

V. N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8598-9166>

Abstract. *The study presents a diachronic review of the current state of teaching Chinese as a foreign language in China for elementary-level international students. The author examines the history of teaching speaking skills to foreign learners, the methodology based on the 2021 educational standard, and key principles, including practicality, communicative competence, learner-centered instruction, and effective error-correction strategies.*

Keywords: *Chinese language, communicative competence, teaching principles, learner-centered instruction, error correction.*

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ РЕСУРСІВ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Фурса О. І., Віротченко С.А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2055-2584>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація: У сучасному навчальному процесі підготовки перекладачів китайської мови мультимодальні ресурси відіграють важливу роль, дозволяючи інтегрувати різні формати навчального контенту. У статті розглянуто особливості використання відео, аудіо, інтерактивних платформ та мобільних застосунків у викладанні. Аналізуються переваги мультимодального підходу та його вплив на формування професійних компетенцій перекладачів.

Ключові слова: мультимодальний підхід, переклад, китайська мова, мультимодальне навчання, цифрові технології

На сучасному етапі необхідність підвищення якості підготовки перекладачів китайської мови зумовлена процесами глобалізації та зростаючим попитом на фахівців із розвиненими міжкультурними компетенціями. Традиційні методи навчання часто не враховують специфіку сприйняття й обробки інформації сучасними студентами, що може впливати на ефективність засвоєння матеріалу. Залучення мультимодальних ресурсів дає змогу врахувати особистісні особливості студентів, зробивши навчальний процес більш інтерактивним і продуктивним [2].

Мультимодальний підхід є одним із ключових методів у сучасній лінгводидактиці, що базується на поєднанні різних каналів сприйняття інформації. Це сприяє ефективному засвоєнню знань, особливо у вивченні мов, де взаємодія тексту, зображень, аудіо та відео значно покращує запам'ятовування та розуміння матеріалу. Теоретичну основу мультимодального підходу складає теорія подвійного кодування Аллана Паівйо, яка стверджує, що комбіноване використання вербальних і візуальних елементів підвищує якість навчання [1]. Дослідження показують, що застосування цього підходу у викладанні іноземних мов підвищує рівень засвоєння лексики та граматики.

Практичне використання мультимодальності включає аудіовізуальні матеріали, інтерактивні технології та цифрові платформи. Наприклад, використання відеоуроків із субтитрами, подкастів і віртуальних симуляцій сприяє розвитку навичок слухового сприйняття та вимови. У китайській освітній системі мультимодальний підхід активно застосовується у STEM-дисциплінах, де студенти використовують текстові матеріали, відео та інтерактивні моделі для глибшого розуміння [1]. Аналогічні методи ефективні у підготовці перекладачів китайської мови, де поєднання письмових, усних та аудіовізуальних матеріалів сприяє розвитку професійних компетенцій.

Значну роль у мультимодальному навчанні відіграють цифрові платформи, такі як Duolingo, Pleco, NetEase Cloud Classroom, що поєднують текст, аудіо та відео для інтерактивного вивчення мови. Крім того, застосування VR- та AR-технологій дозволяє створювати реалістичні навчальні сценарії, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу. Наприклад, у Шанхайському університеті технологій VR-симуляції використовуються для моделювання перекладацьких завдань, що дозволяє студентам практикувати навички в реальному часі. Штучний інтелект також сприяє вдосконаленню мультимодального навчання. Інтерактивні платформи на базі машинного навчання автоматично аналізують переклади студентів, надаючи рекомендації щодо покращення стилістики та точності. Корпусний аналіз текстів дозволяє студентам глибше розуміти особливості вживання слів і виразів у реальних контекстах. Університети, такі як Цінхуа та Пекінський педагогічний університет, активно використовують ці технології у навчальному процесі [3].

Мультимодальний підхід є перспективним напрямом розвитку мовної освіти, зокрема у підготовці перекладачів китайської мови. Його застосування допомагає студентам не лише краще засвоювати мову, але й адаптувати свої переклади до культурного контексту. Подальший розвиток мультимодальних технологій, інтеграція штучного інтелекту та віртуальних платформ дозволяє розширити можливості підготовки майбутніх фахівців у сфері перекладу, роблячи навчальний процес більш ефективним і практикоорієнтованим.

Література (References):

1. Paivio A. Dual Coding Theory and Education. University of Michigan, 2006. URL: <https://websites.umich.edu/~rdytolrn/pathwaysconference/presentations/paivio.pdf> (Дата звернення: 06.03.2025).
2. Вікторова Л. В., Кочарян А. Б., Мамчур К. В., Коротун О. О. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті, 2024. Випуск 32. Том 2. С. 166–173.
3. Мельник О. С. Впровадження дистанційного курсу як засіб підвищення якості освіти в професійній підготовці майбутніх фахівців. : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2545/1/vprovadzhenia_dystantsiinoho_kursu.pdf

THE USE OF MULTIMEDIA RESOURCES IN TEACHING CHINESE TRANSLATORS

Fursa Oleksandra, Svitlana Virotschenko,
V.N. Karazin Kharkiv National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2055-2584>
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. *Multimedia resources play a crucial role in training Chinese language translators and integrating various learning content formats. This paper explores the use of video, audio, interactive platforms, and mobile applications in translation education. The advantages of the multimodal approach and its impact on the development of translators' professional competencies are analyzed.*

Keywords: *multimodal resources, translation, Chinese language, multimodal learning, digital technologies*

З ПРАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ КИТАЙСЬКОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО ТЕСТУ ДЛЯ ПИСЬМОВИХ ТА УСНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ (САТТІ)

*Хотченко Ірина Анатоліївна, к.пед.н., доц.,
доцент кафедри східних мов та міжкультурної комунікації факультету
іноземних мов*

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Анотація: *Китайський акредитаційний тест для письмових та усних перекладачів (САТТІ) є ключовим інструментом для оцінювання перекладацьких компетенцій з китайської мови на іноземні (англійська, японська, французька, арабська, російська, німецька, іспанська) та навпаки. Тест охоплює широкий спектр професійних сфер і забезпечує надання кваліфікаційних сертифікатів для письмового і усного перекладу за результатами оцінювання. Його структура, тривалість, критерії оцінювання та гнучкі можливості вибору роблять САТТІ важливим елементом визнання професійної компетенції перекладачів у Китаї та за його межами.*

Ключові слова: *акредитаційний тест, письмові та усні переклади, інструмент.*

Китайський акредитаційний тест для письмових та усних перекладачів (China Accreditation Test for Translators and Interpreters - CATTI) має на меті виміряти компетентність у письмовому та усному перекладі, зокрема синхронному та послідовному, з китайської та семи іноземних мов: англійської, японської, французької, арабської, російської, німецької та іспанської. Тест охоплює широкий спектр сфер, включаючи бізнес, уряд, науку та ЗМІ, однак не призначений для оцінювання художнього перекладу. САТТІ поділяється на чотири рівні від найвищого до найнижчого. Загальна тривалість письмового перекладу складає 120 хвилин, усного — 60 хвилин; практика письмового перекладу триває 180 хвилин, усного перекладу на рівнях I і II — 60 хвилин, а на рівні III — 30 хвилин (MTS-tech, 2021). Практика на старшому рівні не передбачена. Тест адмініструється Китайською видавничою адміністрацією іноземних мов (CFLPA) під керівництвом Міністерства людських ресурсів та соціального забезпечення КНР. Рівні II і III були апробовані у 2003 році, всі рівні впроваджені з 2011 року. Тест проводиться двічі на рік — у травні та листопаді. Кандидати можуть обирати письмовий чи усний переклад або обидві частини. Під час тесту дозволяється мати один англо-китайський і один китайсько-англійський паперовий словник, проте використання електронних

пристроїв заборонене. Оцінювання проводиться за різними критеріями: найвищий рівень ґрунтується на реальному досвіді, рівень I оцінюється комбінацією тесту та перекладених текстів обсягом щонайменше 200 000 слів або понад 100 випадків усного перекладу, рівні II і III — лише за результатами тесту. Прохідний бал становить 60 зі 100, після досягнення якого кандидат отримує кваліфікаційний сертифікат усного та письмового перекладу, виданий CFLPA. Вартість тесту залежить від рівня і типу перекладу: для рівня I письмовий переклад коштує 200 юанів (31 долар США), усний — 300 юанів (47 доларів США); для рівня II письмовий — 90 юанів (14 доларів США), усний — 100 юанів (16 доларів США); для рівня III письмовий — 75 юанів (12 доларів США), усний — 90 юанів (14 доларів США) (University of International Business and Economics, n.d.).

Китайський акредитаційний тест для письмових та усних перекладачів (CATTI) можна порівняти з іншими міжнародними тестами, такими як *IELTS* для перекладачів або *TOEFL* для мовної компетенції, хоча CATTI має свою специфіку. CATTI зосереджений саме на професійних навичках перекладу, включаючи синхронний і послідовний переклад, тоді як IELTS і TOEFL більше оцінюють загальну мовну компетенцію.

Ще один схожий на CATTI тест — *CIOL Diploma in Translation (DipTrans)*, який також орієнтований на письмовий переклад. Однак DipTrans більше зосереджується на письмових текстах, тоді як CATTI охоплює і усний переклад.

Також варто згадати *NAATI (National Accreditation Authority for Translators and Interpreters)*, який використовується в Австралії. NAATI, як і CATTI, оцінює як письмовий, так і усний переклад, але має інші критерії оцінювання та структуру (Zhao & Gu, 2016).

Підбиваючи підсумок, слід зазначити, що китайський акредитаційний тест для письмових та усних перекладачів (CATTI) є важливим інструментом оцінювання професійної компетентності перекладачів, що охоплює широкий спектр мов та сфер діяльності. Його багаторівнева структура і гнучкість у виборі частин тесту робить його доступним та універсальним для кандидатів різних спеціалізацій. Адміністрування тесту під керівництвом офіційних органів забезпечує його прозорість і відповідність сучасним стандартам.

Важливим аспектом є інтеграція реального досвіду у процес акредитації найвищого рівня, що гарантує визнання лише висококваліфікованих перекладачів. Вимоги до знань і практичних навичок на кожному рівні, а також можливість користування паперовими словниками під час тесту, дозволяють зробити процес оцінювання більш об'єктивним. Результати тесту, за умови успішного проходження, слугують підтвердженням високого рівня

перекладацької майстерності та відкривають можливості для професійного зростання.

Література (References):

1. *Language Testing*, 33(3), 439–446. <https://doi.org/10.1177/0265532216643630MTS-tech>. (2021). *What is CATI?* Retrieved from MTS-tech.
2. University of International Business and Economics. (n.d.). *Training of The China Accreditation Test for Translators and Interpreters (CATI)*. Retrieved from UIBE.
3. Zhao, H., & Gu, X. (2016). China Accreditation Test for Translators and Interpreters (CATI): Test review based on the language pairing of English and Chinese.

FROM THE PRACTICE OF CONDUCTING THE CHINESE ACCREDITATION TEST FOR TRANSLATORS AND INTERPRETERS (CATI)

Iryna Khotchenko

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Oriental Languages and Intercultural Communication
V. N. Karazin Kharkiv National University*

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8838-4261>

Abstract. *The Chinese Accreditation Test for Translators and Interpreters (CATI) is a key tool for assessing translation competencies from Chinese into foreign languages (English, Japanese, French, Arabic, Russian, German, Spanish) and vice versa. The test covers a wide range of professional fields and provides qualification certificates for translation and interpreting based on the results of the assessment. Its structure, duration, evaluation criteria, and flexible options make CATI an important element in recognizing the professional competence of translators in China and abroad.*

Keywords: *accreditation test, translation and interpreting, instrument.*

ЖІНКИ В «АЛЬ-КАЇДІ»: МОТИВАЦІЇ, РОЛІ, ВПЛИВ

*Короваєнко Поліна Олексіївна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету історії і права*

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-4368-0304>

Науковий керівник: к.і.н., доц. Ямпольська Л.М.

Анотація: У доповіді розглядаються мотивації, ролі та вплив жінок у міжнародній військово-терористичній ісламістській організації «Аль-Каїда». Досліджено фактори, що спонукають жінок долучатися до організації, їхні функції, а також вплив на діяльність угруповання та суспільство. Наголошено на важливості дослідження гендерних аспектів тероризму для розробки ефективних контртерористичних стратегій.

Ключові слова: «Аль-Каїда», гендер, джихад, тероризм, контртероризм.

«Аль-Каїда» та низка інших терористичних ісламістських організацій довгий час вважалися переважно чоловічою сферою. Однак жінки теж входять до складу різноманітних радикальних ісламістських угруповань і починають відігравати все більш помітну роль в їхній діяльності. Жіночі мотивації складні, а вплив на організацію та широкий терористичний ландшафт недооцінений.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі нових підходів до розуміння гендерних аспектів тероризму, висвітленні малодосліджених аспектів жіночої радикалізації, з'ясуванні того, як саме жінки впливають на стратегію і тактику терористичної організації.

Наша доповідь присвячена дослідженню ролі жінок в «Аль-Каїді», їх мотивації та впливу на організацію та суспільство.

Серед перших представниць жіночої статі, що доєдналися до організації Усами бен Ладена, стала Аафія Сіддікі, що в терористичному світі отримала яскраве прізвисько «Леді Аль-Каїда» (Степанова, 2022). Американські спецслужби вважають її причетною до організації теракту 11 вересня 2001 року, проте належних доказів так і не було знайдено. Однак її наступниці Ель-Аруд – громадянка Бельгії марокканського походження, американки Коллін Лароуз та Джеймі Паулін-Рамірес і сотні дівчат та жінок, що ставали частиною терористичних угруповань, мали значно більший вплив на історію тероризму, хоча деякі імена досі є невідомими (Goldstein, 2003, p. 947).

Мотивації жінок, які залучаються до «Аль-Каїди», є складними та багатогранними. Розглянемо деякі з основних факторів:

– віра в ідеологію «Аль-Каїди», включаючи концепцію глобального джихаду та необхідність боротьби з «ворогами ісламу», є притаманна не лише жінкам Сходу, а й представницям ісламу в країнах Заходу;

- втрата членів сім'ї чи близьких друзів внаслідок конфліктів або дій західних сил може підштовхнути жінок до помсти та приєднання до «Аль-Каїди»;
- відчуття соціальної ізоляції, дискримінації або відсутності можливостей може зробити жінок більш вразливими до вербування;
- «Аль-Каїда» може пропонувати жінкам відчуття ідентичності, мети та приналежності до спільноти;
- деякі жінки можуть бути приваблені романтизованим образом джихаду, який пропагується «Аль-Каїдою»;
- в окремих випадках жінки можуть бути залучені до «Аль-Каїди» через фінансові вигоди, такі як виплати родинам загиблих бойовиків.

Ролі, які відіграють жінки в «Аль-Каїді», еволюціонували з плином часу та відрізняються залежно від регіону та контексту (Pearson, 2023). Спочатку вони обмежувались підтримкою, такою як ведення домашнього господарства, виховання дітей та надання матеріально-технічної допомоги бойовикам. Однак із часом жінки стали більш активними учасницями, беручи на себе такі ролі: вербувальниці, пропагандистки, фінансистки, бойовики, а також роль спеціалізованої інтелектуальної підтримки. Особливо добре жінкам вдається налагоджувати соціальні комунікації, тому вони використовують найрізноманітніші платформи для пошуку нових членів для угруповання чи поширення ідеології.

Вплив жінок в «Аль-Каїді» часто недооцінюється, але є значним. Жінки можуть ефективно виконувати певні ролі, такі як вербування та пропаганда, що підвищує загальну ефективність організації.

Участь жінок може зробити «Аль-Каїду» більш привабливою для інших жінок і молоді, розширюючи базу підтримки (Shay, 2017, p. 32). У суспільній сфері наявність жінок в організації руйнує стереотипи про тероризм як виключно чоловічу сферу, що може ускладнити боротьбу з ним. Жінки можуть відігравати важливу роль у налагодженні зв'язків із місцевими громадами та отриманні підтримки для «Аль-Каїди». Жінок важче виявити та відстежити, що ускладнює контртерористичні зусилля владних структур.

Отже, роль жінок в «Аль-Каїді» є складною та багатогранною. Причини, що мотивують їх вступити до організації, можуть бути різноманітними, проте важливим є розуміння всіх аспектів для того, щоб мати змогу розробляти ефективні контртерористичні стратегії та запобігти поширенню та радикалізації різних напрямів діяльності терористичних угруповань. Необхідним є і глибинне дослідження гендерних аспектів тероризму та розробки програм протидії проблемам, з якими стикаються жінки, щоб запобігти залученню до терористичних організацій.

Література (References):

1. Степанова, О. (2022). «Леді Аль-Каїда»: що відомо про пакистанку, через яку чоловік захопив заручників в Техасі. *Експерт. Український діловий портал*. Режим доступу: <https://expert.in.ua/mezhdunarodnaya->

- [analitika/17012022-ledi-al-kaida-cto-izvestno-o-pakistanke-iz-za-kotoroj-muzhchina-zahvatil-zalozhnikov-v-tehase/](#) (06.03.2025).
2. Goldstein, J. S. (2003). War and Gender: How Gender Shapes the War System and Vice Versa. *Canadian Journal of Political Science*. Vol. 36, 4, 947-949. DOI:10.1007/s11577-003-0132-3
  3. Pearson, P. (2023). Gender and Terrorism: Motivations of Female Terrorists. Retrieved from: https://www.dni.gov/files/documents/FOIA/DF-2023-00139-Gender_and_Terrorism_Thesis.pdf (06.03.2025).
  4. Shay, Sh. (2017). *The Shahids: Islam and Suicide Attacks*. Rutgers: Transaction Publishers, 246 p.

WOMEN IN AL-QAIDA: MOTIVATIONS, ROLES, INFLUENCE

*Korovayenko Polina Oleksiivna,
student of the second (master's) level of higher education
Faculty of History and Law
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University*

Abstract. *The report examines women's motivations, roles and influence in the international military-terrorist Islamist organization Al-Qaeda. The factors that encourage women to join the organization, their functions and their impact on the group's and society's activities are studied. The importance of studying gender aspects of terrorism for developing effective counterterrorism strategies is emphasized.*

Keywords: *Al-Qaeda, gender, jihad, terrorism, counterterrorism.*

РОЛЬ АБДУЛЛИ ОДЖАЛАНА В АНТИТУРЕЦЬКОМУ РУСІ ОПОРУ (80-ті – 90-ті рр. XX ст.)

Новіков Іван Андрійович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 2 року навчання

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4714-9300>

Науковий керівник: к. і. н., доц. Л. М. Ямпольська

Анотація: *Абдулла Оджалан – один із засновників і лідерів Робітничої партії Курдистану (РПК), яка відіграє значну роль у збройній боротьбі курдів за свою незалежність. Дослідження має на меті показати основні аспекти боротьби курдського народу за свою ідентичність, проаналізувавши діяльність лідера курдського національного руху А. Оджалана.*

Ключові слова: *Абдулла Оджалан, Турецький Курдистан, Робітнича партія Курдистану (РПК), Конгрес свободи і демократії Курдистану (KADEK), ліворадикалізм, федералізація.*

Актуальність теми полягає в загостренні сучасної ситуації на Близькому Сході. Розгортання ізраїльсько-палестинського конфлікту і зміна політичного керівництва в Сирії впливають і на становище курдів в Турецькій Республіці. Наразі знову лунають заклики про незалежність Курдистану. Нові політичні лідери Турецького Курдистану шукають різні шляхи вирішення цієї проблеми, однак більшість із них залишаються прихильниками ідей Абдулли Оджалана – одного із визнаних лідерів турецького курдизму.

Новизна дослідження полягає у новому погляді на ідеї А. Оджалана з точки зору сьогоденної ситуації в Туреччині та близькосхідному регіоні. Проаналізовано роль Абдулли Оджалана у розвитку турецького курдизму 1980-х – 1990-х рр., враховуючи як історичний контекст, так і політичні, соціальні та ідеологічні аспекти його діяльності.

Мета доповіді – проаналізувати роль А. Оджалана в антитурецькому русі опору 80-х – 90-х рр. XX ст., дати оцінку його діяльності в контексті боротьби курдської спільноти за самоідентифікацію і незалежність Турецького Курдистану.

Діяльність Абдулли Оджалана тісно пов'язана з Робітничою партією Курдистану (курд. Partiya Karkeren Kurdistan), засновником якої він є. РПК була створена 27 листопада 1978 р. як марксистсько-ленінська підпільна група з ліворадикальним (маоїстським) ухилом. 4 квітня 2002 р. вона перейменована у Конгрес свободи й демократії Курдистану (KADEK), представляє інтереси курдів у Туреччині та на даний час вважається терористичною за оцінками турецького керівництва (Marcus, 2007).

Прокурдські настрої та прагнення до незалежності Курдистану Абдулла Оджалан висловлював ще на ранньому етапі своєї діяльності. У 1971–1974 рр.

він навчався в Університеті Анкари на факультеті політології, але навчання не закінчив, захопившись ліворадикальними ідеями. Тоді ж він познайомився з представниками Партії народного порятунку Туреччини (Öcalan, 2009). За участь в антитурецькому мітингу 7 квітня 1972 р. Оджалан був заарештований. Після виходу на волю впродовж наступних чотирьох років (1972-1976 рр.) брав активну участь у діяльності турецьких і курдських організацій.

У 1973 р. навколо А. Оджалана утворилася група однодумців із числа турецьких і курдських ліворадикальних інтелігентів. Спочатку до неї входили Хакі Карер, Бакі Карер, Фехмі Йілмаз та ін. Самоназвою організації стала «Революціонери Курдистану». У 1973-1974 рр. встановлюються перші зв'язки між групою Оджалана та революціонерами з організації ТНКР-С (Özcan, 2006). «Революціонери Курдистану» мали міцні зв'язки з ліворадикальним турецьким підпіллям. Поразка лівих бойових груп справила значний вплив на трансформацію світогляду Оджалана. Цей провал підштовхнув його на шлях пошуку нових ідей і методів боротьби проти влади. Ще до формального створення РПК турецька влада проводила жорстокі репресії проти учасників цього руху. Найбільший вплив на світогляд та ідеї Оджалана справила втрата його однодумця Хакі Карера, що зрештою призвело до розгортання більш радикальних ідей із залученням збройного протистояння турецькій владі.

Протягом 1980-1990-х рр. керівництво військовими операціями в Турецькому Курдистані А. Оджалан здійснював з території Сирії. Восени 1998 р. сирійська влада під тиском з боку Туреччини вислала Оджалана. Пробувши деякий час у РФ, він був змушений вирушити до Італії, звідки вилетів до Кенії, де переховувався у посольстві Греції. Тримісячний «вояж» А. Оджалана закінчився арештом турецькими спецслужбами на території Кенії. З 1999 р. він перебуває у турецькій в'язниці (McDowall, 2004).

Абдулла Оджалан – не лише політичний лідер курдів, а й теоретик сучасного національно-визвольного руху, автор багатьох фундаментальних праць із соціальних та національних проблем. 17 березня 1993 р. на прес-конференції, проведеній у ліванському місті Бар-Еліасі, курдський лідер наголосив, що РПК «прагне розвивати взятий політичний курс на мирне, демократичне врегулювання курдського питання» (Öcalan, 2009). Оджалан мотивував це необхідністю протидіяти прагненню Туреччини асимілювати національні меншини. За словами Оджалана, РПК не є сепаратистською групою, яка бореться за розчленування країни. Вона «прагне федералізації Туреччини і надання курдам автономії» (Yampolska, 2023). У минулому комуністична марксистська організація, у 1990-ті рр. РПК відійшла від догматичного марксизму, творчо пристосовувавши вчення до курдських реалій. А. Оджалан відкидає комунізм як такий, що знищує індивідуальність. Ідеї Оджалана поділяють більшість курських діячів, зокрема сучасний лідер РПК Мурат Карайилтан.

Підсумовуючи матеріал, зазначимо, що лідер турецького курдизму А. Оджалан відіграв значну роль у формуванні ідеології РПК і практичній реалізації її основної ідеї – протистоянні з турецькою владою в радикальній

формі для здобуття незалежності. Перебуваючи зараз за ґратами, він продовжує впливати на політичні ідеї лідерів Курдистану та РПК.

Література (References):

1. Marcus, A. (2007). *Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight for Independence*. N. Y.: New York University Press, 305 p.
2. McDowall, D. (2004). *A Modern History of the Kurds*. London – New York: I. B. Tauris, 536 p.
3. Öcalan, A. (2009). *War and Peace in Kurdistan: Perspectives for a Political Solution of the Kurdish Question*. Cologne: International Initiative «Freedom for Abdullah Öcalan – Peace in Kurdistan», 48 p.
4. Özcan, A. K. (2006). *Turkey's Kurds. A Theoretical Analysis of the PKK and Abdullah Öcalan*. L. – N. Y.: Taylor and Francis Group, 256 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203019597>
5. Yampolska, L. M. (2023). The Kurdish National Movement in the Context of State-forming Processes in Iraq in the XXth – at the Beginning of the XXIst Century. *Development Trends in Social Science in the Era of Digitalization: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 336–370. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-292-0-15>

ABDULLA ÖCALAN'S ROLE IN THE ANTI-TURKISH RESISTANCE (1980s – 1990s)

Ivan Novikov, 2st year postgraduate student

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Abstract. *Abdullah Öcalan is one of the founders and leaders of the Kurdistan Workers' Party (PKK), which plays a significant role in the armed struggle of the Kurds for their independence. The study aims to show the main aspects of the Kurdish people's struggle for their identity by analyzing the activities of the leader of the Kurdish national movement A. Öcalan.*

Keywords: *Abdullah Öcalan, Turkish Kurdistan, Kurdistan Workers' Party (PKK), Kurdistan Freedom and Democracy Congress (KADEK), left-wing radicalism, federalization.*

МУСТАФА БАРЗАНІ В ПЕРІОД «РАДЯНСЬКОГО ЗАСЛАННЯ» (1947-1958 РР.): МІФИ ТА РЕАЛІЇ

Ямпольська Лариса Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7884-8050>

Анотація: Проаналізовано період «радянського заслання» видатного курдського лідера Мустафи Барзані (1947–1958 рр.) крізь призму міфів і реалій. Приділена увага впливу радянської політики на формування політичних ідей М. Барзані та його ролі в курдському національному русі. Розвінчуються поширені міфи про його залежність від радянської влади, підкреслюється складність відносин із СРСР.

Ключові слова: Мустафа Барзані, курдський національний рух (курдизм), Мехабадська республіка, Демократична партія Курдистану (ДПК), партикулярний націоналізм.

Постать Мустафи Барзані (1903-1979), одного з визначних курдських лідерів ХХ ст., залишається важливим предметом вивчення як у контексті історії Близького Сходу, так і міжнародних відносин. Період перебування в СРСР (1947-1958) значною мірою вплинув на формування його політичних ідей, стратегій і подальшої діяльності (Barzani, 2003). У сучасних умовах, коли курдське питання знову набуває актуальності через геополітичні процеси на Близькому Сході, дослідження міфів і реалій «радянського заслання» Барзані допомагає краще зрозуміти витoki курдського руху та вплив на нього міжнародних гравців. Також це дозволяє проаналізувати радянську політику щодо національних рухів та підходи до використання їх у своїх геополітичних інтересах, що підкреслює наукову новизну дослідження.

Після ліквідації Мехабадської республіки – самопроголошеного курдського державного утворення в Іранському Курдистані, що проіснувало з 22 січня по 16 грудня 1946 р., його військовий міністр М. Барзані з 500 бійцями, в супроводі їхніх родин виступив із Барзана через територію Туреччини та Ірану, розбивши при Маку іранські частини, вийшов до р. Аракс і 17-18 червня 1947 р. у районі Нахічевані перетнув кордон СРСР (Ямпольська, 2021, с. 200). За спогадами начальника служби диверсій та індивідуального терору генерал-лейтенанта П.А. Судоплатова, спочатку курдів помістили в табір для інтернованих, але незабаром радянська влада запропонувала М. Барзані та його одноплемінникам політичний притулок і тимчасове переселення в сільськогосподарські райони Узбекистану поблизу Ташкента (Mossaki, & Ravandi-Fadai, 2024, p. 97). Так почалося «радянське заслання» Барзані, яке поділялося на три періоди: 1947 р. в Азербайджані, тривале перебування в Узбекистані до смерті Й.В. Сталіна в 1953 р. і «московський» період до жовтня 1958 р.

В Азербайджані з барзанських курдів була сформована диверсійна група, яку на випадок війни з Великою Британією радянські спецслужби готували до можливих диверсій у районі нафтопроводів Мосула (Yampolska, 2023, p. 349),

однак незабаром у Москві було прийняте рішення про її розформування. Наприкінці 1947 р. барзанські курди, за наказом голови Управління в справах військовополонених та інтернованих у структурі МВС І.О. Серова, були переведені під Ташкент, на поселення спецпоселенців, а Барзані висланий до м. Аральська (Ямпольська, 2017, с. 155).

Радикальні зміни в житті М. Барзані та його одноплемінників відбулися лише після смерті Й.В. Сталіна. У березні 1953 р. лідер курдів вилетів до Москви. Про ці події він залишив спогади: «Я підійшов до Спаських воріт Кремля і почав у них стукати. На запитання офіцера відповів: це стукає до Кремля не Барзані, а курдська революція» (Barzani, 2003, р. 65). Голова Ради міністрів СРСР Г.М. Маленков мав розмову з Барзані, після якої лідер іракських курдів під прізвиськом Мамедов був направлений на навчання до Військової академії ім. М.В. Фрунзе і паралельно до Вищої партійної школи, а барзанці були зараховані до різних навчальних закладів (Yampolska, 2023, р. 350).

Однак, всупереч поширеному міфу, М. Барзані не закінчив Вищу партійну школу, не складав державних іспитів і не отримав диплома. Дослідники Н. Моссакі і Л. Раванді-Фадаї стверджують, що в його особовій справі, яка знаходиться в Російському державному архіві соціально-політичної історії, містить 296 сторінок документів, детально розповідається про «московський» період його «радянського заслання»: Барзані не навчався у військовій академії, як припускають деякі міфи, а замість цього відвідував Вищу партійну школу, перш за все, щоб отримати статус, а не освіту (Mossaki, & Ravandi-Fadai, 2024, р. 98).

Одним із найпоширеніших міфів про радянське заслання Барзані є те, що він отримав звання радянського генерала. Цей міф не підтверджується жодними документами в особистому досьє Барзані. Незважаючи на те, що він справді придбав генеральський мундир у магазині військового постачання в Ташкенті в 1951 р. і зробив у ньому світлину, що пізніше була неправильно інтерпретована різними джерелами, включаючи британську розвідку, щоб припустити, що Барзані мав високе звання в радянській армії (Mossaki, & Ravandi-Fadai, 2024, р. 100). Міф про Барзані як радянського генерала, ймовірно, походить від західних ЗМІ, які часто зображували його як радянського агента, щоб підкреслити радянський вплив на Близькому Сході (Gunter, 2018, р. 90).

Досьє також дає уявлення про роль радянських дипломатів у житті М. Барзані. Звернемо увагу на дві ключові фігури – Ф.Ф. Волошина (співробітника ЦК КПРС) і Г.Н. Нечкіна (арабіста, дипломата, що мав значний досвід роботи в арабському світі, відігравав роль посередника в радянсько-курдських відносинах) (Mossaki, & Ravandi-Fadai, 2024, р. 102). Звіти цих дипломатів і переписка Барзані відображають всю складність радянської політики щодо курдського лідера. Хоча Барзані не вважався ідеологічним союзником СРСР, його продовжували підтримувати, визнаючи цінність як символу курдського націоналізму та потенційної протидії західному впливу в регіоні (The Kurds in a Changing Middle East, 2019, р. 55). Коли 14 липня 1958 р. відбулася Іракська революція (державний переворот А.К. Касема), М. Барзані повернувся до Іраку і став, з урахуванням важливості єдності нової влади з курдами для прем'єр-

міністра і міністра оборони Іраку А.К. Касема віце-президентом Іракської Республіки.

Таким чином, «радянський період» біографії М. Барзані (1947-1958), оповитий міфами та легендами, вплинув на формування його світоглядних позицій і подальшої зовнішньополітичної орієнтації. Однак комуністичну ідеологію він так і не сприйняв: «Я не є ні комуністом, ні диктатором... Доки я тримаю в руках гвинтівку, я хазяїн сам собі, я не служу ніякій іноземній розвідці чи державі – ні британцям, ні американцям, ні росіянам» (Barzani, 2003, p. 114). Суперечливість позиції М. Барзані окреслена спробою поєднання двох варіантів курдизму – партикулярного та інтегрального – характерної риси його діяльності.

Література (References):

1. Barzani, M. (2003). *Mustafa Barzani and the Kurdish liberation movement, 1931–1961*. New York: Palgrave Macmillan, 370 p. DOI: [10.1007/978-1-349-63384-5](https://doi.org/10.1007/978-1-349-63384-5)
2. Ямпольська, Л.М. (2021). Курдська автономія в Ірані: до питання про створення Мехабадської республіки. *XXIV Сходознавчі читання А. Кримського: матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 30-річчю Інституту сходознавства імені А.Ю. Кримського НАН України*, 21 грудня 2021 р. К., 200–202. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/7692>
3. Mossaki, N., & Ravandi-Fadai, L. (2024). Mustafa Barzani's Soviet Exile: Popular Myths vs. Evidence in Russian Archives (Part I). *Vostok (Oriens)*, 2, 96–108. DOI: [10.31857/S086919080029951-3](https://doi.org/10.31857/S086919080029951-3)
4. Yampolska, L.M (2023). The Kurdish National Movement in the Context of State-forming Processes in Iraq in the XXth – at the Beginning of the XXIst Century. *Development Trends in Social Science in the Era of Digitalization: Scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 336–370. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-292-0-15>
5. Ямпольська, Л.М. (2017). Курдський національний рух і військово-політична діяльність Мустафи Барзані (1903–1979). *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. К.: «Видавництво «Гілея», 122 (7), 153–158.
6. Gunter, M.M. (2018). The Kurdish Question and Soviet Foreign Policy. *International Journal of Middle East Studies*, 50(1), 89-103.
7. *The Kurds in a Changing Middle East: History, Politics and Representation* (2019). Ed. F.A. Jabar, R. Mansour. L. – N.Y.: I.B. TAURIS, 269 p. Retrieved from: <https://dokumen.pub/the-kurds-in-a-changing-middle-east-history-politics-and-representation-9781788318907-9781786735492.html>

MUSTAFA BARZANI DURING THE «SOVIET EXILE» PERIOD (1947-1958): MYTHS AND REALITIES

Larysa Yampolska, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of World History

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7884-8050>

Abstract. *The period of «Soviet exile» of the prominent Kurdish leader Mustafa Barzani (1947–1958) is analyzed through the prism of myths and realities. Attention is paid to the influence of Soviet policy on the formation of M. Barzani's political ideas and his role in the Kurdish national movement. Common myths about his dependence on Soviet power are debunked, and the complexity of relations with the USSR is emphasized.*

Keywords: *Mustafa Barzani, Kurdish national movement (Kurdism), Mehabad Republic, Democratic Party of Kurdistan (DPK), particular nationalism.*

ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ (1923-2023)

Аулін Олександр Анатолійович,
к.філос.н., старший науковий співробітник
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7304-7182>

Анотація: у дослідженні розглядається специфіка зовнішньої політики Турецької Республіки в 1923-2023 рр. Показано, що розвиток турецької державності в республіканський період на початковому етапі проходив у важких умовах зовнішньої протидії. Визначено основні атрибути турецької політики: орієнтація на власні сили, адекватна відповідь на військово-політичні виклики та політичний прагматизм. Наведена періодизація зовнішньої політики Туреччини.

Ключові слова: неоосманізм, політичне лавіювання, ісламісти, зовнішня політика, політичне лідерство.

В історичному плані Туреччина є відносно молодою державою. Завдяки виваженій політиці керівництва за минуле століття республіка пододала важкий шлях від майже повної територіальної фрагментації до регіонального лідерства. Специфіка турецької політики, що відрізняється адекватними відповідями на виклики, становить безсумнівний інтерес для сучасної України.

Турецька Республіка заснована у жовтні 1923 р. За підсумками I світової війни колишня Османська імперія втратила більшість територій на Близькому Сході, війська Антанти контролювали тодішню оттоманську столицю – Стамбул і Чорноморські протоки. Грецький експедиційний корпус захопив Ізмір і з боями рухався на Анкару. Французькі та вірменські війська захопили Кілікію, яка за умовами Севрського мирного договору (1920), повинна була увійти до складу Демократичної республіки Вірменія, що тоді створювалася. Теперішній Хатай став підмандатною територією Франції, яка мала намір приєднати цю провінцію до Сирії.

У таких надскладних умовах засновник республіки та її перший президент (1923-1938) Кемаль Ататюрк заклав основи зовнішньої політики Туреччини, основними атрибутами якої й досі залишаються орієнтація на власні сили, адекватна відповідь на військово-політичні виклики та політичний прагматизм. Умовно турецьку зовнішню політику можна розділити на декілька основних етапів.

Перший, з 1923 р. по 1935 р. період посиленого політичного лавіювання, коли турецька державність перевірялася на міцність з одного боку англо-французьким тандемом і грецькими інтервентами, з іншого – Радянським Союзом. Мустафа Кемаль, який орієнтувався на англійську модель державно-політичного будівництва, на початку 1920 років отримав від країн-переможниць пропозицію південним флангом Антанти і взяти участь у

протистоянні з Радянською Росією. Адекватно враховуючи демографічний, військовий та економічний потенціал післявоєнної Туреччини, Кемаль-паша віддав перевагу тимчасовому ситуативному союзу з Кремлем. Уже влітку 1920 р. Москва надіслала 6000 гвинтівок, понад 5 мільйонів патронів, 200,6 кг золота в злитках. У 1921-1922 рр. 10 млн. золотих карбованців, 33 275 гвинтівок, 57 986 патронів, 54 гармати, 20 000 протигазів та інше військове спорядження (Yılmaz, 2023). Завдяки цьому прихильникам Мустафи Кемаля до кінця 1920-х років вдалося звільнити майже всю територію теперішньої Турецької Республіки (крім Хатая, якій увійшов до складу республіки в 1939 р.).

З середини 1930-х років починається період інтеграції Туреччини в європейські та світові організації (Ліга Націй тощо) під британським політичним патронажем. Водночас, продовжується економічно-вигідне співробітництво з СРСР, зокрема будівництво радянськими фахівцями крупних промислових підприємств. Однак, намагання перевести економічні відносини у військово-політичні блокуються Анкарою. В часи II світової війни Туреччина лавірує між III Рейхом та Великою Британією, наприкінці війни Анкара приєднується до антигітлерівської коаліції і в 1945 р. отримує можливість стати членом ООН.

У 1952 р., намагаючись захиститися від радянських зазіхань на територіальну цілісність, Туреччина стає членом НАТО і переходить під патронат США. В ці роки поживається політичне життя в республіці, створюється реальна багатопартійна система, до великої політики починає повертатися іслам. У 1960 та 1980 роках відбуваються військові перевороти. Путчисти намагаються стабілізувати соціально-політичну ситуацію в країні, яка вибухає через протистояння лівих і правих сил. Поряд з цим, військові виступають проти ісламістів.

У 1990-х роках з розпадом соцтабору починається нова доба в турецькій історії. Анкара перетворюється на суб'єкт світової політики, виходячи з під контролю Заходу. Активізується східний вектор зовнішньої політики Анкари щодо співпраці з близькосхідними і балканськими країнами. Поряд з цим, Туреччина починає розповсюджувати свій вплив на мусульманські республіки колишнього СРСР.

Після військового перевороту 1997 р., використавши соціально-економічну кризу кінця 1990-х років до влади в країні (2002) приходять помірковані ісламісти на чолі з теперішнім президентом Р.Т. Ердоганом. Новому лідеру вдається стабілізувати політико-економічну ситуацію в країні та після невдалого путча 2016 р. витіснити воєнних із політики. Використовуючи неоосманські підходи, Туреччина має значні успіхи у сфері загально-тюркській інтеграції (Давутоглу, с. 335-347). На території колишнього СРСР Анкара поступово збільшує свій вплив у центральноазіатському регіоні та на Кавказі, де підтримує Азербайджан у війнах за Нагорний Карабах, нівелюючи тим самим російський вплив. Поряд з цим, Туреччина розвиває співробітництво з африканськими країнами, грає вагомую роль в Лівійському врегулюванні та вирішенні палестинської проблеми. В грудні 2024 р. захоплення влади в Сирії протурецькими ісламістськими

угрупованнями на чолі з Хайят Тахрір аш-Шам кардинально змінює ситуацію на Близькому Сході та суттєво впливає на загальносвітові політичні тренди, що значно посилює амбіції Анкари щодо політичного лідерства у регіоні.

Література (References)

1. Давутоглу, Ахмет. Стратегічна глибина. Міжнародне становище Туреччини [Текст] = Stratejik derinlik Türkiye'nin Uluslararası konumu : [пер. і переповідь із тур. О.А. Аулін, із англ. О.В. Ауліна]. Київ : ДЕОНИС, 2023. 376 с.
2. Yılmaz, Aydın. 2023. Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyetler Birliği Ekonomik İlişkileri Economic Relations of the Republic of Türkiye and The Soviet Union. Dergipark. Режим доступу: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3319376>

THE REPUBLIC OF TÜRKİYE IN WORLD POLITICS (1923-2023)

Oleksandr Aulin,
Candidate of Philosophical Sciences,
Senior Research Fellow of
the State Institution «Institute of World History
of the National Academy of Sciences of Ukraine»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7304-7182>

Abstract. *The study examines the specifics of the foreign policy of the Republic of Türkiye in 1923-2023. It is shown that the development of Turkish statehood in the republican period at the initial stage took place in difficult conditions of external opposition. The main attributes of Turkish policy are determined: orientation on one's own forces, adequate response to military-political challenges and political pragmatism. The periodization of Turkey's foreign policy is given.*

Keywords: *neo-Ottomanism, political maneuvering, Islamists, foreign policy, political leadership.*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ КИТАЮ: ВПЛИВ ІНДУСТРІЇ 4.0 НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЛІДЕРСТВА КИТАЮ

Шахова С.А., Нікіміна Ю.О.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1017-9298>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Анотація. Розглянуто як упровадження стратегії «Made in China 2025» та розвиток Індустрії 4.0 сприяють цифровізації виробничого сектору, підвищенню технологічної автономії та формуванню інноваційної екосистеми. Особлива увага сфокусована на досягненнях Китаю та залученні інвестицій у сферах електромобілебудування, робототехніки, зеленої енергетики та ролі високошвидкісних залізниць, 5G-мереж та розумних міст у цифровізації економіки КНР. Проте модернізаційні процеси стикаються з питаннями, зокрема технологічної, геополітичної конкуренції між країнами та проблемами економічної нерівності.

Ключові слова: Індустрія 4.0, Made in China 2025, цифровізація, глобалізація, автоматизація, штучний інтелект, Інтернет речей.

Сьогодення перебуває у вирі технологічних трансформацій, які визначають майбутнє глобальної економіки. Сучасний світ знаходиться на межі змін, оскільки традиційна модель розподілу ресурсів вичерпує себе, і такі держави, як Китай, Індія, Бразилія, Індонезія, Сінгапур та Гонконг досягли значного економічного успіху завдяки мобілізації національних ресурсів та використанню можливостей глобалізації (Сосновська, 2022). Індустрія 4.0, відома як Четверта промислова революція, стала символом інновацій та новаторства, об'єднуючи цифрові технології, автоматизацію, штучний інтелект та Інтернет речей. Ці зміни сприяють створенню розумних виробничих систем, які підвищують ефективність виробничих процесів, адаптивність та всесвітню конкурентоспроможність підприємств. Індустрія 4.0 не лише змінює традиційні галузі, а й формує нову економічну реальність, де інновації стають головним чинником розвитку. Головна ідея концепції полягає в підключенні усіх елементів виробництва – обладнання, продукції, інформаційних потоків та навіть людей – до єдиної глобальної мережі обміну даними.

КНР щосили прагне змінити модель "світової фабрики", яка характеризується дешевою робочою силою, до моделі високотехнологічного виробництва. Через помітне зростання лідерства та конкуренції з боку США, Японії, країн Європи, Китай активізував зусилля задля підтримки своєї промислової потужності. Незважаючи на зусилля, КНР залежить від імпорту ключових компонентів, що робить регіон вразливим до санкцій (зокрема, з боку США). Ініціатива "Зроблено в Китаї 2025" (Made in China 2025 (MIC 2025)), активно діє з 2015 року як стратегія модернізації китайського вторинного сектору економіки. Метою цієї програми є перетворення Китаю на світового лідера у високотехнологічних галузях, зменшення залежності від

імпортних технологій та підвищення конкурентоспроможності китайських товарів на глобальних ринках. Таким чином, МІС 2025 покликана забезпечити Китаю конкурентоспроможність та провідну роль у таких секторах, як робототехніка, електромобілебудування, аерокосмічна промисловість та біотехнологія. Протягом років дії програми, Китай досяг багатьох надбань у технологічному секторі, що включають численні інвестиції у розробці та виробництві електромобілів, напівпровідників та покращення потенціалу в розробці робототехніки. Китай став світовим лідером у виробництві електромобілів, інвестувавши мільярди доларів у розвиток власного виробництва напівпровідників, а компанії BYD, NIO та Xpeng, та зараз активно розвивають цей напрямок. У рамках програми особлива увага була сконцентрована на сталому розвитку та зеленій економіці, адже Китай інвестує у відновлювальну енергетику (сонячну, вітрову), що робить його провідним гравцем на ринку. Окрім трансформаційних технологічних змін, помітний розвиток швидкісних залізниць, 5G-мереж та зростання "розумних міст", що загалом підтримує загальну цифровізацію економіки.

У 2025 році Китай залишається ключовим гравцем у світовій економіці, і його модернізація є важливим аспектом для розуміння глобальних економічних трендів. Основними аспектами Індустрії 4.0 в Китаї є автоматизація, цифровізація, використання штучного інтелекту, Інтернету речей, робототехніки та великих даних. Китай просуває автоматизовані технології для підвищення безпеки та ефективності, зокрема вугільної промисловості, найбільшої у світі, яка вже тривалий час потребує впроваджень щодо безпеки. На шахті Hongliulin, якою керує державна Shaanxi Coal Group, гігант телекомунікаційного обладнання Huawei Technologies встановив технологію 5G, яка зменшує кількість працівників під землею, замінюючи їх машинами, керованими з комфорту кондиціонованих «віртуальних шахт» на поверхні майданчика (Reuters, 2023). Згідно з даними компанії, ця система, яка діяла протягом року, скоротила кількість підземних робітників на 18%, і в результаті зменшила смертність людей, спричиненими аварійними ситуаціями.

Сучасні компанії змушені впроваджувати новітні технології, зокрема штучний інтелект, щоб залишатися конкурентоспроможними. Завдяки ускладненим аналітичним можливостям штучний інтелект дозволяє швидко обробляти великі обсяги даних та отримувати цінну інформацію, яка сприяє ефективному прийняттю рішень. На сьогоднішній день, велика кількість КНР активно використовують новітні технології AI та IoT для оптимізації виробництва. Китайський виробник побутової техніки створив "розумні фабрики", де виробництво повністю інтегроване з цифровими системами управління. Наприклад, компанія Haier. Компанія інтегрує штучний інтелект (ШІ) у всі аспекти бізнесу, створюючи розумні екосистеми для підвищення ефективності та покращення взаємодії з користувачами. Основні принципи їхньої стратегії полягають у глибокій інтеграції ШІ, що є основою бізнес-моделі, де технології підвищують операційну ефективність і покращують

досвід користувачів. Haier Smart Home Brain забезпечує стабільну роботу сотень мільйонів розумних пристроїв. Це унікальна ШІ-платформа, яка включає лабораторії IoT, голосові технології та аналіз великих даних, що керує екосистемою побутових пристроїв, аналізуючи дані та вподобання споживачів для персоналізованого досвіду. Залучення штучного інтелекту забезпечує безпеку даних, зокрема HomeGPT використовує граничні обчислення для захисту інформації та сприяє співпраці з партнерами для розширення ШІ-можливостей (Forbes, 2024).

Протягом року Китай продемонстрував світові власні технологічні здобутки та їхній вплив на модернізацію виробничих процесів на підприємствах. Активне дослідження нейромереж, штучного інтелекту зміцнює наукову та інвестиційну позиції КНР, задаючи глобальну конкуренцію на ринку ШІ. Однак зростають побоювання користувачів щодо збору та використання персональних даних, особливо в контексті глобальних технологічних компаній Піднебесної, посилення геополітичної конкуренції та зростаюча присутність китайських технологій може спричинити залежність від Піднебесної у сфері інфраструктури, зв'язку та інформаційної безпеки. Численні успіхи та доцільність впровадженої ініціативи МІС 2025, з країнами, які вважають КНР загрозою для глобальної конкуренції, призводить до торгівельних війн та обмежень на експорт технологій до Китаю. Крім того, упровадження автоматизації та діджиталізації на вітчизняних підприємствах можуть призвести до втрати робочих місць у традиційних секторах, що є головною загрозою цифровізації та ймовірною соціальною напругою в країні. Відсутність активного управління економічною безпекою в умовах цифровізації може призвести до виникнення низки проблем, зокрема до зниження конкурентоспроможності економіки, уповільнення інноваційного розвитку та нестачі кваліфікованих кадрів у сфері цифрових технологій (Онищенко, С. В., & Маслій, О. А., 2019). Також цифровізація може збільшити цифровий розрив між працівниками та технологіями й посилити контроль з боку держави. Проте ризики оцифрування не завжди мають негативний характер і можуть бути ефективно мінімізовані за допомогою продуманої стратегії цифрового розвитку. Зокрема, ключову роль відіграє вдосконалення регулювання цифрової економіки, розвиток освітніх ініціатив для підготовки кадрів, упровадження механізмів кібербезпеки та стимулювання здорової конкуренції. Вчасна адаптація до змін та дієве управління цифровими ризиками допоможуть уникнути критичних загроз і сприятимуть сталому економічному зростанню. Подальший успіх та технологічна потужність залежатиме від здатності Китаю подолати всі виклики та знайти баланс між інноваціями, екологічними питаннями та соціальним розвитком.

Враховуючи переваги та недоліки процесу цифровізації, хочеться зацентрувати увагу на аспекті розвитку технологій, залучення інвестиції в науково-дослідницькі розробки. Китай активно розвиває власні високотехнологічні сектори, включаючи штучний інтелект, квантові технології, біотехнології та напівпровідники, саме тому інвестиції у R&D

зменшать значну залежність країни від імпорту інноваційних продуктів. Згідно з даними Національного бюро статистики (NBS), загальні видатки на дослідження та розробки перевищили 3,6 трильйони юанів (близько 500 мільярдів доларів) у 2024 році, що на 8,3 відсотка більше, ніж у попередньому році. У 2024 році витрати склали 2,68 відсотка валового внутрішнього продукту Китаю, що на 0,1 відсоткового пункту більше, ніж у звітному періоді (ChinaDaily, 2025). Крім того, відомо, що Китай увійшов у топ-15 рейтингу Глобального інноваційного індексу 2024, а його міста, Шеньчжень і Пекін, стали провідними науковими центрами. Розвиток та вкладення капіталу в наукові дослідження сприятиме подальшому процвітанню таких стратегічних напрямків, як: зелені технології, розумне виробництво, дослідження космосу тощо. Створення досконалої науково-освітньої бази за рахунок розширення фінансування університетів, дослідницьких центрів сприяє підготовці висококваліфікованих кадрів, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність економіки та підприємництва.

Таким чином, вплив Індустрії 4.0 має всеосяжний характер на перспективи розвитку всіх видів діяльності – від виробництва та введення бізнесу до побутових щоденних потреб людства. Безперечно, питання становлення та розвитку Індустрії 4.0 є актуальним і потребує детального вивчення з метою глибокого усвідомлення поточного стану, перспектив та напрямів її можливого впливу.

Література (References):

1. Сосновська, О. О. (2022). Вакофян, В. Г. (2022). Індустрія 4.0: сутність і тенденції розвитку. *Науковий журнал БІЗНЕС ІНФОРМ*, 1, 137-144.
  2. Reuters. (28 April 2023 p.). China automating mines to improve safety as coal output grows. (A. Hayley, Ред.) Отримано з <https://www.reuters.com/markets/commodities/china-automating-mines-improve-safety-coal-output-grows-2023-04-28/>
  3. Forbes. (13 September 2024 p.). Haier's AI Evolution: Charting The Course For GE Appliances. (M. Greeven, Ред.) Forbes. Отримано з <https://www.forbes.com/sites/markgreeven/2024/09/13/haiers-ai-evolution-charting-the-course-for-ge-appliances/>
  4. Онищенко, С. В., & Маслій, О. А. . (2019). Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект.
  5. ChinaDaily. (23 January 2025 p.). China's R&D spending reports rapid growth in 2024. Отримано з <https://www.chinadaily.com.cn/a/202501/23/WS6791d42fa310a2ab06ea8de9.html>
- Global Innovation Index . (2024). Отримано з <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/china>

MODERNIZATION OF CHINA'S MANUFACTURING CAPACITIES: THE IMPACT OF INDUSTRY 4.0 ON CHINA'S COMPETITIVENESS AND STRENGTHENING OF ECONOMIC LEADERSHIP

Sofiiia Shakhova, Yuliia Nikitina

V.N. Karazin Kharkiv National University

Abstract. The article examines how implementing the "Made in China 2025" strategy and developing Industry 4.0 contribute to the digitalization of the manufacturing sector, the enhancement of technological autonomy, and the formation of an innovative ecosystem. Special attention is focused on China's achievements and investment attraction in electric vehicle production, robotics, green energy, and the role of high-speed railways, 5G networks, and smart cities in the digitalization of China's economy. However, modernization processes face challenges, including technological and geopolitical competition between countries and issues of economic inequality.

Keywords: Industry 4.0, Made in China 2025, digitalization, globalization, automatization, artificial intelligence, Internet of Things.

ІСТОРІЯ В МОВЛЕННІ: ЯК ЗАВОЮВАННЯ ВПЛИНУЛИ НА ФОРМУВАННЯ АРАБСЬКИХ ДІАЛЕКТІВ

Касем Я. І., Мізяк О. В.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Анотація: У статті розглядається вплив історичних завоювань на формування арабських діалектів. Розкрито теоретичні основи мовних змін в контексті історичних подій, описано розповсюдження арабської мови під впливом завоювань, а також міжмовні запозичення. Особлива увага приділяється впливу турецької, перської та єврейської мов на арабські діалекти.

Ключові слова: арабська мова, діалекти, історичні завоювання, запозичення, міжкультурні впливи.

Вивчення впливу історичних завоювань на мовні процеси є важливим для розуміння розвитку сучасних арабських діалектів. Завоювання відігравали ключову роль у поширенні арабської мови та її адаптації до місцевих умов. Основні історичні події, такі як арабські завоювання VII–VIII століття, Османське панування та колоніальні впливи, суттєво вплинули на мовний ландшафт арабського світу.

З поширенням ісламу в VII столітті арабська мова стала мовою адміністрації, науки та культури у багатьох завойованих регіонах, таких як Північна Африка, Близький Схід та Іспанія. Завоювання сприяли активному контакту арабської мови з місцевими мовами (берберською, коптською, перською), що призвело до утворення нових діалектів та мовних змін. Особливо важливу роль у стандартизації мови відіграв Коран, який став основою класичної арабської мови.

Вплив місцевих мов на арабську мову проявляється у великій кількості запозичень. Наприклад, перська внесла багато термінів, пов'язаних із державним управлінням, культурою та побутом. Турецька мова, особливо під час Османського правління, залишила слід у лексиконі арабських діалектів Близького Сходу та Північної Африки. Багато слів, пов'язаних із військовою справою, адміністрацією та побутом, мають турецьке походження. Єврейська та арамейська мови також здійснили значний вплив, особливо у регіонах, де проживали великі єврейські громади.

Східні арабські діалекти (Ірак, Левант, Затока) зазнали значного впливу перської та османської мов. У них часто зустрічаються слова та граматичні структури, характерні для цих мов. Західні арабські діалекти (Магриб, Єгипет) мають суттєві відмінності. У Північній Африці арабська мова значною мірою інтегрувала французькі та іспанські запозичення через колоніальний період. У сучасних арабських діалектах можна помітити вплив англійської мови, особливо у сферах технологій, бізнесу та освіти.

Історичні завоювання відіграли ключову роль у формуванні арабських діалектів, сприяючи їхній еволюції та диференціації. Контакти з іншими культурами та мовами збагачували арабську мову, роблячи її більш гнучкою та адаптивною. Подальші дослідження мовних контактів дозволять глибше зрозуміти процеси розвитку арабських діалектів та їхню роль у сучасному мовному середовищі.

Література (References):

1. Versteegh, K. (2014). *The Arabic Language*. Edinburgh University Press.
2. Owens, J. (2006). *A Linguistic History of Arabic*. Oxford University Press.
3. Holes, C. (2004). *Modern Arabic: Structures, Functions, and Varieties*. Georgetown University Press.
4. Blau, J. (1981). *The Emergence and Linguistic Background of Judaeo-Arabic: A Study of the Origins of Middle Arabic*. Brill.
5. Wehr, H. (1994). *A Dictionary of Modern Written Arabic*. Otto Harrassowitz Verlag.

ІСЛАМ ЯК ОСНОВА АРАБСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ: ЄДНІСТЬ РЕЛІГІЇ ТА РОЗУМУ

Алієва Айгюн Фазіл кизи, Мізяк О. В.

Харківський національний університет ім В.Н. Каразіна

Анотація: в цій статті розглянуто витoki арабської філософії, її поступовий розвиток та релігійний вплив на неї. Також ця робота дає змогу розглянути зв'язок релігії та розуму ближче, дізнатися його особливості. Розвиток арабської філософії бере свій початок із зародженням Ісламу у країнах сходу. І хоча в той час у філософських суперечках в Сирії за основу використовувалися логіка Аристотеля та грецькі традиційні тексти, є головний фактор, що відрізняє ісламську (арабську) філософію від інших - джерела. Філософія ісламу базується здебільшого на Корані та хадисах і саме цей аспект ми розглянемо детальніше. Ще однією характерною рисою є присутність логіки.

Також в дописі представленні найвизначніші постаті арабської філософії та науки, такі як: Ібн-Сіна, Аль-Газалі, Румі, Мулла Садра. Розкрито такі поняття, як: фальсафа (فلسفة), мантик (منطق), та калам (الكلام).

Ключові слова: філософія, Іслам, логіка, релігія, порівняння, розум, Коран, хадис.

Арабська філософія поринає корінням у часи зародження Ісламу (662 р. н. е.), і нескладно здогадатись, що вплив релігії на неї мав чи малу роль. Але все ж таки вона змогла розділитись на світську філософію - калам (الكلام), де вплив релігії був меншим, та релігійну - фальсафа (فلسفة). Їх головною відмінністю є протиріччя доказів: калам - потребує твердження, які мають точні аргументи, в той час як в релігійних текстах, на яких базується фальсафа існують твердження, що не мають досить аргументованого підґрунтя. Один з ісламських філософів Газалі, наприклад, в своїх роботах критикував світських філософів, і доказав що низка їх теологічних тез немає достовірних доводів.

Деякі західні філософи вважають що в ісламській філософії немає поля для відкритого мислення, що є великою помилкою. Насправді, ісламська філософія базується на Корані та хадисах, трактування яких поділяється на декілька шкіл/мазхабів, що і є доказом того, що вільне мислення в Ісламі присутнє. Окрім того, логіка Аристотеля зіграла чималу роль в арабській філософії, ісламські філософи адаптували її, додаючи своїх власних спостережень.

Ібн-Сіна був послідовником мислення Аристотеля та в своїй праці "Теорія пізнання" вказує, що наш мозок є місцем, де зустрічаються розум та відчуття. Підкреслює важливість здобуття знань та пізнання, кінцевою/найвищою точкою якого є Бог. За Сіною внутрішнє сприйняття людини має здібності: загальний орган відчуттів (الحاسة المشتركة), уява (الخيال), активне уявлення (التخيل), когнітивне мислення (المفكرة) та пам'ять (الحافظة).

Румі мав більш духовне інтуїтивне ставлення на ісламському підґрунті до філософії. Він був не тільки поетом, а ще й містичним мислителем. За його філософією, розум та любов мають різне сприйняття реальності.

Мулла Садра - один з визначних ісламських філософів, натхненний мисленнями Піфагора, Сократа та інших грецьких мислителів. В своїй особистій філософії він комбінує Іслам, містицизм, вчення Корану, хадисів з іншими традиціями мусульман того часу. Поділяє науку на теоретичну (логіка, математика, метафізика) і практичну (етика, економіка, політика). Серед усіх цих наук, філософія займає найважливіше місце.

Тож, можна сказати що арабська філософія розвивалась під впливом як Ісламу, так і античною думки. Та попри велику роль релігії в ній, не втратила логіку та простір для відкритого мислення.

Література (References):

1. Tan, J. (2004). *Islamic philosophy*. (7-176).
2. McGinnis, J. (2009). Arabic and Islamic philosophy. In *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Edward N. Zalta, Ed.).
3. Dhanani, A. (2022). Islamic philosophy and science. *Islamic History and Culture*, 12(3), 168-169.
4. Adamson, P. (2005). Introduction. In *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy* (pp. 1-16). Cambridge University Press.

ISLAM AS THE BASIS OF ARAB PHILOSOPHY: THE UNITY OF RELIGION AND REASON

Alieva Aigun Fazil Kyzy, Mizyak Oleksnadra
V.N Karazin Kharkiv National University

Abstract. *This article examines the origins and development of Arabic philosophy, highlighting its religious foundations and distinctive features, such as its reliance on the Quran and Hadiths, as well as the role of logic. Additionally, it explores key philosophical concepts like falsafa (فلسفة), mantiq (مَنْطِق), and kalam (الْكَلَام), while discussing the contributions of prominent thinkers such as Ibn Sina, Al-Ghazali, Rumi, and Mulla Sadra.*

Keywords: *philosophy, Islam, logic, religion, reason, Quran, Hadith.*

ЧИСЕЛЬНІ ТА ОБЧИСЛЮВАНІ ТА МЕТАФОРИ ЧИСЕЛ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

العدد والمعدود وكنایات العدد في اللغة العربية

Ахмад Гарібо Г., Кривоніс М. І., Алієва А., Касем Я.І.

Кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Анотація: Числівники в арабській мові поділяються на кількісні та порядкові, причому кількісні складаються з чотирьох основних груп: прості (1-10), складні (11-19), сполучені (21-99) і круглі десятки (20, 30, 40 тощо). Вони узгоджуються з іменниками за родом і числом за певними правилами, а порядкові числівники завжди відповідають іменнику за граматичними характеристиками.

Ключові слова: числівник, іменник після числівника, займенникові числівники, арабська мова.

ملخص البحث

العدد: هو اسم يبين كمية الأشياء المعدودة وترتيبها، وهو نوعان: العدد الأصلي، والعدد الترتيبي، ولكل واحد منهما أقسامه في التذكير والتأنيث والإعراب والبناء الاعداد الاصلية:

تقسم الأعداد في اللغة العربية إلى أربعة أقسام رئيسة، وهي:

1. الأعداد المفردة: مثل واحد واثنان وثلاثة وأربعة وخمسة.....الخ.
2. الأعداد المركبة: مثل أحد عشر و اثنا عشر و أربعة عشر.....الخ.
3. الأعداد المعطوفة: مثل خمسة وعشرون ، تسعة وسبعون.....الخ.
4. ألفاظ العقود: مثل عشرون وثلاثون وأربعون وخمسون.....الخ

* 1و2 يوافقان المعدود دائماً في التذكير والتأنيث مثل نقول : مكتبة واحدة ، طالب واحد ، طالبان اثنان ، رجلان اثنان.

* 3-9 يخالف المعدود دائماً في التذكير والتأنيث مثال نقول خمس طالبات وتسعة طلاب .

* 10 يخالف المعدود مفرداً ويطابقه مركباً في التذكير والتأنيث مثال نقول خمسة رجالٍ و عشرُ طالباتٍ

* ألفاظ العقود (20-90) والمئات والالوف ثابتة لا تتغير في التذكير والتأنيث مثال نقول عشرون طالباً وخمسون طالبةً.

الاعداد الترتيبية : توافق المعدود في التذكير والتأنيث مثال نقول الفائز الاول والفائز الاول ، الطالب الخامس والطالبة الخامسة .

المعدود : هو الاسم الواقع بعد العدد وهو إما منصوب أو مجرور على حسب ألفاظ الأعداد

- 3-10 معدودها جمع مجرور مثال نقول خمسة طلابٍ وسبعة طالباتٍ.
- 11-99 معدودها مفرد مجرور مثال نقول أحد عشر طالباً ، خمسٌ وعشرون طالبةً.
- المئات والالوف معدودها مفرد مجرور مثال نقول مئة رجلٍ وألف امرأةٍ .

كنایات العدد: هي ألفاظ تدرج تحت أحكام العدد وتسمى كنایات العدد؛ لأنها ليست من الأعداد لكنها تدل على معدود، وأهم هذه الكنايات: أحد وبضع ونيف وكذا وكم الخبرية، كم الاستفهامية. الكلمات المفتاحية : العدد، المعدود، كنایات العدد، اللغة العربية

РОЛЬ ПОЕЗІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У ЗАСВОЄННІ ТА ВДОСКОНАЛЕННІ АРАБСЬКОЇ МОВИ

مكانة الشعر

ودوره في اكتساب اللغة العربية وإتقانها

Mohamed AZHARI (Мохамед АЗХАРІ)

доктор філологічних наук, професор,

Факультет мистецтв і гуманітарних наук

Університет Султана Мулая Слімана

Бені-Мелаль, Марокко

أ.د. محمد عبد العزيز أزهرى

جامعة السلطان مولاي سليمان

كلية الآداب والعلوم الإنسانية

بني ملال

المغرب

Анотація: Дослідження висвітлює значення поезії в арабській та ісламській культурі, опираючись на класичні тексти та відомі вислови. Автор аналізує роль поезії у вивченні та вдосконаленні арабської мови, зокрема у засвоєнні лексики, граматики, стилістики, ритму та фонетики. У роботі детально розглядається питання як поезія сприяла засвоєнню та вдосконаленню арабської мови упродовж століть, що підтверджується численними текстами й прикладами.

Ключові слова: поезія, арабська мова, культура, лексика, граматика, фонетика, стилістика, ритм, класичні тексти, вислови, поетична традиція, освіта, риторика, арабська література, ісламська цивілізація.

نحاول في هذا البحث إبراز مكانة الشعر في الثقافة العربية والإسلامية، انطلاقاً من مجموعة من النصوص والأقوال المأثورة، ثم بيان دوره في اكتساب اللغة العربية، مفردات وتراكيب، وصوراً وإيقاعاً، وإسهام المتمكن منه في إتقان مهاراته اللغوية في كل المستويات الصوتية والنحوية والبلاغية والمعجمية والدلالية.

ولا غرابة في ذلك؛ فقد أثير عن العرب قولهم الشهير: "الشعر ديوان العرب"، وهو قول يستحق وقفة مطولة لبيان المراد منه على الوجه الصحيح. فقد كان "الشعر في الجاهلية عند العرب ديواناً علمهم، ومنتهى حكمهم، به يأخذون، وإليه يصيرون"¹. وقدima قال محمد بن

¹ طبقات فحول الشعراء: ج 1، ص: 24.

سلام الجمحي (ت.231هـ): "وللشعر صناعة وثقافة يعرفها أهل العلم، كسائر أصناف العلم والصناعات: منها ما تثقفه العين، ومنها ما تثقفه الأذن، ومنها ما تثقفه اليد، ومنها ما تثقفه اللسان"².

إن مكانة الشعر هي التي جعلت الخليفة عمر بن الخطاب رضي الله عنه يقول: "كان الشعر علم قوم لم يكن لهم علم أصح منه"³.
فكيف أسهم الشعر في اكتساب اللغة العربية وإتقانها على مدى العصور المختلفة؟
ذلك ما ستبينه ورقتنا بشيء من التفصيل، معززاً بالنصوص.
والله الموفق.

---

² - طبقات فحول الشعراء: ج1، ص: 5.
³ طبقات فحول الشعراء: ج1، ص: 24.

РОЛЬ КОНТЕКСТУ В АНАЛІЗІ МОВНИХ ТЕКСТІВ

دور السياق في تحليل النصوص اللغوية

Адель Манна (ADEL MANNA)

Доктор філологічних наук,

Університет Айн-Шамс, Єгипет

الدكتور / عادل علي عبد الرحيم مناع

دكتوراه في العلوم اللغوية من جامعة عين شمس - مصر

للمشاركة في مؤتمر قضايا الدراسات الشرقية في أوكرانيا

جامعة خاركوف الوطنية - كلية اللغات الأجنبية

قسم اللغات الشرقية والتواصل بين الثقافات

مايو 2025م.

Анотація: Метою цього дослідження є висвітлення ефективності контексту в аналізі та розумінні мовних текстів. Контекст відіграє важливу роль у забезпеченні зв'язності тексту та гармонійного поєднання його частин, завдяки чому він сприймається як єдине ціле. У лінгвістиці тексту контекст розглядається в межах прагматики, яка визначає умови, за яких мовні висловлювання є прийнятними, ефективними та доречними у конкретній комунікативній ситуації.

Ключові слова: контекст, мовний контекст, аналіз тексту, розуміння тексту, прагматика, синтаксис, семантика, комунікативна ситуація, ситуативний контекст, лінгвістичний контекст.

وعلاقته بتحليل وفهمالنص إحدى القضايا الأساسية التي شغلت الفكر **situationality** فكرة السياق الإنساني منذ أقدم العصور حتى الآن، وغاية هذه الدراسة إبراز فاعلية السياق في تحليل وفهم النصوص اللغوية.

ويقوم السياق بدور مهم في ترابط النص، وانسجام أجزائه بحيث يبدو النص وحدة واحدة أو كلا متآخذاً لا انفصام بين عراه، وينطوي السياق في علم النص تحت لواء التداولية، وتعني المعيار الذي "يعني بالشروط اللازمة لكي تكون الأقوال اللغوية مقبولة وناجحة وملزمة في الموقف التواصلية الذي يتحدث فيه المتكلم".

وإذا كان النحو يعني بتوضيح الشروط المحددة والقواعد التي تضمن "صياغة الأقوال جيداً"، وتهتم الدلالة بالشروط التي تجعل الأقوال "مفهومة وقابلة للتفسير"؛ فالتداولية إذن تعني بالشروط والقواعد الملزمة بين أفعال النص ومقتضيات المواقف الخاصة به أي العلاقة بين النص والسياق، وهذا ما يعرف بـ(مقتضى الحال)، ويبرز تماس النص وترابط أجزائه من خلال تفاعل عناصر السياق فيما بينها. وسيتناول البحث المباحث الآتية:

1- أهمية الموضوع.

2- أسباب اختيار الموضوع.

3- تعريف السياق اللغوي.

4- أهم عناصر السياق: المتكلم - المتلقي - المكان - الزمان - القصد من النص.

3- أنواع السياق:

أ- سياق لغوي: توجده مكونات التركيب ومعطيات التعبير، فهو موجود في النص بوصفه نصاً متماسكاً.

ب - سياق حالي: وهو الظروف والملابسة للنص المحيطة به.

4- الخاتمة وأهم نتائج البحث.

Електронне наукове видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Тези доповідей
IX Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції
з міжнародною участю

(8 травня 2025 року, м. Харків, Україна)

Англійською, арабською, китайською, українською мовами

Матеріали подаються в авторській редакції

Відповідальний за випуск – М. І. Кривоніс
Комп'ютерна верстка – М. І. Кривоніс

Підписано до видання 31.03.2025. Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 3,6 Мб. Зам. №157/25

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3367 від 13.01.19

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна